

STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
ZITTING 2010

LANDSVERORDENING van de
Tot vaststelling van titel 13 van Boek 7 van het
Burgerlijk Wetboek (Landsverordening personen-
vennootschap).

MEMORIE VAN TOELICHTING

NO. 3

I. Algemeen

1. Het ontwerp – dat ontleend is aan de Nederlandse wetsontwerpen 28 746 (Vaststelling van titel 7.13 [vennootschap] van het Burgerlijk Wetboek) en 31 065 (Invoeringswet titel 7.13 Burgerlijk Wetboek) – strekt tot vaststelling van titel 13 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, waarin de regeling met betrekking tot de personenvennootschappen is neergelegd. De nieuwe titel vervangt de huidige achtste titel van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek, die betrekking heeft op de maatschap, en de tweede afdeling van de tweede titel van het Eerste Boek van het Wetboek van Koophandel, waarin de vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap regeling hebben gevonden. Deze beide, sterk verouderde en weinig duidelijk geredigeerde, regelingen behoeven een fundamentele herziening die resulteert in een moderne en voor de praktijk bruikbare regeling van de personenvennootschappen.
2. De meest in het oog springende vernieuwing in het onderhavige voorstel is de mogelijkheid dat, indien de vennoten daarvoor kiezen, een openbare vennootschap rechtspersoonlijkheid verwerft (artikelen 802 en 832). Tot het vennootschappelijk vermogen is dan de vennootschap als rechtspersoon gerechtigd. Aldus kunnen de vennoten hun samenwerkingsverband inkleden op de wijze die het best past bij hun concrete wensen en omstandigheden. Flexibiliteit is hier gewaarborgd doordat een vennootschap haar rechtspersoonlijkheid ook weer kan opgeven (artikel 833), terwijl voorts – met rechterlijke machtiging – omzetting mogelijk is in een besloten vennootschap en vice versa (artikelen 834 en 835). Rechtspersoonlijkheid van de vennootschap leidt niet tot beperking van de aansprakelijkheid van de vennoten (artikel 813, eerste lid). Wel is voor de aansprakelijkheid van de vennoten bij opdrachtverlening een bijzondere regeling getroffen (artikel 813, tweede lid). Het voorstel brengt voorts de regeling van de

maatschap (stille vennootschap) en de andere personenvennootschappen, die thans over twee wetboeken zijn verspreid, samen in één geïntegreerde regeling.

3. Andere vernieuwingen betreffen de ontbinding en voortzetting van de vennootschap (afdeling 5). Hier is voor het geval dat slechts één of enige vennoten uittreden, voorzien in continuïteit van de vennootschap (partiële ontbinding; artikel 818). Ook wordt de mogelijkheid geregeld van opvolging van een vennoot door zijn erfgenamen of een derde (artikel 822). Ten slotte is een afzonderlijke regeling opgenomen voor de vereffening en verdeling, welke geheel is toegesneden op de personenvennootschap (afdeling 6). Vereffening van het vermogen van de vennootschap na ontbinding daarvan kan overigens achterwege blijven als het beroep of bedrijf wordt voortgezet (artikel 831a).
4. De voorgestelde titel 7.13 telt acht afdelingen, die als volgt kort kunnen worden gekenschetst. Afdeling 1 bevat Algemene bepalingen. Hier vindt men behalve een omschrijving van het begrip vennootschap (artikel 800), de onderscheiding tussen openbare en stille vennootschap, zijnde de nieuwe term voor maatschap (artikel 801), waarbij de openbare vennootschap al dan niet rechtspersoon kan zijn (artikel 802). Aldus ontstaat derhalve een driedeling: openbare vennootschap met rechtspersoonlijkheid, openbare vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid en stille vennootschap. Afdeling 2 heeft betrekking op de Inbreng. Hier is geregeld op welke wijze de inbreng geschiedt en worden voorts enige regels over vennootschapsgoederenrecht gegeven, inclusief regeling van het 'eigen vermogen' van de vennootschap-niet rechtspersoon (artikel 806, tweede lid). Afdeling 3 behelst een regeling met betrekking tot Besturende vennoten. Van bijzonder belang zijn hier de bepalingen omtrent de handelingsbevoegdheid van de besturende vennoot, zowel in zijn interne verhouding tot de overige vennoten (artikel 810) als in zijn verhouding tegenover derden (artikelen 811 tot en met 813). In afdeling 4 zijn bepalingen samengebracht over het Voeren van administratie en de verdeling van winst en verlies. Afdeling 5 bevat bepalingen omtrent Ontbinding en voortzetting van de vennootschap. Hierin wordt een onderscheid gemaakt tussen ontbinding van de vennootschap in haar geheel (artikel 817) en partiële ontbinding waarbij de vennootschap alleen wordt ontbonden ten aanzien van een vennoot die uittreedt en wordt voortgezet door de overigen (artikel 818). In het laatste geval kan de uittredende vennoot worden opgevolgd, bijvoorbeeld door een of meer van zijn erfgenamen. Ook los daarvan is voorzien in de mogelijkheid van toetreding van een nieuwe vennoot. Afdeling 6 geeft in aansluiting op de regeling van de ontbinding een voor personenvennootschappen geldende eigen regeling van Vereffening en verdeling. Afdeling 7 is gewijd aan Verkrijgen en opgeven van rechtspersoonlijkheid en omzetting. Hier is de mogelijkheid voorzien dat, indien de aanvankelijk gekozen vorm van de vennootschap in de loop der tijd niet langer voldoet, een openbare vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid alsnog rechtspersoon wordt

(artikel 832) of, omgekeerd, een openbare vennootschap die rechtspersoon is, haar rechtspersoonlijkheid opgeeft (artikel 833). Voorts kan een openbare vennootschap met rechtspersoonlijkheid zich omzetten in een besloten vennootschap (artikel 834) en omgekeerd (artikel 835). Afdeling 8 ten slotte bevat enkele bepalingen met betrekking tot de Commanditaire vennootschap. De commanditaire vennootschap is een bijzondere vorm van de openbare vennootschap: ook zij kan derhalve al dan niet rechtspersoon zijn (artikel 836).

5. Met de term 'vennootschap' wordt in deze titel in de eerste plaats bedoeld op een overeenkomst. Zoals ook in de omschrijving van artikel 800 tot uitdrukking wordt gebracht, is de vennootschap een overeenkomst tot samenwerking. Daarmee strookt dat de regeling met betrekking tot de vennootschap is opgenomen in Boek 7. Met deze overeenkomst wordt evenwel een rechtsfiguur, een rechtsbetrekking, in het leven geroepen, die zelf eveneens als 'vennootschap' wordt aangeduid, en die, ook als zij geen rechtspersoon is, tot op zekere hoogte lijkt te worden gepersonifieerd en losgemaakt lijkt te zijn van de aan haar ten grondslag liggende overeenkomst; men zie bijvoorbeeld artikel 813, waar wordt gesproken van een vennootschap die een opdracht heeft ontvangen. De omstandigheid dat met één term zowel de rechtshandeling als de met die handeling in het leven geroepen rechtsbetrekking wordt aangeduid, valt weliswaar bij de vennootschap sterk op, maar is in feite niet ongewoon; vgl. bij voorbeeld in de contractuele sfeer de term 'huur' en daarbuiten de term 'huwelijk'. In de onderhavige titel wordt tussen beide betekenisnuances geen onderscheid gemaakt; uit de context zal wel steeds duidelijk zijn op welk aspect (in het bijzonder) wordt bedoeld. Men houde echter voor ogen dat het in wezen toch steeds gaat om twee kanten van dezelfde medaille, en dat de overeenkomst het groundbegrip blijft.
6. Dat de vennootschap in de eerste plaats een overeenkomst is, brengt mee dat evenals bij andere bijzondere overeenkomsten de algemene bepalingen van de Boeken 3 en 6, voor zover deze betrekking hebben op overeenkomsten, in beginsel van toepassing zijn. Het gaat hier meer in het bijzonder om de toepasselijkheid van de titels 3.2 (Rechtshandelingen) en 6.5 (Overeenkomsten in het algemeen). Die toepasselijkheid kan uitgesloten zijn door een uitdrukkelijke bepaling, of doordat bijzondere bepalingen met betrekking tot de vennootschap zich tegen toepasselijkheid verzetten.
7. In het huidige recht bestaat enige onzekerheid over de vraag welke samenwerkingsvormen wel en welke niet onder het begrip maatschap vallen. In dit voorstel is dan ook gekozen voor een nauwkeurige omschrijving van het begrip vennootschap. Daarbij is de vraag onder ogen gezien of de voorkeur moet worden gegeven aan een ruime omschrijving die zo veel mogelijk vormen van samenwerking zou omvatten, dan wel aan een beperktere omschrijving. Laatstgenoemde benadering is tot uitgangspunt genomen. Een omschrijving is gegeven die alleen de samenwerking van een bepaalde aard en structuur onder het wettelijke begrip vennootschap brengt. Deze benadering sluit

evenwel niet uit dat sommige bepalingen betreffende de vennootschap, die zich daarvoor lenen, analogisch kunnen worden toegepast op andere samenwerkingsvormen. In het vervolg van deze memorie zal in de toelichting op artikel 800 op een en ander nader worden ingegaan.

8. Overeenkomstig het stelsel van Boek 7 bevat titel 7.13 in beginsel regelend recht. Bij de afzonderlijke bepalingen zal telkens worden aangegeven of en zo ja, in hoeverre zij van dwingend recht zijn. Dat een wettelijke bepaling van regelend recht is, wil zeggen dat daarvan bij overeenkomst kan worden afgeweken: waar het gaat om de verhouding tussen de vennoten onderling wordt met deze overeenkomst bedoeld op de overeenkomst van vennootschap; en waar het gaat om de verhouding tot derden op een overeenkomst met de betrokken derde(n). Of een overeenkomst in een concreet geval een afwijking van de wettelijke bepaling inhoudt, zal moeten worden bepaald door uitleg van die bepaling. Het dwingendrechtelijke karakter van een wettelijke bepaling behoeft niet in alle gevallen met zoveel woorden in de wet tot uitdrukking te zijn gebracht. Voldoende kan zijn dat het naar zijn aard uit de wet voortvloeit, zoals bijvoorbeeld het geval is bij wettelijke omschrijvingen van de artikelen 800, 801 en 802. Ten slotte verdient opmerking dat de thans gekozen opzet het beter mogelijk maakt te onderscheiden tussen verschillende gradaties van dwingend recht. Soms is in het geheel geen afwijking mogelijk, soms is afwijking niet mogelijk ten nadele van bepaalde personen, of afwijking slechts mogelijk in bepaalde gevallen dan wel indien aan bepaalde vormvereisten is voldaan.
9. Het onderhavige ontwerp is opgesteld met bijstand van prof. mr. Jan de Boer, lid van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba en adviseur van de Gemeenschappelijke Commissie nieuw Burgerlijk Wetboek. Geconsulteerd zijn onder meer de Kamers van Koophandel van de Nederlandse Antillen en van Aruba, de Antilliaanse-Arubaanse Notariële Vereniging, de Ordes van Advocaten van de Nederlandse Antillen en Aruba, de verenigingen van belastingadviseurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba, de Evaluatiecommissie Rechtspersonenrecht (commissie-J.M. Saleh), alsmede de Bestuurscolleges van de Eilandgebieden van de Nederlandse Antillen.

II. Financiële gevolgen

Onderhavige ontwerp-landsverordening heeft geen financiële gevolgen voor de begroting van het Land.

III. Advies van de Raad van Advies

Op 11 maart 2010 heeft de Raad van Advies advies uitgebracht (RvA no. RA/17D-09-LV).

Naar aanleiding van het advies is de considerans van het ontwerp aangevuld en is artikel 802, vierde lid, aangepast aan artikel 2:36, tweede lid; met elektronische berichten wordt nu uitdrukkelijk rekening gehouden. Artikel 809, derde lid, is aangevuld met de woorden 'tegenover zijn medevennoten', naar het voorbeeld van artikel 2:14, eerste lid, BW. De toelichting bij artikel 809, derde lid, is aangevuld met het oog op het geval dat er meerdere besturende vennoten zijn. Ook de toelichtingen bij artikel 816, tweede lid, artikel 822 en artikel 826 is aangevuld. De slotzin van artikel 818, eerste lid, dient de rechtszekerheid en is omstandig toegelicht bij artikel 818, onder punt 8. Artikel 831 is aangevuld met de mogelijkheid van heropening van de vereffening (vijfde lid).

Artikel 831a is geheel herzien naar aanleiding van Nederlandse ontwikkelingen (Vierde Nota van Wijziging Invoeringswet titel 7.13 Burgerlijk Wetboek, Kamerstukken 31 065, nr. 16). In de tweede volzin van het vijfde lid van artikel 831a is thans bepaald dat degene die het beroep of bedrijf voortzet, bij rechtsverhoudingen die op dat moment bestonden tussen de vennootschap en derden, in de positie treedt van de vennootschap. Dit geldt ook voor arbeidsverhoudingen.

Artikel 834, tweede lid, onderdeel c, en vierde lid, alsmede artikel 835, tweede lid, onderdeel c, zijn aangepast aan de nieuwe kapitaalregeling in Boek 2. Artikel 836a is overeenkomstig de aanwijzing van de Raad anders geformuleerd.

De overige voorstellen van de Raad zijn opgevolgd.

IV. Artikelsgewijze toelichting

ARTIKEL I (titel 13 van Boek 7 BW)

Afdeling 1 (Algemene bepalingen)

Algemeen

1. Als voordeel van een stelsel van rechtspersoonlijkheid van de openbare vennootschap kan worden vermeld dat de rechtspersoon rechthebbende is van de goederen van de vennootschap, zodat een eventueel beslag daarop en de executie daarvan worden vereenvoudigd; ook levering aan de vennootschap zelf van bijvoorbeeld onroerende zaken is dan mogelijk. Voorts wordt hiermee de 'overdracht' van een aandeel in het vennootschapsvermogen bij uittreden (artikel 821, vierde lid) en bij opvolging en toetreding (artikel 823, derde lid) van een vennoot vergemakkelijkt. Weliswaar zijn deze voordelen uitsluitend gelegen op het terrein van het goederenrecht, maar zij hebben daarmee toch niet een geringere betekenis. Voorts blijkt dat de praktijk in bepaalde gevallen behoefte heeft aan de figuur van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid; in het bijzonder wordt gedacht aan joint venture-verhoudingen, waarbij aansluiting wenselijk is bij buitenlandse vennootschappen die wél rechtspersoon zijn.
2. In het onderhavige voorstel is in overeenstemming met de wensen van de praktijk, waarin rechtspersoonlijkheid voor bepaalde gevallen

wenselijk wordt geacht, maar voor andere situaties daarentegen juist als ongewenst wordt beoordeeld, gekozen voor een flexibele oplossing, in die zin dat bij de openbare vennootschap een keuzemogelijkheid bestaat. Indien aan bepaalde formele vereisten wordt voldaan – waartoe ook behoort dat de overeenkomst van vennootschap wordt neergelegd in een notariële akte – bezit de openbare vennootschap rechtspersoonlijkheid. De op dit punt bij het aangaan van de vennootschapsovereenkomst gemaakte keuze is evenwel niet definitief: ook tijdens het bestaan van de vennootschap kan alsnog rechtspersoonlijkheid worden verworven, of kan een bestaande rechtspersoonlijkheid worden prijsgegeven. Dit stelsel is neergelegd in artikel 802, eerste lid, eerste volzin, alsmede in de artikelen 832 en 833. Voor een nadere toelichting hierop zij verwezen naar de uiteenzettingen bij deze bepalingen in het vervolg van deze memorie.

3. Een belangrijk voordeel van dit flexibele stelsel is nog dat hiermee overgangsproblemen met betrekking tot bestaande openbare maatschappen en vennootschappen onder firma worden voorkomen. Deze behoeven immers krachtens overgangsrecht niet alle de rechtspersoonlijkheid in te worden gedreven; ook zij kunnen hun eigen keuze maken.
4. Voor de goede werking van de voorgestelde vaststelling van titel 7.13 (vennootschap) van het Burgerlijk Wetboek is het wenselijk dat de belastingwetgeving, zoals die op dit moment luidt, op enkele punten wordt aangepast.

Artikel 800 (definitie)

1. In de omschrijving van de vennootschap in het *eerste lid* is in de eerste plaats tot uitdrukking gebracht dat de vennootschap een overeenkomst tot samenwerking is. Met samenwerking wordt hier bedoeld op samenwerking op voet van een min of meer gelijkwaardige positie. Dat de partijen bij de overeenkomst een dergelijke samenwerking beogen, moet worden afgeleid uit de inhoud van de overeenkomst, mede in verband met de wijze waarop zij in feite wordt ten uitvoer gelegd; de subjectieve wil van partijen is derhalve niet beslissend.
2. De samenwerking tussen de vennoten zal veelal min of meer duurzaam van aard zijn, maar noodzakelijk is dit niet. Een vennootschap met het oog op één bepaalde transactie of één bepaald werk is mogelijk.
3. Het hiervoor toegelichte element samenwerking op voet van gelijkwaardigheid heeft in het bijzonder betekenis als criterium waarmee de vennootschap van andere overeenkomsten, als bijvoorbeeld arbeidsovereenkomst, huur en geldlening, wordt onderscheiden; wat betreft de arbeidsovereenkomst, zie nader het derde lid.
4. In de tweede plaats is in de omschrijving uitdrukkelijk opgenomen dat de samenwerking moet zijn gericht op het behalen van vermogensrechtelijk voordeel ten behoeve van alle vennoten; zie in verband met dit laatste tevens artikel 815, vierde en vijfde lid. Het is van belang dit element in de omschrijving op te nemen, in het bijzonder

om de vennootschap te onderscheiden van de vereniging, die wel mag beogen winst te maken, maar die winst niet onder de leden mag verdelen (zie artikel 2:70, derde lid). Het begrip voordeel moet ruim worden opgevat: daaronder valt niet alleen een positief voordeel, maar ook vermindering van verlies en besparing van kosten. Het moet echter wel een vermogensrechtelijk voordeel zijn: een zuiver ideëel voordeel als uitsluitend doel van de samenwerking is niet voldoende. Niet uitgesloten is evenwel dat het behaalde vermogensrechtelijke voordeel geheel of ten dele voor een ideëel doel wordt aangewend.

5. Ten slotte is in de omschrijving opgenomen de inbreng. Met de redactie 'door middel van inbreng door ieder van de vennoten' is de functie van de inbreng als middel voor het te bereiken doel aangegeven en wordt een afbakening verkregen van de vennootschap met bijvoorbeeld een pot- of poolovereenkomst en de enkele regeling van vermogensrechtelijke betrekkingen in samenlevingsverbanden buiten huwelijk. Waaruit de inbreng kan bestaan, wordt geregeld in artikel 805.
6. In de omschrijving is ook tot uitdrukking gebracht dat de vennoten degenen zijn die de overeenkomst van vennootschap hebben gesloten. In dit verband dient evenwel nog te worden gewezen op de mogelijkheid dat iemand die niet behoort tot degenen die de overeenkomst hebben gesloten, later tot de vennootschap toetreedt en daarmee partij wordt bij de overeenkomst en alsnog de hoedanigheid van vennoot verkrijgt. In deze toelichting zal bij artikel 823 nader op deze mogelijkheid worden ingegaan.
7. De in het *tweede lid* neergelegde regel komt overeen met hetgeen in het algemeen voor overeenkomsten reeds voortvloeit uit artikel 6:248, eerste lid. Niettemin is het wenselijk geoordeeld dit beginsel in een aangepaste formulering ook hier op te nemen, zoals ook wel bij andere bijzondere overeenkomsten is geschied; zie bij voorbeeld artikel 7:611 (in de ontwerp-Landsverordening arbeidsovereenkomst). Uit deze regel vloeit voort dat de rechten en verplichtingen van de vennoten jegens elkaar niet alleen worden bepaald door de inhoud van de overeenkomst als zodanig, maar mede door de redelijkheid en billijkheid. Men vergelijkte voorts het voor rechtspersonen in het algemeen geldende artikel 2:7, eerste lid, dat voor de verhouding tussen de rechtspersoon en de bij haar organisatie betrokkenen een bepaling van dezelfde strekking vormt. Niet voor niets wordt vennootschap vanouds beschouwd als een contract 'uberrimae fidei'.
8. Voor alle duidelijkheid is in het *derde lid* gekozen voor de uitdrukkelijk bepaling dat tussen de vennootschap en een vennoot geen arbeidsovereenkomst kan bestaan. De voorgestelde bepaling is ook van toepassing in het geval de vennootschap rechtspersoonlijkheid bezit. Wegens de nauwe verbondenheid van de rechtspersoon met het in de vennootschapsovereenkomst vastgelegde samenwerkingsverband tussen de vennoten dient ook tussen de rechtspersoon en een vennoot geen arbeidsovereenkomst, met de daarbij behorende verhouding van ondergeschiktheid, te bestaan.

9. Een andere vraag betreft de positie van derden die met de vennootschap een arbeidsovereenkomst aangaan. Heeft de vennootschap geen rechtspersoonlijkheid, dan vormen de vennoten gezamenlijk, in hun vennootschappelijk verband, de werkgever. Bezit de vennootschap wel rechtspersoonlijkheid, dan zal de rechtspersoon de werkgever zijn. Gaat het om een bestaande vennootschap die op de voet van artikel 832 rechtspersoonlijkheid verkrijgt, dan treedt de rechtspersoon ingevolge artikel 832, vierde lid, tweede volzin, bij rechtsverhoudingen met derden, zoals een arbeidsovereenkomst, in de positie van de gezamenlijke vennoten. Het omgekeerde doet zich voor wanneer een vennootschap met rechtspersoonlijkheid deze op de voet van artikel 833, eerste lid, opgeeft. Alsdan treedt de vennootschap, d.w.z. de gezamenlijke vennoten, als werkgever in de positie van de rechtspersoon.

Artikel 801 (openbare en stille vennootschap)

1. In dit en het volgende artikel worden de onderscheidende kenmerken van de verschillende categorieën vennootschappen gegeven. Het onderhavige artikel betreft het onderscheid tussen de openbare en de stille vennootschap, het volgende artikel bevat bepalingen met betrekking tot de rechtspersoonlijkheid van een openbare vennootschap.
2. Artikel 801 onderscheidt de vennootschappen in openbare vennootschappen en stille vennootschappen (maatschappen) en bevat de vereisten voor de openbare vennootschap. Voor de openbare vennootschap gelden drie vereisten: (a) de vennootschap moet gericht zijn op het uitoefenen van een beroep of bedrijf; (b) zij moet op een voor derden duidelijk kenbare wijze naar buiten optreden; en (c) zulks moet geschieden onder een door haar als zodanig gevoerde naam.
3. Ad a: Met het uitoefenen van een beroep of bedrijf wordt tot uitdrukking gebracht dat het bij een openbare vennootschap moet gaan om een regelmatige, min of meer duurzame maatschappelijke werkzaamheid. Van oudsher heeft men het onderscheid tussen beroep en bedrijf hierin gezocht dat bij het uitoefenen van een beroep de nadruk ligt op het persoonlijk karakter van de werkzaamheden, zoals het geval is bij bijvoorbeeld, artsen, advocaten, belastingadviseurs e.d., terwijl bij het uitoefenen van een bedrijf veeleer het commerciële karakter en de gerichtheid op winst op de voorgrond staan. Er zijn echter in de praktijk grensgevallen, waarin dit criterium geen duidelijk antwoord geeft, terwijl ook afgezien hiervan de grenzen tussen beroep en bedrijf vervagen. Hoe dit echter zij, voor de in dit artikel opgenomen omschrijving van de openbare vennootschap is het onderscheid niet van belang. Ad b: Het belang van dit vereiste is hierin gelegen dat de vennootschap naar buiten optreedt, d.w.z. dat zij zich in het maatschappelijk verkeer op een voor derden duidelijk kenbare wijze als eenheid manifesteert. Dit houdt in dat namens haar en in haar naam wordt gehandeld. Wanneer de vennoten enkel op eigen naam handelen en de vennootschappelijke band uitsluitend bestaat in een interne

verplichting tot verrekening, is geen sprake van een openbare vennootschap.

4. Ad c: Dit vereiste hangt nauw samen met het onder b genoemde vereiste: het duidelijkste kenmerk dat een vennootschap als eenheid naar buiten optreedt, is dat zij dit doet onder een door haar als zodanig gevoerde naam waaruit dus ook moet blijken dat het een openbare vennootschap betreft. Dit kan buiten twijfel worden gesteld door bijvoorbeeld bij de naam de aanduiding Openbare Vennootschap of afgekort O.V. te bezigen. De naam kan overigens een zuivere fantasiernaam zijn, maar ook een aanduiding van de activiteiten van de vennootschap bevatten, bijvoorbeeld 'Caribische Drankenhandel'. Wanneer de namen van vennoten worden gebruikt, zal het van de verkeersopvattingen afhangen of van een als zodanig gevoerde naam sprake is. Dit zal niet het geval zijn indien de namen van alle vennoten op het briefpapier worden vermeld, zoals bij voorbeeld in de advocatuur soms gebruikelijk is, maar wel indien een advocatenkantoor, zoals vaker voorkomt, optreedt onder de aanduiding van de naam of de namen van een of meer, al dan niet reeds uitgetreden, vennoten. Hierbij valt overigens wel te bedenken dat in het laatste geval deze wijze van aanduiden op zichzelf nog niet voldoende grond oplevert om te concluderen dat van een openbare vennootschap sprake is. Daarvoor is ook van belang of aan de onder a en b vermelde criteria is voldaan.
5. Ten aanzien van de vraag of de exploitatie van een schip in de rechtsvorm van een openbare vennootschap kan geschieden, zij in de eerste plaats verwezen naar artikel 8:160. Indien een zeeschip blijkens de openbare registers aan twee of meer personen gezamenlijk toebehoort, bestaat tussen hen een rederij. Indien echter de eigenaren onder een gemeenschappelijke naam optreden, is er volgens de tweede volzin van genoemd artikel slechts een rederij, indien aan de daar gestelde vereisten is voldaan, te weten dat zulks uitdrukkelijk bij akte is overeengekomen en de akte in de openbare registers is ingeschreven. Indien de eigenaren onder gemeenschappelijke naam optreden, kan naar huidig recht sprake zijn van een vennootschap onder firma en overeenkomstig het voorstel van een openbare vennootschap. Het bestaan van een rederij sluit derhalve het zijn van een vennootschap uit. Nu het de gezamenlijke eigenaren van een schip vrijstaat om voor hun samenwerking hetzij te kiezen voor een rederij, hetzij voor een – eventueel rechtspersoonlijkheid bezittende – vennootschap, bestaat er voor wijziging van de regels betreffende rederijen geen behoefte.
6. Zoals hiervoor al is aangestipt, is de stille vennootschap in het tweede lid uitsluitend negatief omschreven als de vennootschap die niet openbaar is. Aldus worden overlappingsen en hiaten voorkomen.

Artikel 802 (rechtspersoonlijkheid)

1. Bij de tweede en de derde volzin van het *eerste lid* vergelijkte men artikel 2:4, eerste en derde lid, BW.

2. Het essentiële kenmerk van de rechtspersoon is, zoals artikel 2:3, eerste lid, BW het uitdrukt, dat hij wat het vermogensrecht betreft gelijk staat met een natuurlijk persoon. Dit artikellid is dan ook in het *tweede lid* van het onderhavige artikel 802 van toepassing verklaard op de openbare vennootschap die rechtspersoon is. De overige bepalingen van titel 1 van Boek 2, die zijn geschreven voor de in dat Boek behandelde 'institutionele' rechtspersonen passen in het algemeen echter niet goed bij de in deze titel geregelde vennootschap met rechtspersoonlijkheid, die in de eerste plaats door de overeenkomst worden beheerst. Daarom is in de tweede volzin bepaald dat die andere bepalingen van titel 1 van Boek 2 slechts van toepassing zijn ingeval daarnaar uitdrukkelijk wordt verwezen; zie artikel 803, eerste lid.
3. Zoals hiervoor bij deze afdeling onder Algemeen is opgemerkt, is voor het verkrijgen van rechtspersoonlijkheid in elk geval vereist dat de overeenkomst wordt opgenomen in een notariële akte, waaronder hier moet worden verstaan een door een notaris ondertekende akte die voldoet aan de vereisten die de wet (de Landsverordening op het Notarisambt) stelt voor authenticiteit van de akte. Is aan dit constitutieve vereiste van een notariële akte niet voldaan, dan ontstaat de rechtspersoon niet, maar wel is er dan nog steeds, ingevolge de vennootschapsovereenkomst, een openbare vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid. Gelet op dit een en ander is er geen grond voor het in artikel 2:2, eerste lid, BW gemaakte onderscheid tussen het (geheel) ontbreken van een door een notaris ondertekende akte en het ontbreken van kracht van authenticiteit. De eis van een notariële akte wordt in Boek 2 ook gesteld voor de oprichting van de in dit Boek geregelde rechtspersonen (behalve voor de vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid). Hier is deze eis mede ingegeven door de wens dat het tot stand komen van de rechtspersoonlijkheid van een openbare vennootschap op deskundige wijze wordt begeleid en de vereiste inbreng in de rechtspersoon overeenkomstig de daarvoor geldende regels geschiedt. Voor de inhoud van de notariële akte, zie het *derde lid*. Voldoende is dat naam, zetel en doel zijn opgenomen in de akte. Andere onderwerpen uit de overeenkomst van vennootschap kunnen worden opgenomen, maar zulks hoeft niet, hetgeen van belang is bij wijzigingen.
4. Evenals voor andere rechtspersonen geldt dat de vennootschap met rechtspersoonlijkheid een zetel hier te lande heeft. Zie voorts in Artikel II de aanvulling van artikel 1:10 BW. Het is wenselijk dat de vennootschap met rechtspersoonlijkheid in haar correspondentie haar naam en haar zetel vermeldt, alsmede dat haar rechtsvorm in haar naam tot uitdrukking komt. Aldus is bepaald in het *vierde lid* (vgl. artikel 2:36, tweede lid).
5. In het *vijfde lid* is artikel 2:5 BW van overeenkomstige toepassing verklaard. Zoals destijds in de Memorie van Toelichting bij die bepaling is opgemerkt (Staten van de Nederlandse Antillen 2003/2004, 2803, no. 3, p. 24), laat de in artikel 2:5 BW opgenomen verplichting van de notaris de uit de Handelsregisterverordening voor bestuurders

voortvloeiende verplichting tot inschrijving onverlet. Ook artikel 2:37 BW inzake het verschuldigde vast recht is van overeenkomstige toepassing verklaard.

Artikel 803 (nietige overeenkomst van vennootschap)

1. In deze bepaling is de situatie onder ogen gezien dat de overeenkomst van vennootschap nietig is. Er is dan geen vennootschap ontstaan, en in het geval van beoogde rechtspersoonlijkheid is er gelet op het vereiste van artikel 802, eerste lid, (rechtspersoonlijkheid dient in de overeenkomst van vennootschap te zijn bepaald) ook geen rechtspersoon. Voor deze situatie is in het *eerste lid* van het onderhavige artikel aansluiting gezocht bij het bepaalde in artikel 2:2, derde lid, BW. Het als afgescheiden te behandelen vermogen dat is gevormd ten name van de beoogde doch niet bestaande rechtspersoon, kan dan door de op verzoek van een belanghebbende of het openbaar ministerie door de rechter te benoemen vereffenaars worden vereffend en verdeeld, zoveel mogelijk overeenkomstig artikel 830. Desverlangd kan de rechter een voorziening als bedoeld in artikel 2:26 BW in verbinding met artikel 2:255 BW treffen.
2. In het *tweede lid* wordt een bepaling gegeven die overeenstemt met artikel 2:2, derde lid, slot: in plaats van vereffening en verdeling te doen plaatsvinden kan ook een geldige openbare vennootschap met rechtspersoonlijkheid worden aangegaan, waarin met toestemming van de rechter het ten name van de nietige vennootschap gevormde vermogen kan worden ingebracht. Zie voor de situatie dat er gronden zijn tot vernietiging van de overeenkomst van vennootschap die rechtspersoon is: artikel 820, vierde lid.

Artikel 804 (terminologie 'vennootschap' en 'rechtspersoon' buiten deze titel)

1. De begrippen 'rechtspersoon' en 'vennootschap' komen voor in tal van wettelijke bepalingen. Het begrip vennootschap kan betrekking hebben op kapitaalvennootschappen zoals geregeld in Boek 2 en op vennootschappen onder firma en commanditaire vennootschappen. Worden de begrippen rechtspersoon en vennootschap in één adem gebezigd, zoals in artikel 101 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, dan zal met vennootschap bedoeld worden op personenvennootschappen als een vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap. Voorts kan daarmee bedoeld worden op een personenvennootschap naar buitenlands recht, ook als deze rechtspersoonlijkheid bezit.
2. Na invoering van titel 7.13 zullen openbare vennootschappen rechtspersoonlijkheid kunnen bezitten. Dat roept de vraag op of in wettelijke bepalingen waar sprake is van 'rechtspersonen', mede bedoeld wordt op deze rechtspersoonlijkheid bezittende personenvennootschappen. Voorts kan de vraag rijzen op welke wijze bepalingen die regels inhouden voor 'rechtspersonen' en 'vennootschappen' moeten worden toegepast op openbare vennootschappen met rechtspersoonlijkheid. Teneinde de praktijk een

handreiking te bieden, is gekozen voor een algemene uitlegbepaling in artikel 804.

3. Ingevolge het *tweede lid* wordt, voorzover niet anders blijkt, met het begrip 'rechtspersoon' niet mede bedoeld op openbare vennootschappen met rechtspersoonlijkheid. Dit strookt met het specifieke karakter van de rechtspersoonlijkheid van deze vennootschappen: behalve dat daardoor de OVR en CVR als rechtssubject worden erkend, is zij er vooral om de goederenrechtelijke aspecten van de samenwerking te vereenvoudigen.
4. Ingevolge het *eerste lid* wordt met het begrip 'vennootschap' steeds bedoeld of mede bedoeld op vennootschappen als bedoeld in artikel 800 (personenvennootschappen), ook als zij rechtspersoonlijkheid bezitten. Door de formulering wordt niet uitgesloten dat het begrip 'vennootschap' mede betrekking heeft op kapitaalvennootschappen.

Afdeling 2 (De inbreng)

Artikel 805 (verplichting tot inbreng)

1. In artikel 800 is in de omschrijving van het begrip vennootschap de inbreng door ieder van de vennoten opgenomen als het middel tot het bereiken van het vennootschappelijke doel. Uit deze omschrijving volgt ook dat ieder van de vennoten tot de inbreng verplicht is. In het onderhavige artikel is die verplichting nader uitgewerkt. In algemene zin kan men onder inbreng verstaan het leveren van een bijdrage tot het bereiken van het gemeenschappelijke doel; zie reeds voor het huidige recht HR 7-12-1955, NJ 1956, 163. Die bijdrage kan bestaan in geld of (het genot van) een vermogensbestanddeel, maar is daartoe niet beperkt. Van oudsher is ook de inbreng van arbeid mogelijk geacht, zelfs in die vorm dat geen van de vennoten iets anders dan arbeid inbrengt. Daarnaast zijn echter nog andere vormen van inbreng mogelijk, die niet onder het begrip 'goederen' in de zin van artikel 3:1 vallen, zoals goodwill, know-how en dergelijke. Men zie het *eerste lid*.
2. Het moet echter wel gaan om een positieve prestatie: een loutere verplichting om niet te doen is geen prestatie die op zichzelf kan worden ingebracht, tenzij zij is verbonden aan een andere voor inbreng vatbare bijdrage. Zou een vennoot zich slechts verplichten tot een negatieve prestatie, dan wordt niet voldaan aan het uit artikel 800, eerste lid, voortvloeiende vereiste van 'samenwerking'.
3. Niet vereist is dat de vennoten bij het aangaan van de vennootschapsovereenkomst daadwerkelijk iets inbrengen. Waar het om gaat is dat zij een verplichting tot inbreng op zich nemen, waarbij uit de overeenkomst of de aard van de inbreng kan voortvloeien dat de nakoming van die verplichting niet terstond geschiedt, hetgeen zich bij voorbeeld bij inbreng van arbeid ook niet goed anders laat denken. De verplichting van de vennoten tot inbreng is een verbintenis. Dit betekent onder meer dat het voorwerp van die verbintenis, de prestatie, voldoende bepaalbaar moet zijn en niet in strijd mag zijn met de wet, de openbare orde of de goede zeden.

4. Iedere vennoot is gehouden tot inbreng, dat wil zeggen tot het iets afstaan voor het gemeenschappelijk doel. Zie ook de omschrijving van vennootschap in artikel 800, eerste lid. Verbindt niet iedere vennoot zich hiertoe, dan is er geen overeenkomst van vennootschap. Bij een in dit opzicht nalatige 'vennoot' kunnen de overblijvende partijen die zich wel tot inbreng verbinden, alsnog een tussen hen geldende overeenkomst van vennootschap aangaan. Ook kan tussen de oorspronkelijke partijen op grond van conversie (artikel 3:42) of door kwalificatie sprake zijn van een samenwerkingsovereenkomst sui generis; zie ook hierna de toelichting bij artikel 815.
5. Na het eerste lid van het artikel, dat betrekking heeft op de inhoud van de inbreng, geeft het *tweede lid* enige regels over de wijze van inbreng, voor zover het betreft de inbreng van geld, goederen of genot van goederen. Voor wat betreft de inbreng van andere prestaties, met name van arbeid, zijn nadere bepalingen niet noodzakelijk. Het begrip inbreng kan vanuit verschillende gezichtshoeken worden gezien. Geheel in het algemeen beschouwd is inbreng, overeenkomstig het eerste lid van dit artikel, de terbeschikkingstelling van iets ten behoeve van de vennootschap. Datgene wat ter beschikking is gesteld, wordt daarmee dienstbaar gemaakt aan het bereiken van het vennootschappelijke doel. In die zin behoort het economisch gezien als actief tot het vermogen van de vennootschap. Het bijeengebrachte vermogen mag gedurende het bestaan van de vennootschap uitsluitend worden aangewend ter bereiking van haar doel; vgl. HR 17-12-1993, NJ 1994, 301, rov. 3.6, derde alinea. Met het voorgaande is evenwel nog niets gezegd over de goederenrechtelijke positie van hetgeen ter beschikking van de vennootschap is gesteld. Denkbaar is dat dit gaat behoren tot het vermogen van de vennootschap in juridische zin, dat wil zeggen tot een gemeenschap waarvan de vennoten de deelgenoten zijn, maar noodzakelijk is dit niet. De eerste volzin van het tweede lid houdt als hoofdregel in dat inbreng dient te geschieden in de vennootschappelijke gemeenschap, of, ingeval de vennootschap rechtspersoon is, in het vermogen van de rechtspersoon.
6. Wat de inbreng van genot van een goed betreft kan worden onderscheiden tussen twee vormen. Aan beide is gemeen dat het goed in juridische zin aan de inbrengende vennoot blijft toebehoren, maar het onderscheid bestaat hierin dat de vermeerderingen of verminderingen van de waarde van het goed al dan niet voor rekening van de vennootschap komen. In eerstbedoeld geval, indien dus de waardeveranderingen voor rekening van de vennootschap komen, spreekt men van inbreng van economische eigendom. Is dit niet het geval dan wordt het inbreng van het zuiver genot genoemd. Welke van deze twee vormen zich in een concreet geval voordoet, zal moeten worden vastgesteld door uitlegging van de vennootschapsovereenkomst.
7. Indien partijen in hun overeenkomst enkel spreken over inbreng van een goed, moet worden aangenomen dat zij bedoeld hebben de volledige inbreng van het goed en niet alleen het genot daarvan. Dit

- goed zal dan aan de gemeenschap of de rechtspersoon moeten worden geleverd, waarbij dan de verplichting tot inbreng de titel tot levering is.
8. Bij het voorgaande verdient nog opmerking dat de vennootschappelijke gemeenschap veelal niet alleen zal bestaan uit hetgeen de vennoten bij de oprichting of later hebben ingebracht. Ook hetgeen door de vennootschap tijdens haar bestaan is verworven, gaat tot die gemeenschap behoren.
 9. De tweede volzin van het tweede lid verklaart op de inbreng van een goed de bepalingen omtrent koop en op de inbreng van genot van een goed de algemene bepalingen omtrent huur van overeenkomstige toepassing. De vraag wanneer de aard van de rechtsverhouding zich tegen deze overeenkomstige toepassing verzet, behoort door de rechtspraak en de literatuur te worden beantwoord.
 10. Het is, mede gelet op artikel 6:15 BW, wenselijk in de wet uitdrukkelijk te bepalen wie nakoming van de verplichting tot inbreng kan vorderen; daartoe strekt het *derde lid*. Deze bepaling laat vanzelfsprekend onverlet dat ook de vennootschap zelf nakoming kan vorderen.
 11. De verplichting tot inbreng, die in het onderhavige artikel nader wordt geregeld, behoort tot de essentialia van de overeenkomst van vennootschap. Het is dan ook niet wenselijk dat bij die overeenkomst afwijkende regelingen worden getroffen, bijvoorbeeld in die zin dat slechts de besturende vennoten ten behoeve van de vennootschap de naleving van deze verplichting kunnen vorderen (vgl. het derde lid). Met het oog hierop is in het *vierde lid* bepaald dat van dit artikel niet kan worden afgeweken.

Artikel 806 (beschikking over aandeel en 'afgescheiden vermogen')

1. Artikel 3:189 lid 1 houdt, verkort weergegeven, in dat de bepalingen van titel 3.7 (Gemeenschap) niet van toepassing zijn op onder meer de vennootschap, zolang zij niet is ontbonden. Voor de ontbonden vennootschap houdt titel 3.7 thans nog wel een regeling in, te weten die van afdeling 2 van die titel, alsmede van afdeling 1 voor zover daarvan in afdeling 2 niet is afgeweken (artikel 3:189, tweede lid); deze regeling zal worden vervangen door een op de vennootschap toegespitste regeling in deze titel (zie hierna bij artikel 827). Bij deze stand van zaken behoort de onderhavige titel in de eerste plaats een regeling te geven met betrekking tot de gemeenschap van de niet-ontbonden vennootschap. Zoals hiervoor al is uiteengezet, bestaat die gemeenschap uit hetgeen de vennoten hebben ingebracht, alsmede uit hetgeen de vennootschap tijdens haar bestaan heeft verworven. Slechts bij uitzondering zal zich dan ook de situatie voordoen dat geen vennootschappelijke gemeenschap bestaat.
2. Hiervoor is, in aansluiting op titel 3.7, gesproken van een 'vennootschappelijke gemeenschap', welke uitdrukking past bij een vennootschap die niet rechtspersoon is. Bij een vennootschap die rechtspersoon is, ontstaat door inbreng van goederen door de vennoten en latere verwerving van goederen door de vennootschap geen

gemeenschap: deze goederen behoren toe aan de vennootschap. Dit laatste sluit niet uit dat de vennoten deel hebben in de goederen van de vennootschap, anders uitgedrukt een 'aandeel' daarin hebben, net zoals aandeelhouders van een NV of BV – wier positie intussen geheel verschillend is – een aandeel hebben in het kapitaal van die vennootschap. Dit 'aandeel' moet echter evenals het 'aandeel', de medegerechtigdheid, van een vennoot in een vennootschappelijke gemeenschap worden onderscheiden van de economische deelgerechtigdheid van de desbetreffende vennoot, die zijn obligatoire aanspraak in geld op de vennootschap reflecteert. Overigens wordt de positie van de vennoot bepaald door de overeenkomst van vennootschap.

3. Zoals ook al in artikel 805, eerste lid, tot uitdrukking is gebracht, strekt de inbreng van goederen in de vennootschappelijke gemeenschap ten behoeve van de samenwerking, dat wil zeggen tot het bereiken van het vennootschappelijke doel. De goederen kunnen dan ook slechts tot dat doel worden gebezigd. In die zin kan men spreken van een gebonden gemeenschap. Met het karakter van deze gemeenschap zou niet stroken dat een vennoot over zijn aandeel daarin of over zijn aandeel in een tot die gemeenschap behorend goed zou kunnen beschikken. Ook echter aan de overdracht van een aandeel aan een derde met de bepaling dat dit ten dienste van de vennootschap zou blijven staan, zijn belangrijke praktische bezwaren verbonden. Met het oog hierop is in het *eerste lid* bepaald dat een vennoot niet over zijn aandeel in de gemeenschap of in een tot de gemeenschap behorend goed afzonderlijk kan beschikken, waaraan volledigheidshalve – schuldeisers kunnen immers niet meer rechten uitoefenen dan hun schuldenaar – in de tweede volzin is toegevoegd dat schuldeisers van de vennoot zodanig aandeel ook niet kunnen uitwinnen. Met het bovenstaande houdt nauw verband dat blijkens artikel 823, eerste lid, de positie van vennoot behalve in het geval van opvolging of toetreding niet overdraagbaar is; de vennootschap is immers in beginsel 'intuitu personae' aangegaan.
4. Ook door verdeling van de gemeenschap zou de vennootschappelijke band voor wat de goederen betreft worden geslaakt, hetgeen in strijd zou zijn met het hiervoor bedoelde gebonden karakter van de gemeenschap. In het verlengde van de hiervoor besproken bepalingen en om het gebonden karakter van de gemeenschap te onderstrepen is in de derde volzin bepaald dat geen verdeling van de gemeenschap kan worden gevorderd. Het gaat hier in het bijzonder erom een vordering tot verdeling door de vennoten of door schuldeisers van de vennoten of van de vennootschap uit te sluiten.
5. De in het *tweede lid* neergelegde regel dat tot de vennootschappelijke gemeenschap behorende schulden – de zogenaamde zaakschulden, dat wil zeggen de schulden waarvoor de vennootschap, respectievelijk de gezamenlijke vennoten als zodanig, jegens derden verbonden en aansprakelijk zijn – op de goederen van die gemeenschap kunnen worden verhaald, welke regel overeenkomt met de voor het huidige recht in vaste rechtspraak voor de vennootschap onder firma aanvaarde

regel, wordt uitgebreid tot alle vennootschappen. Van zaakschulden zoals bedoeld zal bij een stille vennootschap (maatschap) overigens slechts sprake zijn indien de besturende vennoot krachtens volmacht in naam van de stille vennootschap, dat wil zeggen van de gezamenlijke vennoten, heeft gehandeld (zie artikel 812). Men pleegt in dit verband te spreken van een 'afgescheiden vermogen'. Aldus wordt, in samenhang met hetgeen in het eerste lid is bepaald, bereikt dat de vennootschapsschuldeisers met betrekking tot de vennootschappelijke gemeenschap voorrang hebben boven de privé-schuldeisers van de vennoten: deze laatsten kunnen zich immers niet op die gemeenschap verhalen. Wat betreft de vennootschap-rechtspersoon, zie hierna bij artikel 807.

6. Het spreekt vanzelf dat aan de bevoegdheid van zaakschuldeisers zich op de vennootschappelijke gemeenschap te verhalen, geen afbreuk kan worden gedaan doordat na het ontstaan van de schuld vennoten toetreden of uittreden. Die gemeenschap strekt tot waarborg voor deze crediteuren en, mede uit een oogpunt van continuïteit van de vennootschap ook bij wisseling van de personen van de vennoten, zou daarmee niet stroken indien de verhaalsmogelijkheden van de vennootschapscrediteur zouden wijzigen bij het toe- of uittreden van vennoten.

Artikel 807 (beschikken over aandeel in vennootschap-rechtspersoon)

1. De hiervoor bij artikel 806 toegelichte regels dat een vennoot niet kan beschikken over zijn aandeel in de vennootschappelijke gemeenschap en dat zijn schuldeisers zodanig aandeel niet kunnen uitwinnen, behoren om overeenkomstige redenen evenzeer te gelden met betrekking tot het aandeel van een vennoot in de goederen van een vennootschap die rechtspersoon is. Dit is dan ook in het onderhavige artikel tot uitdrukking gebracht.
2. Voor schulden die de vennootschap betreffen is de vennootschap-rechtspersoon schuldenaar, hetgeen meebrengt dat de schuldeisers hun vorderingen zonder meer op het vennootschapsvermogen kunnen verhalen.

Artikel 808 (huwelijksgemeenschap)

1. Met de regel dat een vennoot niet over zijn aandeel in de vennootschappelijke gemeenschap kan beschikken, strookt dat een zodanig aandeel ook niet valt in een gemeenschap van goederen waarin hij is gehuwd (vgl. onder meer HR 15-12-1961, NJ 1962, 48). Zou men het anders zien, dan zouden, in het bijzonder bij ontbinding van de huwelijksgemeenschap, ernstige complicaties worden opgeroepen door het bestaan van twee ineengestremelde gemeenschappen.
2. Er bestaat evenwel geen bezwaar tegen de figuur dat tot de huwelijksgemeenschap weliswaar niet het aandeel in de vennootschappelijke gemeenschap behoort, maar wel de economische deelgerechtigdheid van de vennoot; zie voor dit begrip hiervoor bij artikel 806. Het gevolg hiervan is dat bij ontbinding van de

huwelijksgemeenschap de waarde van deze deelgerechtigdheid moet worden verrekend, hetgeen hierop zal neerkomen dat in beginsel de andere echtgenoot een vordering op de echtgenoot-vennoot heeft ter grootte van de helft van de waarde van die deelgerechtigdheid. Discussies die in dit verband plaats vinden over de betekenis van artikel 1:94, derde lid, worden door de voorgestelde speciale voorziening achterhaald.

3. Deze aanpak wordt in het voorgestelde artikel ook gevolgd ten aanzien van een aandeel in de goederen waartoe de vennootschap als rechtspersoon gerechtigd is. Het 'vermogen van de vennootschap' moet worden verstaan als het vermogen van de vennootschap ongeacht of deze rechtspersoon is of niet. Het 'vermogen' is evenals de deelgerechtigdheid een economisch en niet goederenrechtelijk te duiden begrip; tot het vermogen behoren zowel activa als passiva.

Afdeling 3 (De besturende vennoten en de gebondenheid tegenover derden)

Artikel 809 (besturende vennoten)

1. Dit en het volgende artikel bevatten een aantal algemene bepalingen met betrekking tot het bestuur van de vennootschap, en wel ongeacht of het gaat om een openbare vennootschap, al dan niet rechtspersoon, of een stille vennootschap (maatschap). Daarbij verdient opmerking dat ten aanzien van de inrichting van het bestuur (eerste lid van het onderhavige artikel) en de interne bevoegdheid van een besturend vennoot (artikel 810) contractuele vrijheid bestaat om een en ander te regelen zoals men gewenst acht.
2. Het *eerste lid* bevat de wettelijke regel dat iedere vennoot besturend vennoot is. Zoals reeds aangestipt is dit een regel van aanvullend recht en aan te nemen valt dat in de praktijk veelal een contractuele regeling met betrekking tot de samenstelling van het bestuur zal worden getroffen. Dit kan geschieden bij overeenkomst van alle vennoten en wel niet alleen bij de overeenkomst waarbij de vennootschap wordt opgericht, maar ook bij een latere overeenkomst. Aldus bestaat de mogelijkheid op eenvoudige wijze de inrichting van het bestuur aan te passen aan gewijzigde omstandigheden of inzichten. Ook krachtens de oprichtingsovereenkomst of een latere overeenkomst van de vennoten kan worden afgeweken van de wettelijke hoofdregel. Te denken valt aan een in de overeenkomst voorzien meerderheidsbesluit of aan een ingevolge de overeenkomst vastgesteld roulatieschema.
3. De mogelijkheid bestaat dat het bestuur uitsluitend aan een of meer derden is opgedragen en dat derhalve geen van de vennoten besturend vennoot is. Het *tweede lid* bevat de voor de hand liggende regel dat voor derden-bestuurders dezelfde rechten en verplichtingen gelden als voor besturende vennoten. Voorzover deze rechten en verplichtingen van de besturende vennoten voortvloeien uit dwingendrechtelijke bepalingen, zal ook met betrekking tot derden aan wie het bestuur is opgedragen, gelden dat van deze rechten en verplichtingen niet kan worden afgeweken.

4. Een volgende vraag is of, zo het gaat om rechten en verplichtingen die hun grondslag vinden in bepalingen van regeland recht (zoals bijvoorbeeld de bevoegdheid tot vertegenwoordiging, geregeld in artikel 811, eerste lid), met betrekking tot derden een afwijking in andere zin kan gelden dan met betrekking tot vennoten. Deze vraag moet bevestigend worden beantwoord; als ten aanzien van vennoten een verschillende regeling kan worden getroffen valt niet in te zien dat hetzelfde niet met betrekking tot derden mogelijk zou zijn.
5. De bepaling van het *derde lid* correspondeert met artikel 2:14, eerste lid, voor de rechtspersoon in het algemeen. Er is geen reden waarom een dergelijke regel niet zou gelden voor de besturende vennoten van alle vennootschappen. Indien er meerdere besturende vennoten zijn, dan is iedere bestuurder tot een behoorlijke taakvervulling gebonden. Er is sprake van een ondeelbaarheid van deze verplichting en dus van hoofdelijke verbondenheid (artikel 6:6, tweede lid), tenzij uit de contractuele regeling van een onderlinge taakverdeling blijkt. Indien meerdere bestuurders te kort schieten bij de vervulling van de op hen rustende bestuurstaak en rust op ieder van hen dientengevolge een verplichting tot vergoeding aan de vennootschap van dezelfde schade, dan zijn zij hoofdelijk verbonden. Zie artikel 6:102, eerste lid, eerste volzin. Ieder van hen kan door de medevennoten worden aangesproken tot vergoeding van deze schade. Ten aanzien van de onderlinge draagplicht en regres geldt de tweede volzin van artikel 6:102, eerste lid, waarin onder meer wordt verwezen naar de maatstaf van artikel 6:101. Zie Asser-Maeijer 5-V, *Maatschap, vennootschap onder firma, commanditaire vennootschap*, 1995, nr. 94.
6. Het afleggen van rekening en verantwoording ingevolge het *vierde lid* dient tenminste eenmaal per jaar te geschieden, en wel, in overeenstemming met het gebruik, in de regel bij gelegenheid van het vaststellen van de balans en de staat van baten en lasten (artikel 814, vierde lid). De gebezigde formulering laat open dat vaker dan eenmaal per jaar of op een ander tijdstip dan bij het opmaken van de jaarstukken rekening en verantwoording moet worden afgelegd. In dit verband kan worden gedacht aan een vennootschap die voor een bepaald werk of voor korte duur is opgericht. Indien een besturend vennoot nalatig is in het afleggen van rekening en verantwoording, kan ieder van de medevennoten vorderen dat hij daartoe wordt veroordeeld. Van de rekeningprocedure van artikel 771 e.v. Rv kan gebruik worden gemaakt.

Artikel 810 (interne bevoegdheid)

1. Ook deze bepaling ziet op de interne verhouding van de vennoten: zij regelt tot welke handelingen een besturend vennoot in zijn verhouding tot de andere vennoten bevoegd is, dat wil zeggen welke handelingen voor rekening van de vennootschap, dus de gezamenlijke vennoten komen. De vraag in hoeverre een besturend vennoot bevoegd is ten opzichte van derden, met andere woorden hoever zijn vertegenwoordigingsbevoegdheid strekt, vindt behandeling in de

volgende twee artikelen. Als maatstaf is gekozen dat het moet gaan om rechtshandelingen die, gelet op het doel van de vennootschap tot haar normale werkzaamheden behoren. In geval van geschil zal door uitleg van hetgeen in de overeenkomst omtrent het doel is opgenomen, moeten worden vastgesteld of de rechtshandeling kan worden aangemerkt als een die tot de normale werkzaamheden ter bereiking van het doel behoort. Voor andere, veelal ingrijpende, handelingen, dus handelingen die buiten de normale exploitatie vallen, is afzonderlijke instemming van de andere vennoten vereist, willen zij voor rekening van de vennootschap komen.

2. Ook hier geldt dat de wettelijke bepalingen regelend recht bevatten. Partijen kunnen dus afwijkende regelingen treffen, bijvoorbeeld de bevoegdheid beperken tot handelingen tot een bepaald bedrag, bepalen dat slechts twee vennoten gezamenlijk bevoegd zijn, bepaalde handelingen binden aan een meerderheidsbesluit van de vennoten, enz. Ook een verruiming van de bevoegdheid is mogelijk, bijvoorbeeld in die zin dat voor andere handelingen dan die tot de normale exploitatie behoren, geen instemming van alle andere vennoten is vereist, maar dat instemming van bepaalde of een meerderheid van de andere vennoten voldoende is.

Artikel 811 (vertegenwoordigingsbevoegdheid)

1. Dit artikel dat van toepassing is op de openbare vennootschap, al dan niet rechtspersoon, heeft, evenals het volgende dat geldt voor de stille vennootschap (maatschap), betrekking op de bevoegdheid de vennootschap onderscheidenlijk de gezamenlijk vennoten (extern) te vertegenwoordigen. Volgens de in het *eerste lid* neergelegde wettelijke hoofdregel is bij een openbare vennootschap ieder van de besturende vennoten volledig vertegenwoordigingsbevoegd, met dien verstande dat het moet gaan om handelingen die dienstig kunnen zijn tot verwezenlijking van het doel van de vennootschap.
2. Met de omschrijving 'dienstig kunnen zijn' is een ruimere maatstaf gegeven dan die van artikel 810 ('behoren tot de normale werkzaamheden'); vgl. HR 8-6-1990, NJ 1990, 607. Daardoor kan zich de situatie voordoen dat een vennoot als vertegenwoordiger van de vennootschap bevoegd heeft gehandeld, zodat de gevolgen van die rechtshandeling komen te rusten op de vennootschap en bijvoorbeeld voor de vennootschap een verbintenis ontstaat, terwijl de vennoot intern niet bevoegd was tot die handeling. In een dergelijke situatie zal dus extern de handeling wel ten laste van de vennootschap komen, waarbij ook de vennoten in persoon jegens de derde verbonden zijn (artikel 813), maar intern blijft de handeling voor rekening van de vennoot die zijn bevoegdheid heeft overschreden. Een vennoot die op grond van zijn persoonlijke verbondenheid door de derde is aangesproken en aan deze heeft betaald, zal zich dan ook op de besturende vennoot kunnen verhalen.
3. Naast de aan de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de besturend vennoot gestelde grens die hierdoor wordt bepaald dat de handeling

dienstig moet kunnen zijn tot verwezenlijking van het doel van de vennootschap, bestaat de mogelijkheid de bevoegdheid op ander wijze te beperken. Bij de overeenkomst van vennootschap (inclusief latere wijzigingen; vgl. het slot van artikel 802, derde lid) kan namelijk anders worden bepaald, bijvoorbeeld in die zin dat een besturend vennoot in het geheel niet vertegenwoordigingsbevoegd is, of slechts tot een bepaald bedrag of tezamen met een andere vennoot. Partijen zijn hier vrij de huns inziens wenselijke regeling te treffen. De nadruk zij erop gevestigd dat hier alleen bij de overeenkomst en niet ook, zoals in artikel 810, bij of krachtens overeenkomst anders kan worden bepaald. Dit hangt samen met de bescherming van derden, die aldus van de beperking kunnen kennis nemen (het Handelsregisterbesluit zal worden aangepast).

4. Het *tweede lid* houdt voor het geval de inschrijving in het handelsregister nog niet heeft plaatsgevonden in de eerste plaats in dat met betrekking tot de vertegenwoordigingsbevoegdheid geen beperking bestaat wat betreft doelloverschrijdende handelingen, nu immers de vennootschap ten aanzien van een derde geldt als algemeen voor alle zaken, zodat geen handelingen denkbaar zijn die niet dienstig kunnen zijn tot verwezenlijking van het doel. Ingeval de inschrijving niet is geschied, geldt voorts dat alle vennoten onbeperkte vertegenwoordigingsbevoegdheid hebben, tenzij de derde van een in de overeenkomst opgenomen uitsluiting of beperking van die bevoegdheid niet onkundig was.

Artikel 812 (vertegenwoordiging stille vennootschap)

1. Ook deze bepaling heeft betrekking op de besturend vennoot, die, ook als hij in eigen naam handelt, nog wel voor rekening van de vennootschap kan handelen; men denke bijvoorbeeld aan de in maatschapsverband samenwerkende advocaat die een overeenkomst met een cliënt sluit, waarbij hij uitsluitend zelf partij is. Of een besturende vennoot in een gegeven geval inderdaad voor rekening van de stille vennootschap (maatschap) handelt, hangt hiervan af of is voldaan aan de maatstaf van artikel 810. Dit is een interne kwestie.
2. De onderhavige bepaling heeft betrekking op het externe effect, namelijk de bevoegdheid in naam van de vennootschap, dat betekent hier steeds in naam van de gezamenlijke vennoten als zodanig, te handelen. Daartoe is vereist dat de handelende vennoot van de andere vennoten volmacht heeft. In dat geval ontstaat een 'zaakschuld', die verhaalbaar is op de vennootschappelijke gemeenschap (artikel 806, tweede lid) en waarvoor bovendien de vennoten in beginsel voor gelijke delen verbonden zijn (artikel 813, derde lid). Deze regeling staat uiteraard niet eraan in de weg dat een of meer vennoten een andere (besturende) vennoot volmacht geven tot het verrichten van een of meer rechtshandelingen. Wanneer zij dat niet als zodanig, in hun hoedanigheid van vennoot doen, geldt niet de regel van het onderhavige artikel en ontstaat geen zaakschuld die op de

vennootschappelijke gemeenschap verhaalbaar is. De algemene regels van het verbintenissenrecht zijn in zodanig geval van toepassing.

Artikel 813 (aansprakelijkheid jegens derden)

1. Zoals hiervoor is uiteengezet, betekent het ontstaan van een vennootschappelijke schuld (zaakschuld) dat de schuldeiser zich op het vennootschappelijke vermogen onderscheidenlijk de vennootschappelijke gemeenschap kan verhalen. Dit wil echter niet zeggen dat dit de enige verhaalsmogelijkheid voor de schuldeiser is. Volgens het *eerste lid* is dan, wanneer het gaat om een openbare vennootschap, al dan niet rechtspersoon, sprake van hoofdelijke verbondenheid van de vennoten. Voor processuele aspecten zie de toelichting bij de wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (ontwerp-Landsverordening tot aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Faillissementsbesluit 1931 aan een aantal aanvullingen van het nieuwe Burgerlijke Wetboek).
2. In het tweede lid wordt dit uitgangspunt bij het aanvaarden van opdrachten verzacht; zie hierna. Er is van afgezien om in dit ontwerp de in het buitenland wel bekende figuur van de beroepsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid apart te regelen. Wil men beperkte aansprakelijkheid van de vennoten realiseren, dan staat de figuur van de kapitaalvennootschappen hiertoe open. Voorts wordt de omzetting van een openbare vennootschap met rechtspersoonlijkheid in een BV (waarna deze desgewenst kan worden omgezet in een NV) mogelijk gemaakt in artikel 834.
3. Gaat het om een stille vennootschap (maatschap), dan kunnen op de voet van artikel 812, wanneer de besturende vennoot volmacht van de andere vennoten heeft, verbintenissen ten laste van de stille vennootschap, dat wil zeggen ten laste van de maten als zodanig, ontstaan. Betreft de verbintenis een deelbare prestatie, dan zijn volgens het *derde lid* de maten voor gelijke delen verbonden, maar in de overeenkomst met de derde kan zijn bepaald dat zij hoofdelijk of voor ongelijke delen verbonden zijn. Gaat het om een ondeelbare prestatie, dan volgt uit artikel 6:6, tweede lid, dat de maten hoofdelijk verbonden zijn. Er zij op gewezen dat de in het derde lid neergelegde verbondenheid voor gelijke delen voor het geval van schadevergoeding (wegens wanprestatie) een afwijking vormt van artikel 6:102.
4. Opmerking verdient nog dat ook de besturend vennoot die in naam van de stille vennootschap heeft gehandeld, is begrepen onder de vennoten waarop het derde lid ziet. Anders dan bij de gewone gevallen van bevoegde vertegenwoordiging, waar de gevolgen van de door de vertegenwoordiger verrichte rechtshandeling – uitsluitend – de vertegenwoordigde treffen, is hier de besturend vennoot op dezelfde voet als de anderen, dus in beginsel voor een gelijk deel, verbonden.
5. Het *tweede lid* sluit aan bij artikel 7:407, tweede lid, waar het gaat om een opdracht die door twee of meer personen tezamen is ontvangen. In geval van een openbare vennootschap die geen rechtspersoon is, geeft

de onderhavige bepaling eenzelfde regeling als artikel 7:407, tweede lid, inclusief de mogelijkheid om aan de hoofdelijkheid te ontkomen. De bepaling heeft in het bijzonder betekenis voor openbare vennootschappen tot het uitoefenen van een beroep waarbij het veelal zal gaan om opdrachten tot dienstbetoon die verplichten tot niet bij voorbaat kwantitatief meetbare prestaties. Ook bij bedrijfsuitoefening komen dergelijke opdrachten echter voor. Ofschoon bij een vennootschap die rechtspersoon is, het de rechtspersoon is en niet de gezamenlijke vennoten die de opdracht heeft ontvangen, ligt het voor de hand dan eenzelfde regel te aanvaarden. De voorgestelde dwingendrechtelijke regel prevaleert boven de bepaling van artikel 7:407, tweede lid (zie ook artikel 7:400, tweede lid). Men lette erop dat de hoofdregel van het tweede lid, aansprakelijkheid voor het geheel, overeenkomt met wat reeds uit het eerste lid volgt; de afwijking is gelegen in het slot van het tweede lid, die meebrengt dat de vennoot aan wie de tekortkoming niet kan worden toegerekend – vgl. artikel 6:74, eerste lid, en artikel 6:75 – niet aansprakelijk is.

6. De hier gegeven regels hebben, als gezegd, betrekking op een vennoot die in naam van de vennootschap handelt en daartoe bevoegd is. Zij sluiten op zichzelf niet uit dat een (besturend) vennoot in eigen naam, maar wel voor rekening van de vennootschap handelt. Bij een openbare vennootschap zal echter duidelijk moeten blijken dat dit het geval is; zo is persoonlijke ondertekening op het papier van de vennootschap hiertoe niet voldoende. Vgl. in dit verband ook HR 3-12-1971, NJ 1972, 117. Bij een handelen op eigen naam maar voor rekening van de vennootschap is er voor wat betreft de relatie met de derde uitsluitend persoonlijke gebondenheid van de handelende vennoot; in de interne verhouding zal de handelende vennoot met de andere vennoten moeten afrekenen. Opmerking verdient hierbij nog dat de overeenkomst kan inhouden dat een vennoot niet in eigen naam mag handelen: in dat geval pleegt de vennoot die dat toch doet wanprestatie jegens de vennootschap, respectievelijk de overige vennoten, maar in de externe verhouding maakt het geen verschil.
7. De bepalingen van de artikelen 811 tot en met 813 zien niet op handelen in naam van de vennootschap door een vennoot die onbevoegd is. Ten aanzien van die vennoot gelden dan de regels die in Boek 3 zijn gegeven (zie artikel 3:70 in verbinding met artikel 3:78). Overigens kan bij een dergelijk onbevoegd handelen de vennootschap onder bijzondere omstandigheden toch gebonden zijn. Men denke aan het te goeder trouw door de derde afgaan op een gewekte en aan de vennootschap of de medevennoten toe te rekenen schijn van bevoegdheid, aan bekrachtiging van de onbevoegd verrichte handeling door de overige vennoten en aan zaakwaarneming.

Afdeling 4 (Het voeren van administratie en winst en verlies)

Algemeen

1. Onderscheiden dient te worden tussen het opmaken en vaststellen van stukken (balans en staat van baten en lasten) die de gemaakte winst of het geleden verlies aanwijzen en het delen van de vennoten in die winst of dat verlies. Aan het laatste is het voorziene artikel 815 gewijd (waarbij artikel 816 handelt over uitkering van de winst en aanzuivering van het verlies). De plicht tot administratie, het bewaren, en het vaststellen en opmaken van de balans en staat van baten en lasten zijn geregeld in het voorziene artikel 814.
2. De regeling in de voorziene bepalingen geldt voor iedere vennootschap, zowel de openbare als stille. Ook bij een stille vennootschap noopt de vennootschappelijke samenwerking tussen de vennoten zoals aangeduid in artikel 800 tot een behoorlijke administratie en tot (mogelijk eenvoudige) jaarstukken aan de hand waarvan de afrekening van de financiële resultaten volgens de krachtens overeenkomst of wet geldende verdeelsleutel kan plaatsvinden.

Artikel 814 (administratie)

1. De redactie van het *eerste lid* komt overeen met artikel 3:15a, eerste lid, en artikel 2:15, eerste lid, waarin in verband met de ontwikkelingen in de techniek van de administratie ook wordt gesproken van andere (in het bijzonder moderne elektronische) gegevensdragers. In de administratie dienen niet alleen transacties ten name van de vennootschap doch alle transacties voor rekening van de vennootschap te worden opgenomen, evenals verrekeningen in verband met dergelijke transacties tussen een vennoot en de vennootschap of de andere vennoten. Tot de in het eerste lid aangeduide verplichting zijn de besturende vennoten gehouden. Het nakomen van deze verplichting valt onder de in artikel 809, derde lid, aangeduide gehoudenheid van iedere besturend vennoot zijn taak behoorlijk te vervullen.
2. Ingevolge het *tweede lid* heeft ieder der vennoten in beginsel een inzagerecht. De bepaling omtrent de bij overeenkomst te maken uitzondering op dit inzagerecht van ieder der vennoten zelf is ingegeven door de overweging dat soms zulk een inzage, bijvoorbeeld door een commanditaire vennoot die concurrerend werkzaam is, bezwaarlijk kan zijn en voorts door een uitspraak van het Gerechtshof Leeuwarden 20-6-1956, NJ 1956, 602, gewezen naar aanleiding van de voor een vennoot van een vennootschap onder firma geldende overleggingsplicht (in casu werd de subsidiaire vordering tot overlegging aan een accountant toegewezen). Los van deze regeling heeft iedere vennoot recht op de inlichtingen en bewijsstukken die hij redelijkerwijze nodig heeft om zich een oordeel te vormen over de omvang van de gemaakte winst en daarmee van het hem toekomende bedrag. Zie ten aanzien van het participatiecontract: HR 25-3-1977, NJ 1977, 448. De plicht van de besturende vennoot tot rekening en verantwoording aan ieder van zijn medevennoten, is neergelegd in artikel 809, derde lid.
3. Het behoort tot de taak van de besturende vennoten tenminste eenmaal per jaar de jaarstukken op te maken aan de hand waarvan in

overeenstemming met het gebruik ook rekening en verantwoording kan worden afgelegd ingevolge voornoemd artikel 809, derde lid. Een tussentijds opmaken blijft mogelijk en is soms aangewezen. Dit opmaken dient ingevolge het *derde lid* in beginsel te geschieden binnen acht maanden na afloop van het boekjaar (zie ook artikel 2:15, tweede lid), doch in de overeenkomst van vennootschap kan worden voorzien in een verlenging van deze termijn, bijvoorbeeld door de besturende vennoten zelf, door alle vennoten tezamen of bij meerderheidsbesluit van de vennoten. Het is echter redelijk deze verlenging niet langer te laten voortduren dan zes maanden. Na verloop van de eventueel verlengde termijn kan iedere vennoot in rechte vorderen dat de bedoelde jaarstukken door de besturende vennoten worden opgemaakt. Tenslotte is een volzin opgenomen over het boekjaar die correspondeert met hetgeen in artikel 2:15, vijfde lid, voor rechtspersonen is bepaald.

4. De bevoegdheid tot vaststelling, bedoeld in het *vierde lid*, brengt anders dan die tot goedkeuring mee de bevoegdheid tot het anders bepalen van sommige posten van de jaarstukken, tot het gewijzigd vaststellen van de opgemaakte stukken. De bevoegdheid tot het vaststellen komt in beginsel toe aan alle vennoten tezamen. In de overeenkomst van vennootschap kan echter worden voorzien dat die vaststelling geschiedt bij een besluit van vennoten. Dit kan een meerderheidsbesluit zijn; men denke aan vennootschappen met een groot aantal vennoten. Het kan ook zijn dat men een voorziening treft dat bijvoorbeeld alleen de zgn. senior-partners het besluit kunnen nemen. In alle gevallen dient iedere vennoot aan de beraadslaging over de besluitvorming te kunnen deelnemen. Steeds dienen de redelijkheid en billijkheid in acht te worden genomen. In de overeenkomst kan ook worden voorzien dat een of meer derden de stukken kunnen vaststellen. Dat de vaststelling dient te geschieden binnen een redelijke termijn na het opmaken spreekt eigenlijk voor zich. Reeds op grond van de redelijkheid en billijkheid dient ieder der vennoten hieraan mee te werken. In het algemeen zal een redelijke termijn niet meer dan enige maanden bedragen.
5. De in het *vijfde lid* vervatte bepaling omtrent de bewaartermijn is ontleend aan artikel 2:15, derde lid. Het *zesde lid* verklaart artikel 2:15, vierde lid, inzake overbrenging op andere gegevensdragers van toepassing.

Artikel 815 (winst- en verliesdeling)

1. De verdeling van winst en verlies bij de vennootschap is een zaak van wezenlijk belang. De samenwerking tussen de vennoten, die tot de essentialia van de overeenkomst behoort, is immers gericht op het behalen van vermogensrechtelijk voordeel. Vandaar dat als maatstaf voor de winst- en verliesdeling in het *eerste lid* wordt uitgegaan van gelijke delen en dat daarvan slechts kan worden afgeweken bij de overeenkomst van vennootschap. Aan de hand van de geldende maatstaf zal telkenjare moeten worden vastgesteld wat ieders deel is in

de gemaakte winst of het geleden verlies. Met het oog op het belang van de winst- en verliesdeling voor de vennoten is, evenals bij de vaststelling van de jaarstukken, tot uitgangspunt genomen dat alle vennoten daaraan moeten meewerken; zie hierna. Desgewenst kunnen de vennoten in de overeenkomst een afwijkende regeling treffen, in die zin dat de vaststelling ook kan geschieden door een besluit van vennoten, maar daarbij zal evenals bij de vaststelling van de jaarstukken ten minste voor elk der vennoten gelegenheid moeten bestaan aan de beraadslaging deel te nemen. Ook kan de vaststelling ingevolge de overeenkomst van vennootschap worden opgedragen aan een of meer derden. Aldus wordt zowel recht gedaan aan het belang dat elk der vennoten een voldoende stem heeft in de vaststelling van winst- en verliesdeling als aan het belang van flexibiliteit.

2. Om ieder misverstand uit te sluiten, is in het eerste lid (gelijk delen) toegevoegd de zinsnede 'ongeacht de waarde van ieders inbreng in de vennootschap' (of deze nu uit geld of goederen bestaat of uit arbeid). Men kan echter in de vennootschapsovereenkomst een winst- en verliesdelingsregeling opnemen die in meerdere of mindere mate is gerelateerd aan de (feitelijke) inbreng waarvoor men is gecrediteerd, terwijl daarbij ook ten aanzien van de arbeid inbrengende vennoot een overeen te komen redelijke maatstaf kan worden gehanteerd. Variaties daarbij zijn denkbaar. Zie over de mogelijkheid om over of voor de inbreng in de vennootschap een bepaalde rente of vaste vergoeding te bedingen: het vijfde lid.
3. De regeling van het *tweede lid* geeft een nadere uitwerking van wat het 'anders bepalen' ingevolge het eerste lid kan inhouden. Gehandhaafd is de hoofdregel dat de vaststelling van ieders aandeel door alle vennoten tezamen dient te geschieden. In de vennootschapsovereenkomst zelf zal vaak al nauwkeurig de hoegrootheid van ieders aandeel zijn bepaald zodat dan vanzelf aan deze eis is voldaan. Maar ook kan worden bepaald dat de vaststelling van ieders aandeel (alsnog en eventueel jaarlijks) door alle vennoten tezamen geschiedt. Is er niets bepaald, dan geldt ingevolge het eerste lid een gelijkelijke winst- en verliesdeling. Indien zulks in de vennootschapsovereenkomst is voorzien, is vaststelling daarvan door een of meer derden die daartoe opdracht ontvangen, mogelijk. Dit laat onverlet dat ook bij gebreke van een zodanige voorziening in geval van een geschil omtrent de winst- en verliesdeling ingevolge een daartoe te treffen regeling door bindend adviseurs of arbiters kan worden beslist.
4. Ingevolge het tweede lid is het ook mogelijk dat in de vennootschapsovereenkomst wordt bepaald dat de vaststelling kan geschieden bij een besluit van vennoten. Ook hier kan men denken aan een meerderheidsbesluit of bijvoorbeeld aan een besluit van de zgn. senior-partners. Dit is in de praktijk van belang bij grote vennootschappen waarin aldus, uiteraard met inachtneming van de redelijkheid en billijkheid, ieders aandeel, bijvoorbeeld aan de hand van een puntensysteem, kan worden vastgesteld. Ook hier dient iedere vennoot in de gelegenheid te worden gesteld aan de beraadslaging over

- zulk een besluitvorming deel te nemen. Zie ook hierboven ad artikel 814. Deze toevoeging waarborgt dat niet te zeer wordt getornd aan het karakter van de vennootschap als een overeenkomst tot samenwerking.
5. Het *derde lid* verheft tot wettelijke uitlegregel hetgeen in literatuur en rechtspraak (zie HR 19-12-1934, NJ 1935, 881) wordt aanvaard.
 6. Gelet op de omschrijving van vennootschap in artikel 800, eerste lid, waarin het element 'samenwerking van de vennoten gericht op het behalen van vermogensrechtelijk voordeel ten behoeve van alle vennoten' als een wezenlijk kenmerk is opgenomen, is in het *vierde lid* ten aanzien van het beding dat een vennoot niet in de winst zal delen ('societas leonina'), ondanks het bepaalde in artikel 3:40, tweede lid, nietigheid meer aangewezen dan vernietigbaarheid. Niet nietig is het beding dat een vennoot niet of slechts tot een bepaald bedrag in het verlies zal delen.
 7. De thans voorgestelde bepaling moet mede in het licht van Boek 3 BW als volgt worden begrepen. De nietigheid van het eerstgenoemd beding is op zich een partiële. Ingevolge artikel 3:41 blijft de overeenkomst van vennootschap voor het overige in stand voor zover deze gelet op haar inhoud en strekking niet in onverbrekelijk verband staat met het nietige deel. Hierbij zal krachtens het eerste lid een gelijkelijke winstverdeling of krachtens het derde lid eenzelfde winstdeel als het eventueel wel contractueel voorziene deel in het verlies gelden, doch partijen kunnen zelf deze winstverdelingsregeling aanpassen. Bij vennootschapsovereenkomsten met een beperkt aantal vennoten zal een onverbrekelijk verband echter al gauw aanwezig worden geacht. Zie voor het huidig recht HR (Derde Kamer) 6-6-1956, NJ 1957, 333. Dit leidt dan tot nietigheid van de gehele overeenkomst als overeenkomst van vennootschap. In zulk een geval kan op grond van artikel 3:42 (conversie) sprake zijn van een samenwerkingsovereenkomst sui generis wanneer blijkt de strekking van de overeenkomst moet worden aangenomen dat partijen haar ook zouden hebben gesloten, indien zij vanwege de nietigheid van de overeenkomst van vennootschap van deze laatste overeenkomst hadden afgezien. Zie in dit verband Gerechtshof Amsterdam 5-11-1954, NJ 1955, 383. Het moet dan wel dezelfde partijen bij de overeenkomst betreffen: vgl. HR 10-5-1996, NJ 1996, 692.
 8. Ook is mogelijk dat een gesloten overeenkomst mede blijkt haar bewoordingen van meet af aan niet is bedoeld als overeenkomst van vennootschap en ook niet als zodanig kan worden gekwalificeerd, doch bijvoorbeeld wel als een samenwerkingsovereenkomst sui generis of als een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid. Zie voor dit laatste HR 4-11-1942, NJ 1942, 773. De toepasselijkheid van dit lid en eventuele conversie komen dan niet aan de orde.
 9. Ook indien een uitdrukkelijk en nietig beding dat een vennoot niet in de winst zal delen, niet in de overeenkomst van vennootschap is opgenomen, kan deze overeenkomst gezien in haar geheel de strekking hebben dat een of meerdere vennoten in het geheel geen aandeel kunnen hebben in de winst. In een dergelijk geval zal gelet op de

omschrijving van vennootschap in artikel 800, eerste lid, de overeenkomst evenmin kunnen gelden als overeenkomst van vennootschap. Wegens het ontbreken van een wezenskenmerk is zij als zodanig nietig, doch ook hier kan door de hierboven aangeduide conversie de overeenkomst als andere overeenkomst worden gered. Op dergelijke gevallen doelt het *vijfde lid*. Het brengt een beperking aan op de mogelijkheid om in de overeenkomst een bepaalde rente over of een vast bedrag aan een vennoot toe te kennen voor zijn inbreng (kapitaal of arbeid). De bepaling betekent niet dat de vennoot geen rentevergoeding of vast bedrag voor zijn inbreng zou kunnen bedingen. Het gaat erom of dergelijke voorzieningen naar hun strekking meebrengen dat ook op langere termijn een vennoot stelselmatig van ieder deel in de winst verstoken blijft. Wordt deze grens overschreden, dan riskeert men nietigheid van de overeenkomst als overeenkomst van vennootschap. Naast hun afspraken omtrent winst- en verliesdeling of rentes c.q. vaste vergoedingen, kunnen vennoten ook overeenkomen dat zij periodiek tot een bepaald maximum voorschotten op een winstaandeel uit de vennootschapskas kunnen opnemen, die dan met hun winstaandeel over het betreffende boekjaar dienen te worden verrekend.

Artikel 816 (recht op uitkering)

1. Ingevolge het *eerste lid* ontstaat het recht op uitkering eerst nadat de balans en de staat van baten en lasten overeenkomstig artikel 814, vierde lid, zijn vastgesteld. De vraag hoe groot het aandeel is waarop de betreffende vennoot recht kan doen gelden, moet worden beantwoord aan de hand van artikel 815. De vennootschapsovereenkomst kan diverse voorzieningen inhouden, bijvoorbeeld uitkering van een bepaald percentage of, eventueel krachtens de overeenkomst, bepaling van de omvang van de uitkering telkens door de gezamenlijke vennoten of bij meerderheidsbesluit. Indien in de overeenkomst van vennootschap niets omtrent dit punt is bepaald, heeft iedere vennoot in beginsel recht op uitkering van zijn gehele aandeel in de winst. Onder bijzondere omstandigheden kan echter het vorderen van een integrale uitkering in strijd zijn met de redelijkheid en billijkheid. Men denke bijvoorbeeld aan de harde noodzaak van een (gedeeltelijke) interne financiering. Indien het aandeel in de winst niet of niet volledig wordt uitgekeerd, wordt door bijboeking van het niet uitgekeerde gedeelte op de kapitaalrekening van de betreffende vennoot diens inbreng verhoogd.
2. Ingevolge het *tweede lid* kan bij overeenkomst worden bepaald dat iedere vennoot zijn aandeel in het verlies moet aanzuiveren. Bij vereffening na ontbinding ligt het anders; zie artikel 830, tweede lid, waarin op dit punt een bevoegdheid aan de vereffenaar is toegekend. Uiteraard zal het verlies moeten blijken uit de vastgestelde balans en staat van baten en lasten. Indien in de overeenkomst waarbij de vennootschap is opgericht of in een latere overeenkomst omtrent dit punt niets is bepaald, kunnen de redelijkheid en billijkheid er onder

bijzondere omstandigheden toch toe nopen dat de vennoten hun aandeel in het verlies aanzuiveren. Men denke bijvoorbeeld aan een operatie tot sanering van de financiën die in het belang is van iedere vennoot.

Afdeling 5 (Ontbinding en voortzetting van de vennootschap)

Artikel 817 (ontbinding van vennootschap in haar geheel)

1. Dit artikel handelt over de ontbinding van de vennootschap in haar geheel. De ontbinding betreft de vennootschap als overeenkomst, en indien de vennootschap rechtspersoon is, daarmee en tegelijkertijd ook de ontbinding van de vennootschap als rechtspersoon. Bij ontbinding op grond van het in *eerste lid, onderdeel a*, bepaalde ('waarin zulks uit de overeenkomst van vennootschap volgt') kan men denken aan de volgende gevallen. In die overeenkomst kan bijvoorbeeld zijn bepaald dat de vennootschap wordt ontbonden bij meerderheidsbesluit van de vennoten, na verloop van een in de overeenkomst bepaalde tijd, door opzegging door een vennoot aan de andere vennoten (vgl. artikel 818, eerste lid, onderdeel d) of na het voltooiën van een bepaald, in de overeenkomst nauwkeurig omschreven werk. Daarnaast is het mogelijk dat gelet op de strekking van de overeenkomst van vennootschap het tenietgaan van het goed welks exploitatie het eigenlijke doel is van de vennootschap, de ontbinding met zich brengt.
2. Aandacht verdient dat de dood, het onbekwaam worden of het faillissement van een der vennoten niet langer zijn voorzien als gronden tot ontbinding van de vennootschap in haar geheel, doch in het hierna voorziene artikel 818, eerste lid, onderdeel b, als gronden tot uittreding van de betreffende vennoot. Niettemin kunnen partijen, bijvoorbeeld wanneer de vennootschap in bijzondere mate 'intuitu personae' wordt aangegaan, in de vennootschapsovereenkomst bepalen dat in deze gevallen (en in het geval dat een vennoot die rechtspersoon is, ophoudt te bestaan) de vennootschap in haar geheel wordt ontbonden.
3. Voor zover in de in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde gevallen gesproken kan worden van een in de vennootschapsovereenkomst opgenomen ontbindende voorwaarde (afhankelijkheid van een toekomstige en onzekere gebeurtenis), zijn de (gewezen) vennoten na vervulling van die voorwaarde niet verplicht op grond van artikel 6:24 de reeds verrichte prestaties ongedaan te maken omdat uit inhoud en strekking van de overeenkomst van vennootschap anders voortvloeit. Evenmin is met betrekking tot de verrichte inbreng en levering van goederen artikel 3:84, vierde lid, van toepassing omdat uit het dan geldend, hierna volgend artikel 830 blijkt dat de gewezen vennoten bij de op de ontbinding volgende vereffening en verdeling slechts recht hebben op een uitkering van de waarde van hun inbreng. Overigens heeft de ontbinding ook in deze gevallen geen terugwerkende kracht; zie artikel 3:38, tweede lid, en artikel 6:22.
4. Uiteraard kan, ook al is zulks niet in de vennootschapsovereenkomst voorzien, de vennootschap worden ontbonden door een latere

overeenkomst tussen alle vennoten tot beëindiging van hun samenwerking in vennootschappelijk verband. Zulks is bepaald in het eerste lid, *onderdeel b*.

5. Voor wat betreft de ontbindingsgrond genoemd in het eerste lid, *onderdeel c*, zij het volgende opgemerkt. In het hierna volgend artikel wordt de uittreding van een of meer vennoten geregeld. Een dergelijke uittreding met voortzetting van de vennootschap door de overblijvende vennoten is uiteraard slechts mogelijk indien twee vennoten overblijven. Is dit laatste niet het geval, dan wordt de vennootschap noodzakelijkerwijs ontbonden.
6. Wat betreft de ontbindingsgrond in *onderdeel d* (faillietverklaring van de vennootschap) bedenke men dat ook vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid en ook stille vennootschappen failliet kunnen worden verklaard. Zie daarover nader bij de toelichting op de wijzigingen van het Faillissementsbesluit 1931 (ontwerp-Landsverordening tot aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Faillissementsbesluit 1931 aan een aantal aanvullingen van het nieuwe Burgerlijke Wetboek). De ontbinding in geval van faillissement leidt direct tot haar ontbinding. Zie nog wel het tweede lid.
7. De in het eerste lid, *onderdeel e*, genoemde ontbinding (door de rechter in de gevallen die de wet bepaalt), doet zich voor bij rechterlijke ontbinding van de vennootschap in haar geheel op de gronden aangeduid in het hierna volgende artikel 820, en mogelijk ook bij toepassing van artikel 6:258.
8. In het *tweede lid* wordt rekening gehouden met de mogelijkheid van voortzetting in geval van akkoord. Wordt de vennootschap aldus na het einde van het faillissement voortgezet, dan heeft zij uiteraard niet langer te gelden als ontbonden. Indien de vennootschap rechtspersoon is, staat alsdan voorts vast dat de rechtspersoon ook na het faillissement blijft voortbestaan. Het tweede lid komt in aanmerking voor overeenkomstige toepassing in gevallen dat weliswaar alle vennoten failliet zijn maar de vennootschap zelf niet; daaraan staat niet in de weg dat de vereffening van de vennootschap niet plaatsvindt op grond van het Faillissementsbesluit 1931 doch op de voet van de artikelen 825 e.v.
9. Het *derde lid* van artikel 817 beslecht een kwestie waarover naar huidig recht in de literatuur verschillend wordt gedacht. In dit verband zij erop gewezen dat in dit ontwerp onder een vennootschap voor een bepaalde tijd aangegaan, is te verstaan de vennootschap waarbij aan de hand van de overeenkomst van meet af aan kan worden vastgesteld op welke datum de vennootschap zal eindigen. Vennootschappen voor het leven aangegaan of voor de voltooiing van een bepaald werk zijn niet voor een bepaalde doch voor onbepaalde tijd aangegaan.

Artikel 818 (partiële ontbinding)

1. Dit artikel vindt zijn grondslag in de gedachte dat bij uittreding van een (of meer) der vennoten ten gevolge van diverse oorzaken, waarover

hierna, de vennootschap, mits er ten minste twee vennoten overblijven (zie het hierboven aangeduide artikel 817, eerste lid, onderdeel c), door de overblijvende vennoten moet kunnen worden voortgezet waarbij die vennootschap haar identiteit behoudt. In de praktijk bestaat ook behoefte aan continuïteit van de vennootschap bij een dergelijke uittreding, en meer in het algemeen bij wisseling in het personenbestand die ook het gevolg kan zijn van opvolging en toetreding van nieuwe vennoten. Zie over opvolging en toetreding hierna ad artikel 823.

2. Het behoud van identiteit van de vennootschap kan worden bereikt door te aanvaarden dat bij uittreding van een vennoot de vennootschap alleen ten aanzien van deze vennoot wordt ontbonden. De ontbinding van de vennootschap ten aanzien van de uittredende vennoot betreft de verbintenisrechtelijke kant van de zaak; zie over de goederenrechtelijke consequenties bij voortzetting van de vennootschap door de overblijvende vennoten hierna ad artikel 821.
3. Dat een vennoot moet kunnen uittreden indien alle vennoten daaromtrent overeenstemming bereiken (*eerste lid, onderdeel a*), spreekt wel haast vanzelf.
4. Hierboven ad artikel 817 is reeds opgemerkt dat in dit ontwerp de dood, het faillissement of het onbekwaam worden van één der vennoten niet leidt tot ontbinding van de gehele vennootschap (tenzij zulks in de vennootschapsovereenkomst is bepaald: artikel 817, eerste lid, onderdeel a) doch tot uittreding van de betreffende vennoot (onderhavige artikel 818, eerste lid, *onderdeel b*). Voor wat de dood betreft, houdt deze bepaling een afwijking in van artikel 6:249. In het hierna volgend artikel 822 wordt geregeld op welke wijze in de overeenkomst van vennootschap kan worden voorzien dat de vennootschap voortduurt met de aangewezen erfgenamen of erfgenaam van de door zijn dood uittredende vennoot. Met de dood van een natuurlijke persoon is vergelijkbaar het ophouden te bestaan van een rechtspersoon die vennoot is. Dit kan zich voordoen bij ontbinding van de rechtspersoon, bij fusie en bij splitsing. Voor de laatste gevallen kan in de vennootschapsovereenkomst worden voorzien in de opvolging door de verkrijgende rechtspersoon, die indien zulks niet is voorzien, alsnog met medewerking van alle vennoten kan opvolgen (artikel 823, eerste lid). Bij omzetting behoudt de vennoot als rechtspersoon zijn identiteit. Maar onder omstandigheden kan de rechter de vennootschap ten aanzien van de omgezette rechtspersoon ontbinden op grond van gewichtige redenen (artikel 820, eerste lid).
5. De voortzetting van de vennootschap met een failliet verklaarde vennoot (al dan niet rechtspersoon) zou tot grote praktische moeilijkheden leiden. Bij voortzetting met een onbekwaam geworden vennoot kunnen de dan rijzende moeilijkheden goeddeels worden ondervangen door die vennoot dan niet langer besturend vennoot te doen zijn. Het *derde lid* van het onderhavige artikel geeft de mogelijkheid zulks in de vennootschapsovereenkomst te bepalen.

6. Niet onder de uittredingsgronden is opgenomen de aan een vennoot verleende surséance van betaling, die immers niet is gericht op liquidatie doch op sanering. Wel kan in de vennootschapsovereenkomst worden voorzien dat (ook in deze gevallen) opzegging van de vennootschap aan de betreffende vennoot kan plaatsvinden door de andere vennoten; zie hierna ad onderdeel d. Ook zou de rechter de vennootschap ten aanzien van hem kunnen ontbinden op grond van gewichtige redenen. Zie hierna artikel 820, eerste lid.
7. Als uittredingsgrond is wel opgenomen (eerste lid, *onderdeel c*): het aanbreken van een in de overeenkomst voor uittreding aangeduid tijdstip. Men denke bijvoorbeeld aan het bereiken van een bepaalde leeftijdsgrens.
8. Aan het slot van het eerste lid is bepaald dat de vennootschap ten aanzien van een vennoot niet wordt ontbonden door het in vervulling gaan van een in de overeenkomst opgenomen ontbindende voorwaarde. Het is niet wenselijk dat in andere gevallen dan de hierboven (in het eerste lid) genoemde een buitengerechtelijke partiële ontbinding automatisch zou kunnen plaatsvinden op grond van het in vervulling gaan van een ontbindende voorwaarde. Onzeker kan zijn of en wanneer een niet concreet omschreven voorwaarde (bijvoorbeeld een toerekenbare tekortkoming of een gewichtige reden) is vervuld, en ook overigens dient te worden gelet op de belangen van de potentieel uittredende vennoot. Bij de door dit ontwerp gevolgde systematiek is er ook geen behoefte aan de mogelijkheid van ontbindende voorwaarden. Contractueel kan immers zijn voorzien in de mogelijkheid van opzegging aan een vennoot (zie hierna ad onderdeel d) die echter vernietigbaar is indien zij in strijd met de redelijkheid en billijkheid is geschied (zie hierna artikel 819). Ook staat de mogelijkheid open van een rechterlijke ontbinding ten aanzien van een of meer vennoten (zie hierna artikel 820, eerste lid).
9. De grond tot partiële ontbinding opgenomen in het eerste lid, *onderdeel d*, betreft vrijwillige uittreding van een vennoot die opzegt aan de andere vennoten en de gedwongen uittreding of uitstoting van een (of meer) der vennoten doordat aan hen de vennootschap wordt opgezegd door een of meer andere vennoten. In de thans geldende wetgeving wordt deze materie niet geregeld doch ook naar huidig recht wordt aangenomen dat deze opzeggingsmogelijkheden bestaan, mits hieromtrent (uitdrukkelijk) in de overeenkomst van vennootschap is voorzien. Zie voor wat betreft uitstoting in het bijzonder HR 13-6-1969, NJ 1969, 384. In deze zin is onderdeel d dan ook geformuleerd. Bij uitstoting dient uit de vennootschapsovereenkomst duidelijk te blijken of deze via opzegging kan geschieden door de overige vennoten gezamenlijk, door een meerderheid van hen, of zelfs door een of meer bepaalde vennoten zonder medewerking van de overige vennoten. Een algemene opzeggingsclausule die in dit opzicht verschillend kan worden geïnterpreteerd, is niet voldoende.
10. Uitstoting door opzegging kan in de vennootschapsovereenkomst zijn voorzien op grond van meerdere redenen. Men kan bijvoorbeeld

denken aan surséance van betaling, verlies van beheer of bestuur over eigen goederen, verlies van een bepaalde kwaliteit of bevoegdheid, een strafrechtelijke veroordeling of het toepassen van een tuchtrechtelijke maatregel, blijvende arbeidsongeschiktheid. Naar huidig recht is er discussie over de vragen of de redenen tot opzegging zoals hier bedoeld in de overeenkomst van vennootschap moeten worden vermeld en of er bij zulk een opzegging in elk geval sprake moet zijn van gewichtige redenen. In de formulering van onderdeel d ligt een ontkennende beantwoording van beide vragen besloten. Het ontwerp gaat er echter van uit – zie hierna artikel 819 – dat iedere opzegging moet voldoen aan de eisen van de door contractspartijen in acht te nemen redelijkheid en billijkheid. Onder omstandigheden kan zulks meebrengen dat een behoorlijke reden tot opzegging is vereist.

11. De in het eerste lid, *onderdeel e*, genoemde ontbinding (door de rechter in de gevallen die de wet bepaalt) doet zich voor bij rechterlijke ontbinding van de vennootschap ten aanzien van een of meer vennoten op de gronden aangeduid in het hierna volgend artikel 820, en mogelijk ook bij toepassing van artikel 6:258. Zie hierna ad artikel 820.
12. Dat een ontbindende voorwaarde de vennootschap niet ontbindt ten aanzien van een vennoot (*slotzin van het eerste lid*), is reeds hierboven onder 8 toegelicht.
13. Naar huidig recht kunnen voortzettingsbedingen bij uittreding van een vennoot direct of automatisch werken zonder dat een andere rechtshandeling nodig is in de vorm van een wilsverklaring van de overblijvende vennoten; deze hebben zich reeds in de overeenkomst van vennootschap definitief gebonden om de vennootschap voort te zetten. Hiernaast staan voortzettingsbedingen die niet direct of automatisch werken maar waarbij een nadere wilsverklaring van de overblijvende vennoten nodig is om de voortzetting van de vennootschap te doen plaatsvinden. Dit ontwerp wil ook de laatste mogelijkheid open houden. Vandaar het *tweede lid* dat inhoudt dat in de vennootschapsovereenkomst kan worden bepaald dat in de gevallen genoemd in het eerste lid, onderdelen b, c en d, de overblijvende vennoten zich met bekwame spoed moeten uitspreken of zij de vennootschap willen voortzetten.
14. Met bekwame spoed wil zeggen: zo spoedig als gezien de omstandigheden redelijkerwijze mogelijk is, waarbij echter wel enige ruimte voor beraad gelaten wordt. In het geval van het eerste lid, onderdeel a, zal deze kwestie bij de bedoelde overeenkomst nader onder ogen zijn gezien. Bij het geval van het eerste lid, onderdeel e, bedenke men dat op de in artikel 820 aangeduide gronden ook steeds ontbinding van de vennootschap in haar geheel kan worden gevorderd. Indien de overblijvende vennoten ingevolge het tweede lid niet met bekwame spoed met de voortzetting van de vennootschap instemmen, wordt de vennootschap behoudens een subsidiaire voorziening in de vennootschapsovereenkomst in haar geheel ontbonden; dit geval valt dan onder artikel 817, eerste lid, onderdeel a.

15. Het artikel is van dwingend recht, behoudens voorzover uit het artikel zelf anders blijkt (*vierde lid*).

Artikel 819 (redelijkheid en billijkheid)

1. Zoals eerder opgemerkt, moet iedere opzegging, zowel die aan alle andere vennoten als die aan een of meer andere vennoten, met als gevolg partiële ontbinding van de vennootschap (artikel 818, eerste lid, onderdeel d), in overeenstemming zijn met de eisen van de redelijkheid en billijkheid welke partijen tegenover elkaar in acht hebben te nemen. De voorgestelde bepaling betekent dat bij opzegging rekening moet worden gehouden met de redelijke belangen van de medevennoten of medevennoot. Of deze belangen in onevenredige mate worden geschaad, zal afhangen van de omstandigheden van het concrete geval. De redelijkheid en billijkheid moeten in acht worden genomen zowel bij de opzegging zelf als bij de termijn van opzegging. Een ontijdige opzegging zal vrijwel steeds in strijd zijn met de redelijkheid en billijkheid.
2. De vernietigbare opzegging in strijd met de redelijkheid en billijkheid wordt vernietigd hetzij door een buitengerechtelijke verklaring hetzij door een rechterlijke uitspraak (artikel 3:49 e.v.). Intussen kan een opzegging die wegens haar ontijdigheid in verband met de eisen van de redelijkheid en billijkheid is vernietigd, worden geconverteerd in een geldige opzegging tegen een later tijdstip, indien aan de voorwaarden van artikel 3:42 is voldaan.

Artikel 820 (ontbinding door de rechter)

1. De bepaling vervat in het *eerste lid* houdt in tweeërlei opzicht een uitbreiding in ten opzichte van het huidige recht. In de eerste plaats is rechterlijke ontbinding op vordering van ieder der vennoten niet alleen mogelijk van een vennootschap in haar geheel doch ook ten aanzien van een (of meer) der vennoten, waardoor die vennoot gedwongen wordt uit te treden (of wordt 'uitgestoten'). Naar huidig recht wordt aangenomen dat dit laatste alleen mogelijk is indien een hiertoe strekkend beding in de vennootschapsovereenkomst is opgenomen. De thans voorgestelde bepaling stelt deze eis niet. Ontbinding ten aanzien van een of meer der vennoten kan steeds door de rechter geschieden, ook al is hieromtrent niets in de overeenkomst bepaald. De voorgestelde bepaling is in het bijzonder van belang in de gevallen dat partijen geen gebruik hebben gemaakt van de in artikel 818, eerste lid, onderdeel d, geboden mogelijkheid in de vennootschapsovereenkomst te bedingen dat aan een (of meer) der vennoten kan worden opgezegd. Door rechterlijke interventie kan dan onder omstandigheden mogelijk toch een oplossing worden bereikt waarbij de vennootschap door de overblijvende vennoten wordt voortgezet.
2. In de tweede plaats houdt de voorgestelde bepaling in dat rechterlijke ontbinding van de vennootschap in haar geheel of ten aanzien van een (of meer) der vennoten niet alleen kan geschieden op grond van gewichtige redenen doch ook op andere gronden die in de

overeenkomst van vennootschap zijn voorzien. Van een gewichtige reden is sprake indien, alle omstandigheden in aanmerking genomen, redelijkerwijs van een of meer der vennoten niet langer kan worden gevergd om het vennootschappelijk verband in zijn geheel of ten aanzien van een vennoot voort te zetten. De beoordeling hiervan is aan de rechter. Het staat partijen niet vrij om 'gewichtige redenen' als rechterlijke ontbindingsgrond in hun overeenkomst uit te sluiten of te beperken. Vennoten moeten niet tot samenwerking gedwongen blijven indien zulks redelijkerwijs niet meer van hen kan worden gevergd. De voorgestelde bepaling bevat echter wel uitdrukkelijk de mogelijkheid om daarnaast andere rechterlijke ontbindingsgronden in de vennootschapsovereenkomst te voorzien. Zie onder het huidig recht reeds HR 5-6-1970, NJ 1970, 429.

3. Tenslotte verdient aandacht dat de rechterlijke ontbinding van de vennootschap in haar geheel of ten aanzien van een of meer der vennoten uitvoerbaar bij voorraad kan worden verklaard. Zie ook hierna ad artikel 825.
4. Het *tweede en derde lid* sluiten aan bij HR 3-12-1948, NJ 1949, 358. Wel verdient aandacht dat op een vennootschap van toepassing blijft artikel 6:258 betreffende wijziging, gehele of gedeeltelijke ontbinding door de rechter op grond van onvoorziene omstandigheden. Ook een dergelijke ontbinding valt onder de categorie 'door de rechter in de gevallen die de wet bepaalt' zoals aangeduid in artikel 817, eerste lid, onderdeel e, en in artikel 818, eerste lid, onderdeel e.
5. Aanwezigheid van een vernietigingsgrond ten aanzien van de overeenkomst van vennootschap kan slechts leiden tot ontbinding door de rechter (*vierde lid*). Dit geldt ter wille van de rechtszekerheid ook voor vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid. Vernietiging van de overeenkomst met terugwerkende kracht past slecht bij een vennootschap, zeker als deze tussen meer dan twee personen is aangegaan. De mogelijkheid van toepassing van artikel 3:53, tweede lid, heft de ontstane rechtsonzekerheid niet aanstonds op. En ook kan de vraag rijzen of, indien één der partijen bij de overeenkomst zich beroept op een vernietigingsgrond, de overeenkomst tussen de overige partijen in stand blijft of niet. Het is daarom aangewezen om bij het zich voordoen van vernietigingsgronden in alle gevallen aan de rechter de bevoegdheid te geven desverzocht de vennootschap geheel of partieel (ten aanzien van één of meer vennoten) ex nunc te ontbinden.
6. Treedt de vennootschap met rechtspersoonlijkheid niet langer naar buiten op de wijze als aangeduid in artikel 801, eerste lid, en artikel 802, vierde lid, dan vormt ontbinding van de vennootschap-rechtspersoon in haar geheel de aangewezen sanctie. Dit geval wordt daarom mede in het vierde lid genoemd.
7. Zonder uitdrukkelijke bepaling zou wellicht twijfel kunnen bestaan over de vraag of dit artikel wel in alle opzichten van dwingend recht is. Met het oog daarop is dit uitdrukkelijk bepaald in het *vijfde lid*.

8. Voor de situatie dat de overeenkomst van vennootschap van meet af aan nietig is en ten aanzien van deze niet bestaande vennootschap een vermogen is gevormd, geeft artikel 803 de nodige voorzieningen.

Artikel 821 (uittreding en voortzetting)

1. Indien de vennootschap in haar geheel wordt ontbonden, zijn de hierna volgende bepalingen vervat in afdeling 6 betreffende vereffening en verdeling van toepassing. Voor het geval dat de vennootschap slechts wordt ontbonden ten aanzien van de vennoot die uittreedt waarbij de vennootschap wordt voortgezet door de overblijvende vennoten, dienen voorzieningen te worden getroffen om te bereiken dat het aan de vennootschap gebonden en dienstbare vermogen zoveel mogelijk in stand blijft, en dat de goederen van de vennootschap onder het vennootschappelijk verband blijven, zodat de vennootschap door de overblijvende vennoten metterdaad kan worden voortgezet en haar identiteit wordt gewaarborgd. Hierbij zal ervoor moeten gezorgd dat de uittreedende vennoot een genoegzame financiële compensatie krijgt voor het verlies van zijn aandeel in de vennootschappelijke gemeenschap c.q. zijn aandeel in het vermogen van de vennootschap indien deze rechtspersoon is.
2. Naar huidig recht worden met het oog op het bovenstaande in overeenkomsten van vennootschap voortzettingsregelingen getroffen waarin naast obligatoire voortzettingsbedingen ook vermogensbedingen zijn opgenomen, te weten verblijvensbedingen (met een definitieve binding) en toedelingsbedingen (de voortzettende vennoten moeten dan nader hun wil verklaren; men spreekt ook wel van verblijvensopties). Het is echter zinvol om deze materie in de wet zelf te regelen zodat bij uittreding de continuïteit en identiteit van de vennootschap zo min mogelijk in gevaar komen. Daarbij moet worden bedacht dat naar huidig recht onzekerheid bestaat over het antwoord op de vraag of onder omstandigheden mag worden aangenomen dat een contractuele voortzettingsregeling die slechts een voortzettingsbeding van verbintenisrechtelijke aard inhoudt, ook een vermogensbeding impliceert.
3. Het ontwerp behelst geen regeling van het zgn. overnemingsbeding waarbij aan de voortzettende vennoten c.q. de vennootschap het recht wordt toegekend een dan te leveren goed tegen een bepaalde waarde van de uittreedende vennoot over te nemen. Naar huidig recht wordt het beding in de praktijk gehanteerd voor situaties dat een aan de vennootschap dienstbaar goed geen deel uitmaakt van de vennootschappelijke gemeenschap. Aan een wettelijke regeling van zulk een beding bestaat geen behoefte. Partijen zijn intussen vrij om in voorkomende gevallen een dergelijk beding in hun overeenkomst op te nemen. Overigens zal veelal het ingebrachte recht op genot van een goed ook deel uitmaken van de vennootschappelijke gemeenschap, zie artikel 805, derde lid, zodat ook dit genotsrecht valt onder de hierna toe te lichten, in het eerste lid van het onderhavige artikel aangeduide toedeling c.q. wordt geleverd zoals verwoord in het vierde lid.

4. In dit verband zij erop gewezen dat bij de voorzieningen in het onderhavige artikel moet worden onderscheiden tussen de situatie dat de vennootschap geen rechtspersoon is zodat er sprake is van een vennootschappelijke gemeenschap, en de situatie van de vennootschap die rechtspersoon is, zodat die vennootschap-rechtspersoon eigenaar is van de goederen van de vennootschap. Het eerste tot en met derde lid betreffen de eerste situatie, het vierde lid betreft de tweede situatie.
5. Het *eerste lid* verlangt een toedeling aan de overblijvende vennoten. Overgang van rechtswege is onwenselijk. Deze zou te zeer op gespannen voet staan met de systematiek van verdeling van gemeenschappen in artikel 3:186, in verbinding met artikel 3:189, tweede lid. Rechtszekerheid en kenbaarheid van de overgang spelen in die systematiek een belangrijke rol.
6. Daarbij hoeft het belang van continuïteit niet in het gedrang te komen. Het risico dat de levering door de uittredende vennoot uitblijft, kan immers genoegzaam worden ondervangen door bijvoorbeeld in de vennootschapsovereenkomst of bij de uittreding voor de andere vennoten een onherroepelijke volmacht te bedingen om het hun door de wet toegedeelde aandeel in de goederen van de vennootschappelijke gemeenschap aan zichzelf te leveren. In de derde volzin van het eerste lid is daarbij nader bepaald dat een onherroepelijke volmacht zijn werking behoudt in faillissement. Aldus wordt twijfel vermeden over de vraag of de curator gehouden is medewerking te verlenen aan de levering. Voorts kan daarmee het bezwaar worden vermeden dat een levering onder opschortende voorwaarde niet kan worden toegepast bij toekomstige registergoederen (artikel 3:97) en evenmin bij toekomstige vorderingen op naam, dit laatste in verband met het vereiste van mededeling aan de schuldenaar (artikel 3:94, eerste lid). Het woord 'bevoegd' heeft betrekking op zowel de vertegenwoordigingsbevoegdheid als de beschikkingsbevoegdheid.
7. Een voorziening voor wat onder het huidig recht een toedelingsbeding of verblijvensoptie wordt genoemd (zie hierboven), is overigens niet nodig omdat blijkens artikel 818, tweede lid, in de overeenkomst kan worden bepaald dat in de daar bedoelde gevallen uittreding slechts plaatsvindt indien de voortzettende vennoten hiermee met bekwame spoed instemmen. Die instemming kan worden geweigerd indien men de toedeling zoals bedoeld als gevolg van de uittreding niet wenst te aanvaarden.
8. Wel kan het in de praktijk voorkomen dat er in een concreet geval behoefte aan bestaat om sommige goederen behorend tot de vennootschappelijke gemeenschap in handen te laten van de uittredende vennoot, bijvoorbeeld om het bedrag van hetgeen ingevolge het tweede lid van het onderhavige artikel 821 aan die vennoot moet worden uitgekeerd, te verminderen. Dit kan worden bereikt doordat na de effectuering van de bedoelde toedeling en levering, in overeenstemming tussen de overblijvende vennoten en de uittredende vennoot, bepaalde goederen door eerstgenoemden aan de laatstgenoemde in betaling worden gegeven voor het krachtens het

tweede lid door hen aan hem verschuldigde. Zie artikel 6:45. Bij rechterlijke partiële ontbinding kan bij gebreke van een dergelijke overeenstemming de rechter zulk een inbetalinggeving opnemen onder de door hem ingevolge artikel 820, tweede lid, te stellen voorwaarden, waarin overigens niet kan worden afgeweken van het in het eerste lid van het onderhavige artikel 821 bepaalde.

9. Aandacht verdient dat het eerste lid ook geldt bij uittreding door overlijden van een vennoot waarbij de vennootschap wordt voortgezet door de overblijvende vennoten. In het systeem van het ontwerp is dit de regel. In de overeenkomst van vennootschap kan echter worden bedongen dat de vennootschap voortduurt met de aangewezen erfgenamen of erfgenaam van de overleden vennoot. Zie daarover hierna ad artikel 822.
10. Blijkens het eerste lid is voor de overgang van het aandeel levering vereist op dezelfde wijze als voor overdracht is voorgeschreven (artikel 3:186, eerste lid). Een levering bij voorbaat die op zich mogelijk blijft, stuit op complicaties in verband met toekomstige registergoederen en vorderingen op naam. Om toch zekerheid te bereiken dat de levering zonder moeilijkheden wordt geëffectueerd, zorgt men er in de praktijk meestal voor dat vennoten elkaar te dien einde een onherroepelijke volmacht geven; zie voornoemde derde volzin van het eerste lid.
11. Het *tweede lid* betreft de financiële compensatie van de uittredende vennoot voor het verlies van zijn aandeel in de vennootschappelijke gemeenschap. De hoofdregel is dat de voortgezette vennootschap gehouden is een bedrag te betalen dat gelijk is aan de waarde van de economische deelgerechtigdheid van de uittredende vennoot in het vermogen van de vennootschap. Hier wordt evenals het geval is in artikel 808 (huwelijksgemeenschap), in artikel 823, vierde lid, (opvolging) en in artikel 830, derde lid, (vereffening na algehele ontbinding), het begrip 'economische deelgerechtigdheid' geïntroduceerd dat in de terminologie van het ontwerp duidelijk moet worden onderscheiden van de begrippen 'aandeel' in de vennootschappelijke gemeenschap en 'aandeel' in de goederen van de vennootschap indien deze rechtspersoon is. Met deelgerechtigdheid is bedoeld de economische deelgerechtigdheid; de gerechtigdheid in de (goederen)gemeenschap wordt aangeduid met het begrip 'aandeel'. Die economische deelgerechtigdheid in het vermogen van de vennootschap reflecteert (de obligatoire) aanspraak in geld die de vennoot heeft op de gezamenlijke (in casu overblijvende) vennoten c.q. de vennootschap. Die deelgerechtigdheid loopt niet parallel met de mate van gerechtigd zijn in de goederengemeenschap, met de grootte van het 'aandeel'. Tenzij anders blijkt, is ieder der vennoten in die tussen hen ontstane gemeenschap voor een gelijk gedeelte gerechtigd. Zie HR 3-10-1984, NJ 1985, 623. Dit laatste is intussen niet van praktisch belang omdat een vennoot behoudens in het geval van opvolging toch niet over dit aandeel kan beschikken; zie artikel 806, eerste lid.
12. De economische deelgerechtigdheid wordt bepaald door de inhoud van de overeenkomst, waarbij in het bijzonder van belang zijn de

bepalingen die regelen wat de vennoten of hun erfgenamen uit het vennootschapsvermogen toekomt, ingeval bij liquidatie, uittreden of overlijden te hunnen aanzien aan de vennootschap een einde komt, terwijl bij gebreke aan zodanige regelingen ieders economische deelgerechtigdheid wordt bepaald enerzijds door zijn inbreng, anderzijds door de grondslag waarop hij deelt in de winsten en verliezen. Zie voor het huidig recht HR 3-5-1968, NJ 1968, 267. De formulering van het voorgestelde tweede lid sluit hierbij aan.

13. Net zoals in de huidige praktijk kunnen allerlei contractuele regelingen worden getroffen, waarbij ook kan worden gedifferentieerd al naar gelang het gaat over algehele ontbinding, het uittreden en de oorzaak hiervan, bijvoorbeeld het overlijden van een vennoot. Bepaald kan worden dat (in sommige gevallen) de uitkering wordt berekend op basis van de laatst opgemaakte en vastgestelde balans, tegen de boekwaarde, of op basis van de werkelijke waarde waarbij stille reserves moeten worden verdisconteerd en waarbij ook kan worden voorzien dat aan de uittredende vennoot niet-geactiveerde goodwill dient te worden vergoed.
14. In de literatuur is omstreden of bedongen kan worden dat in bijzondere gevallen van ontbinding de deelgerechtigdheid van de uittredende vennoot nihil is. Op zichzelf is dit mogelijk, al komt dit in de huidige praktijk zelden voor. Men ziet in dat de uittredende vennoot in de regel ten minste recht zal kunnen moeten doen gelden op de uitkering van het bedrag van het tegoed op zijn kapitaalrekening zoals dit zich sinds de creditering bij zijn inbreng van goed of geld en rekening houdend met zijn bijgeschreven of afgeboekte winst- en verliesdeling heeft ontwikkeld. Echter, voor het geval dat door geleden verliezen waarin die vennoot moet delen, sprake is van een negatieve waarde van zijn economische deelgerechtigdheid, geldt de dwingende regel van het voorgestelde tweede lid dat die vennoot deze aan de vennootschap moet vergoeden.
15. Wordt die negatieve waarde aldus vergoed, dan ligt het voor de hand de regel van het voorgestelde *derde lid* te aanvaarden dat de overblijvende vennoten gehouden zijn de schulden van de vennootschap voor hun rekening te nemen. Meer in het algemeen gaat deze wettelijke regeling ervan uit dat bij het bepalen van de (uiteindelijk wellicht toch nog positieve) economische deelgerechtigdheid de vennootschapsschulden dienen te worden verdisconteerd waar tegenover staat dat de draagplicht van deze schulden gaat berusten bij de overblijvende vennoten. Partijen dienen met de bedoelde regels in hun waarderingssbedingen rekening te houden.
16. In het systeem van het ontwerp moet eveneens worden aanvaard de reeds naar huidig recht onderschreven regel dat de overblijvende gezamenlijke vennoten als zodanig c.q. de vennootschap die haar identiteit behoudt, voor de bij de uittreding bestaande vennootschapsschulden kunnen blijven worden aangesproken waarbij zonodig ook de vennootschappelijke gemeenschap kan worden uitgewonnen. Zie hierboven artikel 806, tweede lid. Ook de

voortzettende vennoten in persoon blijven op voet van artikel 813 voor dergelijke verbintenissen extern gebonden. Zie over de externe verbondenheid van de uittredende vennoot voor de ten tijde van zijn uittreden bestaande verbintenissen hierna artikel 824, eerste lid. De positie van de zaakcrediteuren wordt bij een uittreden derhalve niet ernstig aangetast.

17. De positie van privé-crediteuren van een uittredende vennoot kan in het geding zijn indien in de vennootschapsovereenkomst is voorzien in een uitkering op basis van een aanzienlijk lagere waarde dan de werkelijke waarde of zelfs in het geheel geen uitkering. De privécrediteur en de curator in diens faillissement kunnen voor wat betreft de contractueel voorziene waardebeplating (echter niet voor wat betreft de toedeling zelf die immers berust op de wet; zie het eerste lid van het onderhavige artikel 821) een beroep doen op de Pauliana, al zal de bevoordelingsbedoeling, zeker bij uitkeringsbedingen op wederkerige basis, niet altijd even gemakkelijk aan te tonen zijn. Bij vernietiging van de waarderingclausule kan de rechter de verplichting opleggen tot een uitkering in geld (artikel 3:53, tweede lid).
18. Bij uittreden van een vennoot door diens overlijden dient te worden gelet op artikel 4:126, tweede lid, onderdeel a, in het ontwerp-Landsverordening erfrecht en schenking, waarin bedingen (met als gevolg) dat een goed van een der partijen onder opschortende voorwaarde of onder opschortende tijdsbepaling zonder redelijke tegenprestatie (wederkerigheid geldt niet als tegenprestatie) op een ander overgaat of kan overgaan, worden beschouwd als een quasi-legaat waarop artikel 4:126, eerste lid, van overeenkomstige toepassing is.
19. Indien over de waardebeplating niets in de overeenkomst is bepaald en bij uittreding daaromtrent geen overeenstemming tussen partijen kan worden bereikt, is ingevolge het tweede lid het bedrag van de waarde van de economische deelgerechtigdheid verschuldigd, zonder dat daarbij in de wettekst zelf een maatstaf wordt gegeven voor de berekening van die waarde. In het hierboven genoemde arrest HR 3-5-1968, NJ 1968, 267, ligt mede besloten dat indien een waardebeplatingsregeling in de overeenkomst ontbreekt voor het geval van uittreden doch wel zulk een regeling is voorzien voor algehele ontbinding, deze laatste regeling tevens van invloed is op de bepaling van de waarde van de deelgerechtigdheid tijdens het bestaan van de vennootschap, dus ook in het geval van uittreden. Indien in het geheel niets over de waardebeplating in de overeenkomst is geregeld, geldt, aldus het genoemde arrest, dat ieders deelgerechtigdheid wordt bepaald enerzijds door zijn inbreng en anderzijds door de grondslag (contractueel bepaald en anders voor gelijke delen: zie artikel 815, eerste lid) waarop hij deelt in de winsten en verliezen. Hiervan gaat ook de in artikel 830, achtste tot en met tiende lid, neergelegde regeling van de vereffening bij algehele ontbinding uit.
20. De werkelijke waarde van de vennootschappelijke goederen dient in aanmerking te worden genomen; de boekwaarde van de activa is niet

beslissend. Stille reserves en de eventuele waarde van niet-geactiveerde goodwill komen als surplus boven het kapitaal (de waarde van de ingebrachte activa) tot uitdrukking en worden verdeeld overeenkomstig de winstverdelingsmaatstaf. In het geval van uittrekking waarbij de goederen dienstbaar blijven aan de voortgezette vennootschap, zal bij de bepaling van de werkelijke waarde de going concern-maatstaf meestal de juiste zijn.

21. Op drie punten wordt nog de aandacht gevestigd. Het voorgestelde tweede lid bepaalt ook dat in de overeenkomst kan worden bedongen dat het te betalen bedrag in een of meer termijnen of afhankelijk van een toekomstige gebeurtenis zal worden uitgekeerd. Deze bepaling komt tegemoet aan de behoeften van de praktijk in gevallen dat uitkering ineens een te grote aanslag zou betekenen op de liquiditeit van de vennootschap. Naar huidig recht wordt deze mogelijkheid algemeen aanvaard.
22. Het te betalen bedrag is zoals het tweede lid tot uitdrukking brengt, een schuld van de (voortgezette) vennootschap c.q. de gezamenlijke (overblijvende) vennoten als zodanig. Het betreft een zaakschuld waarvoor de gemeenschap van die vennootschap kan worden uitgewonnen. Daarnaast zijn de vennoten op de voet van artikel 813, eerste en derde lid, in persoon verbonden voor deze verbintenissen van de vennootschap.
23. Tenslotte zij gewezen op de formulering dat de vennootschap is gehouden het bedoelde bedrag te betalen 'ten behoeve van' de uitgetreden vennoot of ingeval van diens overlijden van zijn erfgenamen. In de regel zal dit bedrag ook rechtstreeks dienen te worden betaald 'aan' de genoemde personen. Doch in gevallen waarin uiteindelijk een voortzetting van de vennootschap met een bepaalde in de vennootschapsovereenkomst aangeduide erfgenaam of derde wordt beoogd, kan indien zulks in de overeenkomst van vennootschap is voorzien, ook een constructie worden gevolgd waarbij het bedrag aan die erfgenaam of derde wordt betaald, doch ten behoeve van de erfgenamen van de overleden vennoot of de uitgetreden vennoot. Zie nader hierover ad artikel 822 en ad artikel 823.
24. Het *vierde lid* slaat op de situatie dat de vennootschap rechtspersoon is. Deze rechtspersoon is dan gerechtigd tot de goederen van de vennootschap. De vennoten nemen echter deel in die vennootschap. Men kan ook zeggen dat de vennoten mede door hun inbreng in geld of goederen toch een aandeel hebben in de goederen van de vennootschap, dat echter een ander karakter heeft dan het aandeel van een aandeelhouder in de kapitaalvennootschap. Dit laatste aandeel wordt wel getypeerd als een vermogensrecht van eigen aard. Het doelt op het door het bedrag van het aandeel bepaalde recht ter zake van het kapitaal c.q. vermogen van de vennootschap, waaraan voorts financiële rechten (winst- en liquidatierechten) en zeggenschapsrechten (o.a. vergaderrecht en stemrecht) zijn verbonden die voortvloeien uit een eigen regime zoals dit goeddeels wordt bepaald door Boek 2 betreffende rechtspersonen en de statuten van de vennootschap. Bij de

personenvennootschap die rechtspersoon is, ligt dit anders. Het aandeel van de vennoten in de goederen van de vennootschap slaat alleen op hun financiële belang zoals mede daarin weerspiegeld. De zeggenschapsrechten en de eventuele winstrechten (ook de verplichting om te delen in het verlies) worden bepaald door de overeenkomst van vennootschap en de bepalingen van deze titel. Dit 'aandeel' moet evenals het 'aandeel' in de vennootschappelijke gemeenschap bij een vennootschap die geen rechtspersoon is, worden onderscheiden van de economische deelgerechtigdheid die de (obligatoire) aanspraak in geld reflecteert die de vennoot in dit geval op de vennootschaprechtspersoon heeft, en die overigens op dezelfde wijze wordt bepaald als hierboven voor het geval dat de vennootschap geen rechtspersoon is, wordt aangegeven. Tenzij anders blijkt, is ook hier het 'aandeel' van ieder der vennoten in de goederen van de vennootschap gelijk, doch dit laatste is hier evenmin van praktisch belang omdat een vennoot behoudens in het geval van opvolging niet over dit aandeel kan beschikken; vgl. artikel 807. Dit aandeel moet ook hier evenals bij de kapitaalvennootschap getypeerd worden als een vermogensrecht van eigen aard (en daarmee als goed; zie artikel 3:1) dat slechts voor zover hierin door de wet is voorzien, overdraagbaar is (artikel 3:83, derde lid). Dit laatste is in het ontwerp het geval bij opvolging.

25. Het vierde lid stemt overeen met artikel 823, derde lid, zodanig dat ook in het geval van uittreden van een vennoot uit een vennootschap met rechtspersoonlijkheid voor de overgang van zijn aandeel een levering aan de overblijvende vennoten dient plaats te vinden. Deze levering geschiedt, net als de levering, bedoeld in artikel 823, derde lid, tweede volzin, door een daartoe bestemde akte. De verwijzing naar het eerste lid, derde volzin, maakt daarbij duidelijk dat een onherroepelijke volmacht ook hier zijn werking behoudt in faillissement. Ook de dwingende regel van het derde lid, die zoals hierboven is uiteengezet, berust op het uitgangspunt dat bij het bepalen van de economische deelgerechtigdheid van de uitgetreden vennoot de vennootschapsschulden dienen te worden verdisconteerd, wordt van toepassing verklaard op de vennootschap die rechtspersoon is.
26. Het artikel is van dwingend recht, behoudens voorzover uit het artikel zelf anders blijkt (*vijfde lid*).

Artikel 822 (opvolging door erfgenaam)

1. Uitgangspunt van dit ontwerp is dat bij het overlijden van een der vennoten de vennootschap wordt voortgezet door de overblijvende vennoten; zie artikel 818, eerste lid, onderdeel b, en in verband hiermee artikel 821. In de vennootschapsovereenkomst kan echter zijn bedongen dat bij overlijden van een vennoot de vennootschap in haar geheel wordt ontbonden (artikel 817, eerste lid, onderdeel a).
2. Het onderhavige artikel 822 regelt hoe men kan bereiken dat de vennootschap bij overlijden van een vennoot voortduurt met zijn erfgenamen of een bepaalde erfgenaam. Het artikel kiest ten aanzien van de voortzetting van de vennootschap met een, meerdere, of alle

erfgenamen voor de mogelijkheid van een beding ten behoeve van derden. De opvolging in de vennootschap door een of meerdere vennoten bij overlijden van een vennoot, wordt aldus zoveel mogelijk los gemaakt van het erfrecht. De contractuele positie van een overleden vennoot gaat niet door zijn overlijden over op zijn erfgenamen; zie artikel 818, eerste lid, onderdeel b, dat een afwijking inhoudt van artikel 6:249. Onder erfgenamen moet hier worden verstaan zij die tot de nalatenschap zijn geroepen: de wettelijke of testamentaire erfgenamen. Niet van belang is derhalve of deze erfgenamen de nalatenschap aanvaarden of verwerpen.

3. In de redactie van het artikel is er rekening mee gehouden dat de als opvolger aangewezen erfgenaam bezwaarlijk gebonden geacht kan worden zolang hij van het derdenbeding geen kennis heeft genomen (vergelijk bij deze formulering artikel 6:5, tweede lid, artikel 6:160, tweede lid, artikel 6:253, vierde lid, en, in het ontwerp-Landsverordening erfrecht en schenking, artikel 7:175, tweede lid). Teneinde onzekerheid te voorkomen in het geval dat de erfgenaam pas langere tijd na het overlijden van de erflater-vennoot van zijn aanwijzing kennis krijgt, kan in het derdenbeding zelf een termijn worden opgenomen waarbinnen het aanvaard kan worden. Voorts zullen de overblijvende vennoten het beding kunnen herroepen (artikel 6:253, tweede lid).
4. Wensen erfgenamen het beding niet te aanvaarden, dan kunnen zij het met bekwame spoed afwijzen. Zij behoeven dan niet de nalatenschap te verwerpen. Zie voor de betekenis van de woorden 'met bekwame spoed' hierboven ad artikel 818, tweede lid: zo spoedig als gezien de omstandigheden redelijkerwijze mogelijk is, waarbij echter wel enige ruimte voor beraad gelaten wordt. Omdat de keuze van de erfgenamen met betrekking tot het voortzettingsbeding los staat van de beslissing met betrekking tot de nalatenschap, zullen zij bij die keuze steeds bekwame spoed moeten betrachten, ongeacht of zij zich nog beraden omtrent de nalatenschap of deze slechts onder voorrecht van boedelbeschrijving aanvaarden.
5. Wijzen een of meer erfgenamen het beding af, dan zullen behoudens een andere subsidiaire voorziening in de overeenkomst (bijvoorbeeld opvolging door een bepaalde andere aangewezen erfgenaam of door een derde die geen erfgenaam is, zie artikel 823), de regels gelden van artikel 818 (voortzetting door de overblijvende vennoten), in verbinding met artikel 821. In de overeenkomst kan ook zijn bepaald dat de vennootschap dan in haar geheel wordt ontbonden (artikel 817, eerste lid, onderdeel a).
6. Zoals reeds aangestipt, beschouwt het ontwerp het voortduren van de vennootschap met de aangewezen erfgenaam of erfgenamen als een bijzonder geval van opvolging, die in het algemeen, ook indien een derde-buitenstaander opvolgt, wordt geregeld in het hierna volgend artikel 823. In het onderhavige artikel kan derhalve in hoofdzaak worden volstaan met de verwijzing naar het hier van toepassing verklaarde tweede, derde en vierde lid van artikel 823. Ingevolge het

tweede lid van dit artikel 823 wordt de positie van de aangewezen erfgenaam of erfgenamen die de overledene als vennoot opvolgen, bepaald door de rechten en verplichtingen die voor hem uit de vennootschapsovereenkomst voortvloeien. Goederenrechtelijk valt het aandeel van de overleden vennoot in de gemeenschap van goederen of in de goederen waartoe de vennootschap als rechtspersoon is gerechtigd, in diens nalatenschap. Voor zover de erfgenamen niet als vennoten opvolgen, zullen zij dit aandeel moeten leveren aan de als vennoot opvolgende erfgenaam die daartegenover de uitkering krijgt als aangeduid in artikel 823, vierde lid. Indien alle erfgenamen als vennoten opvolgen, gaan deze verplichtingen door vermenging teniet (artikel 6:161).

7. Het van toepassing verklaarde derde lid van artikel 823 betreft dan de levering van het aandeel van de overledene in de goederen van de vennootschappelijke goederengemeenschap of in de goederen van de vennootschap die rechtspersoon is. Voor zover het betreft een aandeel in de vennootschappelijke gemeenschap, geschiedt de levering van het aandeel in de goederen van die gemeenschap overeenkomstig artikel 3:96. Voor zover het betreft een aandeel in de goederen van de vennootschap die rechtspersoon is, geschiedt de levering van dit vermogensrecht van eigen aard, zie hierboven ad artikel 821, door een daartoe bestemde akte hetgeen in overeenstemming is met artikel 3:95. Aandacht verdient dat ten aanzien van de leveringshandelingen door een vennoot een onherroepelijke volmacht kan worden verleend die niet eindigt door de dood van die vennoot (artikel 3:74, eerste lid).
8. Het van toepassing verklaarde vierde lid van artikel 823 houdt in dat de levering geschiedt tegen een uitkering van een bedrag dat gelijk is aan de waarde van diens deelgerechtigdheid in het vermogen van de vennootschap zoals die nader in de overeenkomst van vennootschap kan worden bepaald. Zie over het begrip economische deelgerechtigdheid hierboven ad artikel 821.

Artikel 823 (opvolging door een derde of toetreding)

1. Dit artikel handelt voornamelijk over opvolging van een uit de vennootschap tredende vennoot door een derde. Zie voor opvolging van een overleden vennoot door een in de vennootschapsovereenkomst aangewezen erfgenaam het hierboven toegelichte artikel 822, dat overigens in de slotzin verwijst naar het tweede tot en met vierde lid van het onderhavige artikel 823. Het *eerste lid* van het onderhavige artikel betreft ook toetreding van een nieuwe vennoot. Bij een opvolging of toetreding als bedoeld in dit lid blijft de identiteit van de vennootschap bestaan. Aan opvolging behoeft niet in de weg te staan dat de op te volgen vennoot al is uitgetreden (tweede volzin van het eerste lid).
2. Toetreding van een nieuwe vennoot wordt overigens in dit ontwerp niet verder geregeld. In de vennootschapsovereenkomst kan een optie tot toetreding worden verleend of een desbetreffend beding ten behoeve van die derde zijn vervat. Bij aanvaarding en toetreding zullen op de

derde rechten en verplichtingen gaan rusten zoals die uit de vennootschapsovereenkomst voor hem voortvloeien. Hij zal moeten inbrengen (artikel 805) waarvoor hij in de in aanmerking komende gevallen door de vennootschap zal worden gecrediteerd. Aan hem kan een aandeel in de vennootschappelijke gemeenschap of in het vermogen van de vennootschap die rechtspersoon is, door de bestaande vennoten worden geleverd overeenkomstig artikel 3:96 respectievelijk door een daartoe bestaande akte ingevolge artikel 3:95.

3. Het tweede tot en met vierde lid betreffen alleen de opvolging van een uit de vennootschap tredende vennoot. Uitgangspunt is dat de vennootschap ten aanzien van de uittredende vennoot wordt ontbonden, evenals dit het geval is bij voortzetting door de overblijvende vennoten (artikel 818), zodat er niets over te dragen is. Hier moet bovendien kunnen worden gedifferentieerd. Zo moet bijvoorbeeld in de vennootschapsovereenkomst kunnen worden voorzien dat de opvolgende vennoot in de eerste jaren na zijn toetreding een lager winstaandeel heeft. In het *tweede lid* is daarom bepaald dat voor de opvolgende vennoot die de (te zijnen behoeve in de vennootschapsovereenkomst opgenomen optie of het derdenbeding tot) opvolging heeft aanvaard, de rechten en verplichtingen gelden die voor hem uit de overeenkomst van vennootschap voortvloeien. Indien de opvolging niet wordt aanvaard, gelden behoudens een andere subsidiaire voorziening in de overeenkomst (bijvoorbeeld opvolging door een andere derde) de regels van artikel 818, in verbinding met artikel 821 (voortzetting door de overblijvende vennoten). In de overeenkomst kan ook zijn bepaald dat dan de vennootschap in haar geheel wordt ontbonden (artikel 817, eerste lid, onderdeel a).
4. Het tweede lid houdt, net als artikel 817, eerste lid, onderdeel c, rekening met de mogelijkheid dat aanvaarding van de opvolging door een opvolgend vennoot eerst plaatsvindt op een tijdstip na de ontbinding ten aanzien van de uittredende vennoot. In overeenstemming met hetgeen in het algemeen geldt voor bedingen ten behoeve van een derde, heeft de aanvaarding geen terugwerkende kracht. De door aanvaarding van de opvolging voor de opvolgende vennoot uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen nemen derhalve een aanvang op het tijdstip van de aanvaarding. In het beding kan evenwel, nu de mogelijkheid van afwijking van het tweede lid niet wordt uitgesloten (zie het vijfde lid), besloten liggen dat de opvolgend vennoot ook rechten en verplichtingen aanvaardt die betrekking hebben op de periode voorafgaand aan zijn aanvaarding. Deze mogelijkheid wordt buiten twijfel gesteld in de tweede volzin van het tweede lid, welke in het verlengde ligt van het voor derdenbedingen in het algemeen geldende artikel 6:254, tweede lid. Gaat het om aansprakelijkheid voor de vennootschapsschulden die zijn ontstaan in de periode tussen het uittreden van de overleden vennoot en de aanvaarding van de opvolging, dan zal in zoverre in het opvolgingsbeding mede een beding ten behoeve van de schuldeisers kunnen worden gelezen.

5. Ingevolge het *derde lid*, dat hierboven ad artikel 822 reeds ter sprake is gekomen, dient bij opvolging het aandeel van de uittredende vennoot in de goederen van de vennootschappelijke gemeenschap of in de goederen van de vennootschap die rechtspersoon is, overeenkomstig artikel 3:96 respectievelijk door een daartoe bestemde akte (artikel 3:95) aan de opvolgende vennoot worden geleverd. Zie voor het begrip 'aandeel' in de goederen van een vennootschap-rechtspersoon hierboven ad artikel 821.
6. De regeling omtrent de vergoeding aan de uittredende vennoot in artikel 821, tweede lid, komt eveneens voor toepassing in aanmerking in het in artikel 823 geregelde geval dat de uittredende vennoot wordt opgevolgd door een nieuwe vennoot. Door de verwijzing in het *vierde lid* naar artikel 821, tweede lid, wordt eveneens rekening gehouden met de mogelijkheid dat de waarde van de economische deelgerechtigdheid van de uittredende vennoot negatief is. Zie over het begrip economische deelgerechtigdheid hierboven ad artikel 821.
7. Het *vijfde lid* stelt buiten twijfel dat het eerste, derde en vierde lid van dwingend recht zijn.

Artikel 824 (verjaring ten behoeve van uittredende vennoot en aansprakelijkheid toetredende en opvolgende vennoot)

1. Ten aanzien van de rechtsvorderingen tegen de uitgetreden vennoot of zijn erfgenamen tot nakoming van ten tijde van het uittreden bestaande verbintenissen van de openbare vennootschap is in het *eerste lid* gekozen voor een korte verjaringstermijn van vijf jaren. De termijn begint te lopen vanaf de dag volgend op die waarop de uittreding in het handelsregister is ingeschreven. Dergelijke korte verjaringstermijnen komen ook elders in het vermogensrecht voor, zulks in het belang van de schuldenaar en van de rechtszekerheid, zonder dat daarmee wezenlijk aan de belangen van de schuldeisers wordt tekort gedaan. Zie artikel 3:307 e.v. De hier bedoelde verjaring kan eveneens overeenkomstig artikel 3:316 e.v. worden gestuit.
2. Voor verbintenissen van de vennootschap na zijn uittreding ontstaan, zal de uittredende vennoot niet zijn verbonden behoudens in het geval dat de derde onbekend was met de uittreding en de uittreding niet in het handelsregister was ingeschreven. Voor duurovereenkomsten geldt dat de uit deze overeenkomsten op het moment van uittreden voortvloeiende vorderingen ten laste van de vennootschap verjaren overeenkomstig deze bepaling.
3. De zinsnede 'op het tijdstip dat ook de rechtsvordering tegen de vennootschap verjaart', is opgenomen om te verzekeren dat een eerdere verjaring van de rechtsvordering tegen de vennootschap op grond van de artikelen 3:307 e.v., ook de verjaring meebrengt van de op een dergelijke vordering gebaseerde rechtsvordering tegen de uitgetreden vennoot in persoon. De bepaling geldt voor de openbare vennootschap. Voor de stille vennootschap (maatschap) geldt dat (ook langlopende) verbintenissen van die vennootschap uit overeenkomst slechts kunnen ontstaan krachtens volmacht van de andere maten (artikel 812), terwijl

van een toerekening van een gedraging als onrechtmatige daad aan zulk een stille vennootschap geen sprake kan zijn. Aan een bepaling als vervat in dit eerste lid bestaat ten aanzien van de stille vennootschap derhalve veel minder behoefte. Voorts ontbreekt een ook voor derden herkenbaar aanknopingspunt voor de aanvang van de verjaringstermijn als in dit lid bedoeld, omdat de stille vennootschap niet in het handelsregister behoeft te worden ingeschreven. Uiteraard gelden wel de korte verjaringstermijnen aangeduid in artikel 3:307 e.v..

4. Het *tweede lid* gaat ervan uit dat voor het aanvaarden van hoofdelijke verbondenheid op voet van artikel 813, eerste lid, van toetredende vennoten voor op het moment van hun toetreden reeds bestaande verbintenissen van de vennootschap geen deugdelijke grond kan worden aangewezen. Zaakcrediteuren behouden bij een dergelijke toetreding hun aanspraken jegens de reeds aanwezige vennoten en jegens de vennootschap, waarbij zij verhaal kunnen blijven nemen op de goederen van de vennootschappelijke gemeenschap (artikel 806, tweede lid) en op de goederen van de vennootschap die rechtspersoon is. Hun rechten worden niet verkort. Van aansprakelijkheid voor het geheel van een toetredende vennoot bij een tekortkoming in de nakoming van een vóór zijn toetreden door de vennootschap ontvangen opdracht, zal ingevolge artikel 813, tweede lid, geen sprake zijn indien die tekortkoming vóór zijn toetreden plaatsvond en deze reeds hierom niet aan hem kan worden toegerekend.
5. De bepaling van het onderhavige tweede lid zoals thans uitdrukkelijk verwoord, heeft zowel betrekking op de toetreding van een nieuwe vennoot als op de opvolging. Bij opvolging treedt de opvolgende vennoot als het ware in de plaats van de uitredende vennoot ook al hoeft zijn rechtsverhouding tot de medevennoten niet dezelfde te zijn. Zie ad artikel 822. Het betreft hier de interne verhoudingen binnen de vennootschap. Voor wat betreft de externe verbondenheid ligt het voor de hand de opvolgende vennoot op één lijn te stellen met de toetredende vennoot.
6. Het voorgestelde tweede lid geldt ingeval van toetreding tot of opvolging in een vennootschap, zowel bij een openbare vennootschap als bij een stille vennootschap. Bij toetreding tot of opvolging in een stille vennootschap speelt de kwestie echter in beduidend mindere mate. Verbintenissen van de vennootschap uit overeenkomst, en op grond hiervan gedeeltelijke of hoofdelijke verbondenheid van de vennoten ingevolge artikel 813, derde lid, kunnen slechts ontstaan krachtens volmacht van de medevennoten (artikel 812), terwijl van een aan de stille vennootschap toe te rekenen onrechtmatige daad geen sprake zal kunnen zijn.

Afdeling 6 (Vereffening en verdeling)

Algemeen

Ten aanzien van de vereffening en verdeling voor de in haar geheel ontbonden vennootschap wordt een eigen, niet te ingewikkelde regeling

gegeven die voldoet aan de behoeften van de praktijk. Uitgangspunt is dat vereffening zal moeten plaatsvinden, behoudens voortzetting van het beroep of bedrijf (artikel 831a). Deze vereffening is niet alleen gericht op de voldoening van de zaakcrediteuren, maar de vereffenaar heeft hier ook een belangrijke taak ten aanzien van de verdeling door toedeling of uitkering aan de gerechtigde gewezen vennoten van hetgeen overblijft na voldoening van de zaakschuldeisers; en voorts ten aanzien van de afwikkeling indien er onvoldoende saldo is om de zaakschuldeisers te voldoen of een tekort om de aanspraken van de gewezen vennoten te honoreren. De aanspraken van de gewezen vennoten worden bepaald door hun deelgerechtigdheid, waarbij hun aandeel in het ontbrekende in beginsel wordt gerelateerd aan hun aandeel in het verlies. Dit alles wordt nader uitgewerkt in artikel 830; zie de toelichting bij dit artikel. Wanneer men dit eigen karakter van de vereffening en verdeling van het vermogen van een in haar geheel ontbonden vennootschap in ogenschouw neemt, ligt een afzonderlijke regeling in deze titel voor de hand. Bij de vereffening zijn bij uitstek de belangen van derden, onder wie met name ook de crediteuren van de vennootschap, betrokken. Dit brengt mee dat de artikelen van deze afdeling in het algemeen van dwingend recht zijn, behalve voorzover daaruit anders voortvloeit. Ofschoon dit tegen de achtergrond van deze strekking met voldoende duidelijkheid uit de formulering van de artikelen van deze afdeling blijkt, is ter vermindering van mogelijk misverstand artikel 831c opgenomen.

Artikel 825 (vereffenaars)

1. Dit artikel betreft in de eerste plaats de vraag door wie de vereffening geschiedt. In het *eerste lid* is de regel vervat dat dit bij een ontbonden stille vennootschap gebeurt door de gewezen vennoten gezamenlijk tenzij bij of krachtens overeenkomst anders is bepaald. Deze regel sluit aan bij de eerste zin van lid 2 van artikel 3:170, tweede lid, eerste volzin; het complicerende derde lid van dit artikel en artikel 3:171 zijn echter niet meer van toepassing. Partijen kunnen een afwijkende regeling treffen zowel in de vennootschapsovereenkomst als nadien, bijvoorbeeld bij de ontbinding. Zij kunnen overeenkomen dat de vereffening zal geschieden door een of meerdere maten, of door een derde als liquidateur. Ook kunnen krachtens overeenkomst vereffenaars worden aangewezen bij meerderheidsbesluit.
2. De in het *tweede lid* vervatte regel geldt voor de ontbonden openbare vennootschap. De vereffening geschiedt door de gewezen besturende vennoten gezamenlijk, wederom tenzij bij of krachtens overeenkomst anders is bepaald. Het ligt in het systeem van het ontwerp voor de hand om deze regel te doen gelden voor elke openbare vennootschap.
3. Tijdens de vereffening kunnen zich moeilijkheden voordoen die verband houden met de personen door wie de vereffening dient te geschieden. Vereffenaars kunnen op verschillende manieren in hun vereffeningstaak tekort schieten. Zij kunnen te weinig doen of te traag handelen, zij kunnen vereffeningshandelingen verrichten op onjuiste wijze, zij kunnen niet voldoen aan de verplichtingen die voor hen

voortvloeiën uit de bepalingen van deze afdeling. Ook denke men aan het geval dat de vereffening dient te geschieden door de gezamenlijke gewezen vennoten of door de gezamenlijke daartoe bij of krachtens overeenkomst aangewezen personen, waarbij één van die vennoten of personen op onredelijke wijze onwillig is aan gerechtvaardigde vereffeningshandelingen mee te werken. Los van de reeds naar huidig recht bestaande mogelijkheden om in sommige gevallen de nakoming van de verplichtingen van een vereffenaar in rechte af te dwingen, is het voor de rechtspraak van belang dat in het bijzonder bij wezenlijk of herhaaldelijk tekortschieten van een vereffenaar diens vervanging door de rechter op korte termijn kan worden bewerkstelligd. Het *derde lid* van de onderhavige bepaling voorziet in deze mogelijkheid.

4. De rechter kan wegens gewichtige redenen op verzoek van een medevereffenaar, een gewezen vennoot of een belanghebbende (men denke aan een belanghebbende zaakcrediteur of privé-crediteur die belang heeft bij een spoedige verdeling), een vereffenaar ontslaan. Hij kan dit ook ambtshalve doen, bijvoorbeeld in het geval dat een door hem benoemde vereffenaar (zie hierna) aan hem onvoldoende inlichtingen verstrekt of zijn aanwijzingen niet opvolgt. Zie hierna ad artikel 826. Het is niet nodig om aan het openbaar ministerie de bevoegdheid toe te kennen een vordering tot ontslag in te dienen. De rechter kan een vereffenaar ook ontslaan op diens eigen verzoek.
5. Bij ontslag kan de rechter een andere vereffenaar benoemen. Dit is niet altijd nodig; bij meerdere vereffenaars kunnen de overige niet-ontslagen vereffenaars de vereffening ook voortzetten. Het is onder omstandigheden mogelijk dat vereffenaars geheel ontbreken, bijvoorbeeld bij hun voortijdig overlijden of indien derden die bij of krachtens overeenkomst zijn aangewezen, hun benoeming niet hebben aanvaard. De rechter benoemt dan een vereffenaar op verzoek van een gewezen vennoot of een belanghebbende, of ambtshalve. Dit laatste zal zich kunnen voordoen bij de rechterlijke ontbinding van een vennootschap in haar geheel ingevolge artikel 820.
6. Een benoeming tot vereffenaar door de rechter gaat in daags nadat de griffier de benoeming aan de vereffenaar heeft meegedeeld; de griffier doet die mededeling terstond indien de beslissing tot benoeming bij voorraad uitvoerbaar is, en anders zodra zij in kracht van gewijsde is gegaan. In dit verband verdient aandacht dat ook een rechterlijke ontbinding van de vennootschap in haar geheel of ten aanzien van een of meer der vennoten uitvoerbaar bij voorraad kan worden verklaard. De rechter kan zelf het best beoordelen of zijn uitspraak bij voorraad uitvoerbaar behoort te zijn. Voorts dient de ontslagen vereffenaar rekening en verantwoording af te leggen aan degenen die de vereffening voortzetten. Is de opvolger door de rechter benoemd, dan geschiedt deze rekening en verantwoording ten overstaan van de rechter. Ingevolge de laatste volzin van het derde lid heeft de vereffenaar die door de rechter is benoemd, recht op de beloning welke deze hem toekent.

7. Het vierde lid bepaalt, in navolging van artikel 3:170, eerste lid, dat handelingen die geen uitstel kunnen lijden door iedere vereffenaar zonedig zelfstandig kunnen worden verricht.

Artikel 826 (bevoegdheden en verplichtingen van vereffenaars)

1. Dit artikel betreft de bevoegdheden en enige verplichtingen van de vereffenaars. Mede omdat in dit ontwerp de artikelen 3:166 e.v., in het bijzonder ook de artikelen 3:170 en 3:171, niet van toepassing zijn op de vereffening van een ontbonden vennootschap die geen rechtspersoon is, is het nuttig om in het eerste lid van dit artikel de bevoegdheid van vereffenaars in algemene zin aan te duiden voor alle typen van vennootschap, openbaar of niet en rechtspersoon of niet. In de voorgestelde bepaling komt tot uitdrukking dat de vereffenaars hier niet alleen vereffening in enge zin moeten bewerkstelligen maar ook een taak hebben bij de verdeling en afwikkeling. Zie hierboven, onder Algemeen bij deze afdeling, en hierna de uitwerking in artikel 830 welk artikel vereffenaars bij het uitoefenen van hun bevoegdheden in acht hebben te nemen. Het woord 'vereffenen' is in dit lid ter wille van de duidelijkheid en ter onderscheiding van de verdeling of verdere afwikkeling in enge zin gebezigd, hoewel in de opzet van deze afdeling de vereffening in ruime zin eerst eindigt wanneer ook die verdeling of afwikkeling met inachtneming van het bepaalde in artikel 830 en al dan niet met behulp van de rechter is afgerond. Zie hierna ad artikel 831, eerste lid.
2. Ten aanzien van die vereffening in enge zin geldt het gebruikelijke patroon. De vereffenaars dienen de lopende zaken af te wikkelen en zijn gerechtigd de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van de vennootschap tot zich te nemen. De gewezen vennoten dienen hun medewerking te geven. Zij dienen de vorderingen van de vennootschap te innen en de hun bekende, vaststaande schulden van de vennootschap te voldoen (zie in dit verband ook artikel 830, tweede lid) waartoe zij zonedig activa van de vennootschap te gelde moeten maken. Ingeval vorderingen van zaakschuldeisers hun ongegrond voorkomen, dienen zij deze te betwisten. Zij dienen zoveel mogelijk hun nog niet bekende zaakschuldeisers te achterhalen, zie in dit verband artikel 830, eerste lid, zonedig in overleg met en op aanwijzing, bijvoorbeeld tot herhaalde oproeping, van de rechter die hen heeft benoemd (zie het derde lid van het onderhavig artikel).
3. Alle handelingen, ook beschikkingshandelingen, die dienstbaar zijn aan het doel van de bedoelde vereffening, vallen onder de bevoegdheid van de vereffenaars. Geen beroep op overschrijding van het vereffeningsoel kan worden gedaan tegenover derden die redelijkerwijze mochten aannemen dat de vereffenaars bij hun handeling bleven binnen het doel van hun werkzaamheden. Bij overschrijding van beperkingen van de vereffeningsoel moet men onderscheid maken tussen het geval dat (bij een openbare vennootschap) een plicht tot inschrijving van de bevoegdheid van ieder der vereffenaars bestaat ingevolge het Handelsregisterbesluit en het

- geval dat (bij een stille vennootschap) zulk een inschrijvingsplicht niet bestaat. In het laatste geval kan een derde onder omstandigheden worden beschermd indien hij te goeder trouw is afgegaan op een gewekte schijn van bevoegdheid.
4. De vereffenaars zijn gehouden tot een behoorlijke vervulling van de hen opgedragen taak. Tot een behoorlijke taakvervulling behoort ook het betrachten van redelijke spoed.
 5. Het is mede ter wille van de positie van derden van belang dat vereffenaars als zodanig optreden, zodat zij bij hun handelen als vereffenaars herkenbaar zijn. Dit is dan ook in het *tweede lid* bepaald, waaraan is toegevoegd dat zij bij een openbare vennootschap handelen onder de door deze gevoerde naam. Handelen vereffenaars aldus en blijven zij hierbij binnen de in het eerste lid aangeduide bevoegdheid, dan worden zij geacht met dit handelen de (andere) gewezen vennoten c.q. de openbare vennootschap die rechtspersoon is, te vertegenwoordigen. Zijn de vereffenaars slechts gezamenlijk bevoegd tot vereffening, dan kan voor het vertegenwoordigend handelen door één vereffenaar door de mede-vereffenaars een onherroepelijke volmacht worden gegeven. Door het herkenbaar en bevoegdelyk handelen van vereffenaars kunnen derhalve zaakschulden ontstaan; zie in verband hiermee artikel 827.
 6. De verplichting in de laatste volzin van het tweede lid tot toevoeging van de woorden 'in liquidatie' aan de naam van de openbare vennootschap in stukken en aankondigingen die van haar uitgaan, geldt ongeacht of die vennootschap rechtspersoon is of niet. Dit bevordert de duidelijkheid van optreden van een zodanige vennootschap.
 7. Het *derde lid* sluit aan bij artikel 825, derde lid, voor zover hierin de mogelijkheid is geopend dat een rechter een vereffenaar benoemt. De vereffenaar dient aan de rechter alle gewenste inlichtingen te geven en is verplicht diens aanwijzingen op te volgen. Die aanwijzingen kunnen allerlei onderwerpen betreffen, bijvoorbeeld herhaalde bekendmakingen of oproepingen, het betrachten van spoed zulks mede in verband met de belangen van privé-crediteuren, boedelbeschrijving enz. Zie voor de mogelijke interventie van de rechter bij verdeling: artikel 830, zevende lid. Tegen de aanwijzingen staan geen rechtsmiddelen open. Indien door de vereffenaar onvoldoende inlichtingen worden verstrekt of de aanwijzingen niet door hem niet worden opgevolgd, kan de rechter hem ambtshalve ontslaan; zie hierboven ad artikel 825.

Artikel 827 (vennootschappelijke gemeenschap na ontbinding)

1. Dit artikel geeft regels omtrent vragen van goederenrechtelijke aard. Bij een vennootschap die geen rechtspersoon is, hebben wij te maken met een vennootschappelijke gemeenschap die tot vereffening en verdeling moet worden gebracht. Deze vennootschappelijke gemeenschap dient voort te bestaan totdat de vereffening (in ruime zin) is geëindigd. Het eerste lid van artikel 831 bepaalt wanneer dit het geval is. Tijdens dit voortbestaan van de gemeenschap moeten de

vereffening en verdeling niet kunnen worden verstoord door een beschikking van de gewezen vennoot over zijn aandeel in die gemeenschap of in afzonderlijke goederen daarvan, of door uitwinning van zulk een aandeel door zijn privé-schuldeiser. Dit is zowel in het belang van de zaagschuldeisers die niet van de ene op de andere dag moeten kunnen worden geconfronteerd met een andere deelgenoot, als van de gezamenlijke gewezen vennoten, die er belang bij hebben dat eerst de zaagschuldeisers zoveel mogelijk naar behoren worden voldaan (vgl. ook artikel 830, tweede lid).

2. Te dien einde bevat het *eerste lid* van dit artikel enige voorzieningen die in de plaats komen van de thans geldende artikelen 3:190 en 191 (zie artikel 3:189, tweede lid) en enige afwijkingen hiervan bevatten. De voorzieningen zijn in het bijzonder toegesneden op de ook na ontbinding van de vennootschap wenselijke gebondenheid van de vennootschappelijke gemeenschap totdat deze is vereffend en verdeeld. In de eerste plaats is er derhalve de regel dat een gewezen vennoot niet kan beschikken over zijn aandeel in de vennootschappelijke gemeenschap. Het voorgestelde eerste lid bepaalt in navolging van artikel 806, eerste lid, (geldend voor een bestaande vennootschap) voorts dat de gewezen vennoot ook niet over zijn aandeel in een tot de vennootschappelijke gemeenschap behorend goed afzonderlijk kan beschikken. Over deze regel die ertoe strekt om partiële verdelingen met alle complicaties van dien te voorkomen, bestaat geen onenigheid. Hij correspondeert met artikel 3:190, eerste lid, zij het dat de toestemming van de overige gewezen vennoten hier aan het dwingend karakter van de bepaling geen afbreuk kan doen.
3. Uit de hierboven aangeduide regels van beschikkingsgebondenheid vloeit voort dat privé-schuldeisers van de gewezen vennoot de bedoelde aandelen niet kunnen uitwinnen. Zij kunnen immers niet meer rechten doen gelden dan hun debiteur. Deze regel is in navolging van het eerste lid van artikel 806 eveneens in het onderhavige eerste lid opgenomen. Zie ook artikel 3:190, eerste lid, en artikel 3:191, eerste lid.
4. Naar huidig recht wordt aangenomen dat een gewezen vennoot na ontbinding van een vennootschap niet ingevolge artikel 3:178 jo artikel 3:189, tweede lid, verdeling kan vorderen van een tot de gemeenschap behorend goed, omdat uit de aard van de vennootschappelijke gemeenschap na ontbinding anders voortvloeit. Maar naar huidig recht kunnen de gewezen vennoot en zijn privé-crediteur die een opeisbare vordering op hem heeft, na ontbinding van de vennootschap ingevolge de artikel 3:179 en 3:180 jo artikel 189, tweede lid, wel verdeling van de vennootschappelijke gemeenschap in haar geheel vorderen, de schuldeiser echter niet verder dan nodig is voor het verhaal van zijn vordering. Daar staat dan weer tegenover dat ingevolge artikel 3:193 een (zaak)schuldeiser wiens vordering op de goederen van de gemeenschap ingevolge artikel 3:192 kan worden verhaald, bevoegd is zich tegen zulk een verdeling van de gemeenschap te verzetten om zich aldus ervan te verzekeren dat hij bij vereffening eerst uit de activa van

de boedel zoveel mogelijk wordt voldaan voordat deze wordt verdeeld. De zin van een vordering tot vroegtijdige verdeling zag men wel in de noodzaak die hierdoor voor de gewezen vennoten ontstond mee te werken aan een behoorlijke vereffening en verdeling.

5. Uitgangspunten van het huidig ontwerp zijn echter: dat steeds een behoorlijke vereffening moet plaatsvinden (zie hierboven onder Algemeen bij deze afdeling) waaraan de gewezen vennoten reeds op grond van de redelijkheid en billijkheid dienen mee te werken; dat deze met redelijke spoed dient te geschieden; en dat vereffenaars die hiertoe niet voldoende inspanning betrachten, op verzoek van een gewezen vennoot of een belanghebbende, onder wie mogelijk ook een zaakcrediteur of een privé-crediteur van een gewezen vennoot, kan worden vervangen door de rechter die dan aan de door hem benoemde vereffenaar zonodig aanwijzingen kan geven (zie hierboven artikel 825, derde lid, en artikel 826, derde lid). In deze opzet is het niet langer nodig de bedoelde bevoegdheden tot vordering van een vroegtijdige verdeling te handhaven. Zulk een vroegtijdige verdeling zou de normale en steeds noodzakelijke vereffening waarbij de vereffenaar eerst de zaakcrediteuren voldoet voordat een uitkering of toedeling aan de gewezen vennoten geschiedt, doorkruisen en compliceren. In het voorgestelde eerste lid is daarom ook bepaald dat verdeling van de gemeenschap niet kan worden gevorderd. Ook de artikelen 677 tot en met 680 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zijn dan niet langer van toepassing. Aan een bepaling zoals thans vervat in artikel 3:193 omtrent het mogelijk verzet van zaakcrediteuren is dan evenmin langer behoefte. Op hun belangen wordt gelet door de steeds optredende vereffenaar; zij hebben voorts het verhaalsrecht als aangeduid in het tweede lid van het onderhavig artikel. De hierboven aangeduide problematiek doet zich intussen niet voor bij de vennootschap die rechtspersoon is. De goederen zijn daar in handen van en derhalve gebonden aan die rechtspersoon totdat de vereffening is geëindigd.
6. Het *tweede lid* van het onderhavig artikel correspondeert met het huidige artikel 3:192, en ook met artikel 806, tweede lid, van dit ontwerp geschreven voor de situatie tijdens het bestaan van de vennootschap. Tot de vennootschappelijke gemeenschap behorende schulden, de zgn. zaakschulden, zijn schulden waarvoor de vennootschap c.q. de gezamenlijke gewezen vennoten als zodanig gebonden en aansprakelijk zijn. Zie hierboven ad artikel 806. Bij een vennootschap die rechtspersoon is, spreekt het vanzelf dat schulden van die rechtspersoon op zijn goederen kunnen worden verhaald. In verband met dit tweede lid geldt dat onder de bedoelde zaakschulden niet alleen vallen dergelijke schulden die voor de ontbinding van de vennootschap zijn ontstaan, maar ook schulden die door de vereffenaars bevoegdlijk in het kader van hun vereffening zijn aangegaan.
7. Het *derde lid* bepaalt dat tijdens de vereffening het vennootschappelijk vermogen blijft bestaan als afgescheiden vermogen, ook als door

erfopvolging of fusie er nog slechts één rechthebbende is. Dit betekent in het bijzonder dat tijdens de vereffening slechts zaakscrediteuren zich daarop kunnen blijven verhalen.

Artikel 828 (vennootschap-rechtspersoon na ontbinding)

1. De rechtspersoonlijkheid blijft voortbestaat totdat de vereffening is beëindigd. Wanneer dit laatste het geval is, wordt (behoudens faillissement) bepaald in artikel 831, eerste lid. In navolging van artikel 807 (geldend voor een bestaande vennootschap-rechtspersoon) is om overeenkomstige redenen als hierboven bij artikel 827 aangegeven voor het geval van een voortbestaande vennootschappelijke gemeenschap, aan de bepaling toegevoegd dat een gewezen vennoot niet kan beschikken over zijn aandeel in de goederen van de vennootschap-rechtspersoon en dat zijn schuldeisers een zodanig aandeel niet kunnen uitwinnen.
2. Met de ontbinding is aan de overeenkomst van vennootschap weliswaar een einde gekomen, maar dit neemt niet weg dat in het vereffeningstadium voor de gewezen vennoten uit die overeenkomst nog mede door de redelijkheid en billijkheid bepaalde rechten en verplichtingen jegens elkaar kunnen voortvloeien. Zo kan bijvoorbeeld hun deelgerechtigdheid (waarover hierna bij artikel 830) bij de verdeling door die overeenkomst zijn bepaald. Dit geldt intussen ook voor een vennootschap die geen rechtspersoon is.

Artikel 829 (aansprakelijkheid vennoten)

Uitgaande van de gedachte dat de vereffenaar bij zijn herkenbaar en bevoegdelijk handelen de gewezen vennoten c.q. de openbare vennootschap die rechtspersoon is, wordt geacht te vertegenwoordigen, zie hierboven ad artikel 826, zodat er aldus zaakschulden ontstaan, ligt het voor de hand de regels van artikel 813 ook in het vereffeningstadium toe te passen. Ter wille van de duidelijkheid is dit dan ook met zoveel woorden bepaald.

Artikel 830 (vereffening, verdeling en afwikkeling)

1. In dit artikel worden de vereffening, verdeling en afwikkeling, die bij de ontbonden vennootschap een eigensoortig karakter hebben (zie hierboven onder Algemeen bij deze afdeling) nader geregeld. Bij die regeling dient bij iedere ontbonden vennootschap of deze rechtspersoon is of niet, zowel te worden gelet op de belangen van de zaakschuldeisers als op die van de gewezen vennoten. Voor wat betreft de zaakcrediteuren, behoort het tot de taak van de vereffenaar deze eerst te voldoen.
2. Het *eerste* lid bepaalt dat de vereffenaar bij een openbare vennootschap, rechtspersoon of niet, deze schuldeisers publiekelijk, en voor zover hem bekend per brief, oproept. Dit laatste geldt ook bij een stille vennootschap. De vereffenaar zal indien er bij hem gerede twijfel bestaat of er hem nog niet bekende schuldeisers zijn, pogingen in het werk moeten stellen om deze te achterhalen. Bij aanwijzing door de

- rechter van een door hem benoemde vereffenaar kan ook herhaalde oproeping worden gelast.
3. Het *tweede lid*, eerste volzin, ter zake van de aanvulling van tekorten door vennoten in de liquidatiekas, is niet alleen in het belang van schuldeisers, maar strekt vooral ook tot bescherming van de gewezen vennoten. Deze zijn immers ook persoonlijk verbonden voor een zaakschuld en zij hebben er belang bij dat de zaakschulden vóór de verdeling van de boedel zoveel mogelijk worden voldaan, zodat wordt voorkomen dat zij na verdeling nog persoonlijk worden aangesproken, en dat zij in geval van hoofdelijke verbondenheid indien hun gewezen mede-vennoot insolvent blijkt, zouden moeten bijspringen. De hier voorgestelde eerste volzin van het tweede lid bewerkt ook dat bij voldoening van zaakschuldeisers zoveel mogelijk aan de onderlinge draagplicht van de gewezen vennoten ten aanzien van die zaakschulden wordt voldaan, zodat in zoverre intern verhaal niet meer nodig is. Zodra blijkt dat de schulden de baten overtreffen en er een concursus creditorum ontstaat, dienen vereffenaars faillissement aan te vragen, aldus de tweede volzin; vgl artikel 2:29, derde lid.
 4. Het gaat hier in het tweede lid om voldoening van zaakschuldeisers. Denkbaar is echter dat een handeling voor rekening van de vennootschap komt indien de handelende vennoot binnen zijn bestuursbevoegdheid heeft gehandeld doch zelf extern verbonden is. Voor een dergelijk geval is in het vijfde lid voorzien in een gedwongen verrekening met de deelgerechtigdheid van de gewezen mede-vennoten. Zie hierna. Een 'toedeling' van zaakschulden aan een der gewezen vennoten is overigens niet onmogelijk doch zal alleen kunnen plaatsvinden met inachtneming van de bepalingen van afdeling 3 van titel 2 van Boek 6. De schuldeiser moet hierin toestemmen (zie ook artikel 3:179, derde lid).
 5. Bij ontbinding van personenvennootschappen hebben wij, of deze nu rechtspersoon zijn of niet, evenals naar huidig recht, te maken met een bijzondere regeling van de afwikkeling nadat de zaakcrediteuren zijn voldaan. Hetgeen na die voldoening is overgebleven, dient te worden verdeeld onder de gewezen vennoten in verhouding tot ieders economische deelgerechtigdheid zoals deze mede in de overeenkomst van vennootschap kan zijn bepaald; zie het *derde lid*. Dit geldt eveneens bij een vennootschap die rechtspersoon is; de economische deelgerechtigdheid speelt hier eenzelfde rol als bij de vennootschap die geen rechtspersoon is. Zie hierboven ad artikel 821.
 6. Die economische deelgerechtigdheid wordt bepaald door de inhoud van de overeenkomst, en bij gebreke daarvan door de inbreng van de vennoot, in de regel het bedrag waarvoor hij op zijn kapitaalrekening is gecrediteerd, en door de grondslag waarop hij deelt in de winsten en verliezen. Zie hierboven ad artikel 821. Na betaling van de zaakcrediteuren kunnen de gewezen vennoten rechten doen gelden op het overschot. In de regel gaat het hierbij om een recht op de vermogenswaarde van het door hen ingebrachte, zie HR 24-1-1947, NJ

- 1947, 71, en indien er dan nog iets resteert, over een recht hierop naar evenredigheid van hun winstaandeel (zie hierna het negende lid).
7. Is er na voldoening van de zaakschuldeisers een tekort (d.w.z. dat het dan resterende vermogenssaldo onvoldoende is om de kapitaalrekeningen van de vennoten te voldoen), dan dienen de gewezen vennoten, anders dan aandeelhouders bij kapitaalvennootschappen, in de regel (tenzij in de overeenkomst van vennootschap anders is bepaald) naar evenredigheid van ieders aandeel in het verlies op te komen voor dit tekort (zie hierna het tiende lid). Hierbij zal moeten worden verdisconteerd hetgeen zij ingevolge het tweede lid van het onderhavig artikel reeds ter voldoening van de zaakcrediteuren in de liquidatiekas hebben gestort. Dit kan ertoe leiden dat het aldus bepaalde aandeel van een gewezen vennoot in het tekort wordt afgeboekt op hetgeen hij krachtens zijn kapitaalrekening zou verkrijgen. Zijn deelgerechtigheid wordt verminderd. Zie HR 24-1-1947, NJ 1947, 71. Het kan ook zijn dat de kapitaalrekening van een vennoot ontoereikend is voor de afboeking van zijn aandeel in het tekort. Hij zal dan in de regel tegenover zijn mede-vennoten gehouden zijn het resterende bedrag van zijn aandeel in het verlies ten behoeve van de afwikkeling ter beschikking te stellen, waarbij storting in de liquidatiekas het meest aangewezen is. In zulk een geval kan men zeggen dat zijn economische deelgerechtigheid een negatieve is en omslaat in een economische deelverschuldigheid. Indien hij insolvent blijkt, moet zijn aandeel in het verlies in de regel zelfs worden omgeslagen over de overige vennoten in verhouding tot hun draagplicht voor het verlies. Zie over een en ander HR 5-1-1939, NJ 1939, 931.
 8. Overigens is nog voorzien dat er steeds een zgn. gedwongen verrekening plaatsvindt met de deelgerechtigheid van een gewezen vennoot voor hetgeen hij ter zake van de vennootschap aan de gewezen mede-vennoten schuldig is (zie verder hierna). Uit het bovenstaande blijkt dat de bepaling van de economische deelgerechtigheid of deelverschuldigheid een ingewikkelde kan zijn, ook al geeft de overeenkomst van vennootschap in de regel nadere aanwijzingen hieromtrent.
 9. Het is redelijk en aangewezen dat de vereffenaar van alle gewezen vennoten, gelet op hun in het geding zijnde belangen, instemming krijgt met deze bepaling en de mogelijke, hierboven geschetste gevolgen hiervan, en dat bij gebreke van die instemming de rechter kan interveniëren. Dit is dan ook voorzien in het zesde en zevende lid, waarover hierna.
 10. Is er een overschot, dan dient dit te worden verdeeld. Voor een verdeling van de vennootschappelijke gemeenschap na ontbinding van een vennootschap die geen rechtspersoon is, eist artikel 3:182 naar huidig recht reeds dat alle gewezen vennoten die deelgenoot zijn in die gemeenschap, hiertoe medewerken. Omdat zich bij een vennootschap die rechtspersoon is, dezelfde moeilijkheden bij de bepaling van de deelgerechtigheid in de afwikkeling kunnen voordoen, is ook voor

deze vennootschap eenzelfde instemming vereist. Wordt die instemming op basis van de door de vereffenaar ingevolge het zesde lid op te stellen stukken (rekening en verantwoording, en een plan van toedelingen of uitkeringen) verkregen, en in eenvoudige gevallen zal dit vaak het geval zijn, dan wordt het overblijvende door de vereffenaar aan de gewezen vennoten door overdracht toegedeeld of uitgekeerd. Zie het derde lid. Hierbij wordt de vereffenaar weer geacht de (andere) gewezen vennoten c.q. de vennootschap die (nog) rechtspersoon is te vertegenwoordigen. Zie hierboven ad artikel 826.

11. De woorden 'toegedeeld' of 'uitgekeerd' zijn in het derde lid bewust gebezigd, gelet op de krachtens het vierde lid mogelijke wijzen van verdeling voor zover tot het overschot iets anders dan geld behoort. Zie hierna. De terminologie 'door overdracht' wordt gehanteerd om duidelijk te maken dat levering is vereist en dat er sprake is van verkrijging onder bijzondere titel.
12. Wordt de overeenstemming niet bereikt, dan geldt het zevende lid: de rechter bepaalt op verzoek van de vereffenaar of een gewezen vennoot op welke wijze, aan wie en in welke omvang de toedelingen of uitkeringen door de vereffenaar (eveneens ingevolge het derde lid) dienen te geschieden. Hij kan hierbij ook de wijzen van verdeling toepassen zoals in het vierde lid aangeduid. Zie in dit verband het huidig artikel 3:185, eerste lid, ten aanzien van verdeling van een gemeenschap. Met een andere formulering kan de gedachte achter deze bepaling ook toepassing vinden op de vennootschap die rechtspersoon is. In de vennootschapsovereenkomst zal veelal zijn bepaald dat de gewezen vennoten uit het overschot in verhouding tot ieders deelgerechtigdheid geld of in het bijzonder de door hen ingebrachte goederen ontvangen. Ook indien de overeenkomst geen nadere aanwijzingen hieromtrent bevat, kan het mede gelet op de normen van de ook tussen gewezen vennoten in acht te nemen redelijkheid en billijkheid voor de hand liggen dat het goed wordt toegedeeld aan degene die het heeft ingebracht.
13. Bij voortzetting van de onderneming der vennootschap door een of meer gewezen vennoten in het geval dat er niet is voorzien in een voortzettingsregeling, kunnen die redelijkheid en billijkheid meebrengen dat de aan die onderneming gebonden goederen aan hen worden toegedeeld, waarbij een eventuele overbedeling boven hun mate van economische deelgerechtigdheid door hen kan worden gecompenseerd door geldelijke vergoedingen van de overwaarde.
14. Het zal ook kunnen voorkomen dat een behoorlijke en passende verdeling alleen kan worden bereikt door het te gelde maken van de activa. In verband met dit alles is de bepaling van het *vierde lid* opgenomen; vgl ook artikel 3:185, tweede lid.
15. Het *vijfde lid* geeft in de eerste plaats aan hoe de bepaling van ieders economische deelgerechtigdheid dient te geschieden. Die deelgerechtigdheid wordt in de eerste plaats bepaald door de inhoud van de overeenkomst van vennootschap. Voor zover die overeenkomst geen uitsluitel geeft, behelzen het achtste tot en met tiende lid

waarnaar wordt verwezen nadere voorzieningen die in overeenstemming zijn met hetgeen naar huidig recht wordt aanvaard. Het stramien is hierboven reeds uiteengezet. Zie in verband hiermee ook ad artikel 821.

16. Ten aanzien van het *achtste lid* waarnaar wordt verwezen, zij nog het volgende opgemerkt. Bepaald is dat de vennoten zoveel mogelijk de waarde van hun inbreng in geld of goederen ten tijde van die inbreng ontvangen. Tenzij in de overeenkomst van vennootschap anders is bepaald, komen waardeveranderingen na de inbreng als winst of verlies van de vennootschap tot uitdrukking. Veelal wordt het ten aanzien van de inbreng ontstane vorderingsrecht aan de passiefzijde van de vennootschapsbalans, op de zgn. kapitaalrekening van de betrokken vennoot geboekt waarbij die vennoot voor dit bedrag wordt gecrediteerd. In dit geval geldt dit gecrediteerde bedrag als waarde van de inbreng. Hierbij moet echter worden bedacht dat dit bedrag veranderingen kan ondergaan als gevolg van reeds tijdens het bestaan van de vennootschap bijgeboekte of afgeboekte winst- respectievelijk verliesdelingsbedragen van de betrokken vennoot. Ook kan tijdens het bestaan van de vennootschap ingevolge de vennootschapsovereenkomst of met instemming van alle vennoten het kapitaalbedrag zijn verminderd door uitkering c.q. terugbetaling aan de betrokken vennoot. In het algemeen zal geen rente over de kapitaal inbreng zijn verschuldigd, tenzij dit is bedongen. Onder bijzondere omstandigheden kunnen de eisen van de redelijkheid en billijkheid meebrengen dat renteverrekening over ieders kapitaal inbreng dient plaats te vinden. Zie HR 15-4-1994, NJ 1994, 628.
17. Het *negende en tiende lid* waarnaar eveneens wordt verwezen, zijn hierboven reeds ter sprake gekomen. De winst- en verliesaandelen zullen meestal contractueel zijn bepaald. Is dit niet het geval, dan delen de gewezen vennoten gelijkelijk in de winst en in het verlies. Zie artikel 815, eerste lid.
18. In verband met het tiende lid zij erop gewezen dat het ingevolge het *zesde lid* door de vereffenaar op te stellen plan in geval van een tekort (het resterende vermogenssaldo is onvoldoende om de kapitaalrekeningen van de vennoten te voldoen) ook de grondslagen bevat van de bijdragen van de gewezen vennoten in het verlies. Zie voor deze bijdragen hierboven. Geven de gewezen vennoten niet hun instemming, dan gelast de rechter ingevolge het *zevende lid* op verzoek van de vereffenaar of een gewezen vennoot op welke wijze, aan wie en door wie, en in welke omvang aan deze bijdrageplicht moet worden voldaan. Hij zal een afboeking kunnen gelasten op hetgeen een gewezen vennoot krachtens zijn kapitaalrekening zou verkrijgen. Hij zal bij ontoereikendheid van die kapitaalrekening een storting door die vennoot in de liquidatiekas kunnen gelasten. De economische deelgerechtigdheid slaat dan om in een economische deelverschuldigdheid. De vereffenaar zal de bevelen van de rechter moeten effectueren. Overigens gelden bij een optreden van de rechter ingevolge het *zevende lid* ook de bepalingen van het vierde en vijfde

lid en derhalve mede die van het achtste tot en met tiende lid, tenzij bij de vennootschapsovereenkomst anders is voorzien.

19. De externe verbondenheid van de vennootschap of de vennoten moet worden onderscheiden van de onderlinge draagplicht der vennoten. Zo is bij een stille vennootschap denkbaar dat een handeling voor rekening van de stille vennootschap, de gezamenlijke vennoten, komt indien de handelende vennoot binnen zijn bestuursbevoegdheid heeft gehandeld doch zelf extern verbonden is. Zie hierboven ad artikel 812. Dit heeft tot gevolg dat de mede-vennoten moeten bijdragen aan die voor rekening van de vennootschap gekomen schuld; de vennoot die gehandeld heeft, heeft een vordering op zijn mede-vennoten voor zover hij ter zake van die schuld meer heeft voldaan dan waarvoor hijzelf intern draagplichtig is. Mede om te voorkomen dat in een dergelijk geval die laatste vennoot te zijner tijd bij het nemen van regres zou moeten concurreren met de privécrediteuren van zijn mede-vennoten, is in het *vijfde lid*, tweede volzin, een regel van zgn. gedwongen verrekening opgenomen. Een soortgelijke regel vindt men ook in artikel 3:184 ten aanzien van deelgenoten in een gemeenschap.
20. Het zesde en zevende lid zijn hierboven reeds ter sprake gekomen. Wat betreft het *zesde lid* bedenke men dat, zoals uit het bovenstaande reeds bleek, niet alleen de deelgerechtigdheden van de gewezen vennoten na voldoening van de zaakschuldeisers moeten worden bepaald als grondslagen voor de toedelingen of uitkeringen indien er een saldo resteert. Bij een tekort moeten immers de gewezen vennoten naar evenredigheid van ieders aandeel in het verlies bijdragen aan dit tekort. Daarom is ten behoeve van een goede afwikkeling hier bepaald dat het plan bij zulk een tekort ook de grondslagen bevat van de bijdragen van de gewezen vennoten in dit verlies.
21. De opstelling van de rekening en verantwoording en het daarop gebaseerde plan geschiedt ten behoeve van de gewezen vennoten; aan hen zullen deze stukken door de vereffenaar ter beschikking moeten worden gesteld. Uit de rekening en verantwoording kunnen de gewezen vennoten opmaken hoe groot het overschot of tekort is. Uit het plan dat op basis hiervan is opgesteld, kunnen zij afleiden welke rechten zij kunnen doen gelden, of in welke mate zij aan het tekort moeten bijdragen. Het is daarom aangewezen dat de rekening en verantwoording van de vereffenaar aan de gewezen vennoten in dit stadium geschiedt. In de regel zal een (soms simpele) boedelbeschrijving aangewezen zijn. In eenvoudige gevallen, bijvoorbeeld wanneer slechts een geldsom resteert, zal men hieraan praktisch niet toe hoeven te komen. Kunnen de vennoten zich niet met de rekening en verantwoording verenigen, dan zullen zij het ook niet eens zijn met het daarop gebaseerde plan. Ook is denkbaar dat de rekening en verantwoording ongenoegzaam is. Maar ook in dit stadium is de vervanging van de vereffenaar door de rechter ambtshalve nog mogelijk ingevolge artikel 825, derde lid, waarbij de rechter aanwijzingen aan de door hem benoemde vereffenaar kan geven ingevolge artikel 826, derde lid. Overigens zal de rechter zich bij het

bepalen en gelasten van toedelingen, uitkeringen of bijdragen in het verlies baseren op een door hem juist bevonden rekening en verantwoording. Uit deze opzet volgt dat voor het gebruik maken van de rekeningprocedure ingevolge artikel 771 e.v. Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering hier geen plaats is. De voorgestelde wetsbepaling geeft hier een bijzondere, aan deze procedure derogerende regeling.

22. Of tussentijds verantwoording door de vereffenaar dient te worden afgelegd (van een genoegzame rekening zal dan nog geen sprake kunnen zijn) hangt niet alleen af van wat hieromtrent eventueel in de vennootschapsovereenkomst is bepaald, doch ook van het antwoord op de vraag of de gewezen vennoten hierbij wel belang hebben, bijvoorbeeld met het oog op hun eventueel verzoek tot vervanging van de vereffenaar.
23. De hier bedoelde rekening- en verantwoordingsplicht in het eindstadium geldt voor iedere vereffenaar, of deze nu door de rechter is benoemd of niet. Daarnaast geldt artikel 825, derde lid, betreffende de rekening en verantwoording door de ontslagen vereffenaar en diens door de rechter benoemde opvolger.
24. Het *zevende lid* is ten aanzien van de door de rechter te gelasten toedelingen of uitkeringen hierboven toegelicht, eveneens wat betreft van door hem te gelasten bijdragen in het verlies. Er is gekozen voor de procedure die met een beschikking eindigt: het ligt hier voor de hand de rechter bevoegd te verklaren binnen wiens rechtsgebied een van de vereffenaars woonplaats heeft. De bepaling van het zevende lid sluit niet uit dat bij gebreke van instemming de betrokkenen een arbitrage of bindend advies kunnen overeenkomen, evenals dit naar huidig recht het geval is ten aanzien van verdeling van een ontbonden gemeenschap.
25. Het *achtste tot en met tiende lid* zijn hierboven ook reeds ter sprake gekomen.

Artikel 831 (einde vereffening)

1. Zoals hierboven uiteengezet, omvat de vereffening hier niet alleen het voldoen van de zaakcrediteuren, doch is zij ook gericht op de verdeling van een overschot en de verdere afwikkeling bij het bestaan van een tekort. Die vereffening in ruime zin moet hier steeds plaatsvinden, behoudens artikel 831a. De openbare vennootschap die rechtspersoon is, blijft steeds als rechtspersoon na haar ontbinding voortbestaan, totdat de vereffening is geëindigd. Zie artikel 828, eerste lid.
2. Voor het geval van een vereffening van de rechtspersoon, bedoeld in Boek 2, is in artikel 2:31, zevende lid, bepaald dat de vereffening eindigt op het tijdstip waarop geen aan de vereffenaar bekende baten meer aanwezig zijn, en ook dan houdt de rechtspersoon ingevolge artikel 2:31, zevende lid, op te bestaan. Onder 'baten' moet worden verstaan het restant na betaling van de zaakcrediteuren en uitkering aan de gerechtigden. Het *eerste lid* van het hier voorgestelde artikel neemt deze gedachte, ook voor de vennootschap die geen rechtspersoon is (zie artikel 827, eerste lid), in meer geconcretiseerde vorm over.

Dientengevolge eindigt de vereffening door de toedelingen of uitkeringen aan de gewezen vennoten ingevolge het derde lid van artikel 830, overeenkomstig het door de vereffenaars opgestelde plan als bedoeld in het zesde lid van dat artikel, waarmee de gewezen vennoten hebben ingestemd. Er kan hier echter ook sprake zijn van een tekort waarbij de gewezen vennoten ter nadere afwikkeling naar evenredigheid van hun aandelen in het verlies moeten bijspringen. Doen zij dit vrijwillig overeenkomstig het in het zesde lid van artikel 830 aangeduide plan, dan eindigt de vereffening ingevolge het voorgestelde eerste lid eveneens.

3. Blijkens het zevende lid van artikel 830 moeten de gewezen vennoten instemmen met de in het bedoelde plan voorziene toedelingen, uitkeringen of bijdragen in het verlies. Voor zover die instemming er niet komt, beslist de rechter door te bevelen hoe het moet. In het verlengde hiervan ligt dat de vereffening eveneens eindigt doordat gevolg wordt gegeven aan die bevelen van de rechter. Dit is dan ook mede voorzien in het voorgestelde eerste lid van artikel 831.
4. De vereffenaar doet opgave van de beëindiging in het handelsregister waarin de vennootschap is ingeschreven. Een openbare vennootschap, rechtspersoon of niet, zal moeten worden ingeschreven in het handelsregister.
5. Ten aanzien van zaakcrediteuren die achteraf nog zouden opkomen, moet worden bedacht dat deze anders dan bij kapitaalvennootschappen voor zover hun vorderingen niet zijn verjaard, de gewezen vennoten alsnog kunnen aanspreken vanwege hun persoonlijke verbondenheid voor dergelijke schulden overeenkomstig artikel 813 en artikel 829. Voor wat betreft de gerechtigde gewezen vennoten geldt dat aan hun volgens de opzet van het ontwerp rekening en verantwoording moet worden afgelegd en dat zij op basis hiervan moeten instemmen met het plan van uitkeringen, toedelingen of bijdragen in het verlies. Bij de rekening en verantwoording zullen zij erop kunnen letten dat alle activa zijn verdisconteerd. Zie hierboven. In het uitzonderlijke geval dat er achteraf alsnog een dan aan hun gezamenlijk toebehorend overschot blijkt, hebben de gewezen vennoten er naar analogie van artikel 830, vijfde lid jo negende lid, recht op dat dit alsnog aan hun ten goede komt naar evenredigheid van hun deelgerechtigdheid, hetgeen in de regel betekent overeenkomstig hun winstaandeel dat contractueel is bepaald en anders volgens de wettelijke maatstaf van artikel 815, eerste lid. Zie in dit verband ook artikel 3:179, tweede lid. Zie voorts het vijfde lid (heropening van de vereffening).
6. Het *tweede lid* betreft de plicht tot bewaren van de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van een ontbonden vennootschap na de beëindiging van haar vereffening. Het voorgestelde tweede lid beoogt een algemene regeling te geven ongeacht of de ontbonden vennootschap rechtspersoon is of niet. Het ligt voor de hand om aan de vereffenaar die in eerste instantie bij of krachtens overeenkomst is aangewezen, de taak van bewaren toe te vertrouwen. Onder de vereffenaar valt ook degene die mogelijk door de rechter is benoemd;

op deze laatste rust dan die taak. Zijn er meerdere vereffenaars, bijvoorbeeld in het geval er bij of krachtens overeenkomst niets is bepaald door de gewezen (besturende) vennoten gezamenlijk (zie artikel 825, eerste en tweede lid), dan bewaart degene die daartoe door de meerderheid van dezen is aangewezen. Deze aan te wijzen persoon kan een van de vereffenaars zijn, doch ook een gewezen vennoot die geen vereffenaar is of een derde zoals de accountant of de notaris van de vennootschap. Het bewaren betreft de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van de ontbonden vennootschap. De termijn van tien jaren stemt overeen met die welke is genoemd in artikel 3:15a, derde lid, artikel 2:15, derde lid, en artikel 814, vijfde lid van het onderhavige ontwerp.

7. Het kan zijn dat de vereffenaar ontbreekt, bijvoorbeeld door overlijden of omdat hij onvindbaar is, terwijl door de rechter niet ingevolge artikel 827, derde lid, een nieuwe vereffenaar is benoemd. Het kan ook zijn dat de vereffenaar of de eventueel door de meerderheid aangewezen persoon niet bereid is te bewaren. Voor deze gevallen is bepaald dat de bewaarder op verzoek van een belanghebbende kan worden benoemd door de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied een van de gewezen vennoten woonplaats heeft. Die bewaarder kan worden benoemd uit de kring van de gewezen vennoten, maar kan ook een derde zijn zoals de accountant of de notaris van de vennootschap. Belanghebbende is in het bijzonder een gewezen vennoot, degene die niet bereid is te bewaren, of een niet als bewaarder aangewezen medevereffenaar. Rechtsmiddelen staan niet open.
8. Wat betreft het *derde lid* bedenke men dat een openbare vennootschap met soms zeer veel vennoten, zal moeten worden ingeschreven in het handelsregister. Mede met het oog op het vierde lid van dit artikel moet het voor de gewezen vennoten en hun rechtverkrijgenden mogelijk zijn om de naam en het adres van de bewaarder op een eenvoudige wijze te achterhalen. De gewezen vennoot of zijn rechtverkrijgende kan er een redelijk belang bij hebben om de boeken, bescheiden en gegevensdragers te raadplegen.
9. Het *vierde lid* bepaalt dat de genoemde rechter in eerste aanleg desverzocht hiertoe machtiging kan geven. Deze bepaling geldt evenals de eerdere leden van dit artikel zowel voor de ontbonden niet-openbare vennootschap (stille vennootschap) als voor de ontbonden openbare vennootschap of deze nu rechtspersoon was of niet.
10. Indien er na het eindigen van de vereffening nog een bate van de vennootschap opkomt, zal deze in de meeste gevallen tussen de vennoten kunnen worden verdeeld; zie hiervóór bij het eerste lid. Onder omstandigheden kan het evenwel wenselijk zijn dat de vereffening wordt heropend, bijvoorbeeld om recht te doen aan de volgorde van de daarop verhaalbare schulden; vergelijk artikel 2:32, eerste lid, BW. Voor het geval er nog een schuld van de vennootschap opkomt, is heropening van de vereffening niet nodig: daarvoor volstaat de hoofdelijke aansprakelijkheid van de vennoten. Doordat heropening van de vereffening van een OVR meebrengt dat de

rechtspersoonlijkheid herleeft, wordt verwarring vermeden over de vraag of goederen kunnen toebehoren aan een niet meer bestaande rechtspersoon. Ook bij artikel 831a, vierde lid, en artikel 833, vierde lid, speelt dit een rol.

Artikel 831a (voortzetting beroep of bedrijf)

1. Artikel 831a is geschreven met het oog op het vergemakkelijken van de voortzetting van het beroep of bedrijf van de vennootschap door een der gewezen vennoten of door een ander dan een der vennoten. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan een voortzetting door een van de kinderen van een vennoot of een door de vennoten daartoe opgerichte naamloze of besloten vennootschap.
2. *Eerste lid.* Indien overeenstemming bestaat dat de onderneming van de vennootschap zal worden voortgezet buiten het verband van de vennootschap, hetzij door een van de gewezen vennoten, hetzij door een derde, opent het eerste lid de mogelijkheid om af te zien van vereffening overeenkomstig deze afdeling. Een daartoe strekkende overeenkomst tussen de vennoten kan deel uitmaken van de vennootschapsovereenkomst. Het kan ook gaan om een afzonderlijke overeenkomst, bijvoorbeeld in gevallen dat de vennootschap reeds tot ontbinding is gekomen. Met het oog op de rechtszekerheid wordt voorgeschreven dat de overeenkomst schriftelijk dient te geschieden. Vereist is voorts dat schriftelijk wordt aangewezen wie de onderneming zal voortzetten. Is dat niet een der (gewezen) vennoten, dan zal deze derde zijn aanwijzing bovendien – eveneens schriftelijk – dienen te aanvaarden. Ten slotte is voor het achterwege laten van (verdere) vereffening óók vereist dat aan de voorgenomen voortzetting van het door de vennootschap uitgeoefende beroep of bedrijf daadwerkelijk uitvoering wordt gegeven door degene die daartoe is aangewezen. Voortzetting kan aldus geschieden hetzij door een natuurlijke persoon of rechtspersoon, hetzij door een andere vennootschap. Met betrekking tot de voorwaarde van aanvaarding van de aanwijzing door degene die het beroep of bedrijf voortzet, is nog van belang dat als het gaat om voortzetting door een der (gewezen) vennoten, diens aanvaarding uiteraard besloten ligt in de omstandigheid dat hij partij is bij de overeenkomst. Hetzelfde is het geval als het gaat om voortzetting door een rechtspersoon die ontstaat uit een fusie van of met de vennoten of een deel van hen.
3. In de tweede volzin wordt met het oog op de rechtszekerheid voorgeschreven dat de hier geregelde wijze van voortzetting van het beroep of bedrijf wordt opgegeven aan het handelsregister. De bepaling vormt als het ware de pendant van de in artikel 831, eerste lid, neergelegde verplichting om van het einde van de vereffening opgave te doen.
4. *Tweede lid.* Bij voortzetting van het beroep of bedrijf zullen de daartoe dienstbare goederen (behorend tot de vennootschappelijke gemeenschap dan wel toebehorend aan de rechtspersoon) ter beschikking moeten komen van degene die voortzet. Indien het gaat om

goederen van de vennootschappelijke gemeenschap die ter beschikking moeten komen van een gewezen vennoot die het beroep of bedrijf voortzet, ligt in de overeenkomst om van vereffening af te zien tevens een toedeling besloten aan deze gewezen vennoot. Voor deze gevallen vloeit de in het tweede lid neergelegde verplichting tot levering derhalve ook reeds voort uit artikel 3:186, eerste lid, BW.

5. De tweede volzin voorziet in de bevoegdheid om de benodigde leveringshandelingen te verrichten: deze komt in beginsel toe aan de gezamenlijke besturende vennoten of gewezen besturende vennoten. Zonder deze voorziening zou twijfel kunnen rijzen over de vraag of — zolang de vennootschap niet is ontbonden — daarvoor een grondslag kan worden gevonden in artikel 811, eerste lid, een bepaling die zich overigens beperkt tot openbare vennootschappen. Na ontbinding van de vennootschap zou men kunnen denken aan de vereffenaars (ingevolge artikel 825, eerste lid, derhalve in beginsel de gewezen vennoten gezamenlijk), doch twijfel is denkbaar wegens de omstandigheid dat hier juist van vereffening wordt afgezien. Is een (gewezen) vennoot overleden of heeft hij, indien hij rechtspersoon is, opgehouden te bestaan, dan kunnen zijn rechtverkrijgenden onder algemene titel in zijn plaats optreden. De tweede volzin houdt rekening met de mogelijkheid dat de vennoten omtrent de bevoegdheid tot vertegenwoordiging anders overeenkomen. Behalve ten aanzien van de benodigde leveringen is denkbaar dat de overeenkomst ook voor andere handelingen bepaalt in hoeverre daarvoor, ook na ontbinding van de vennootschap, vertegenwoordiging mogelijk zal zijn. Het zal in beginsel voor de hand liggen om dienovereenkomstig voor de gezamenlijke vennoten aangegane verbintenissen aan te merken als verbintenissen van de vennootschap.
6. De derde volzin houdt een regeling in, ontleend aan artikel 821, eerste lid, derde volzin: indien degene die het beroep of bedrijf voortzet door de (gewezen) vennoten onherroepelijk is gemachtigd om de benodigde leveringen te bewerkstelligen, eindigt deze niet doordat een of meer van hen failliet gaan.
7. *Derde lid.* Als wordt overeengekomen dat het beroep of bedrijf wordt voortgezet door een der gewezen vennoten, lenen de bepalingen betreffende de financiële afrekening tussen de vennoten en de draagplicht voor de schulden van de vennootschap (artikel 821, tweede en derde lid) zich voor overeenkomstige toepassing.
8. *Vierde lid.* Is de vennootschap rechtspersoon, dan dient deze op zeker tijdstip tot een einde te komen. Wordt er wel vereffend, dan blijft de rechtspersoon voortbestaan totdat de vereffening is geëindigd (artikel 828). Het vierde lid doet de rechtspersoon verdwijnen zodra de vennootschap is ontbonden en de vereiste leveringen zijn voltooid. Aldus wordt vermeden dat er 'zwevend' vermogen is, dat toebehoort aan een niet meer bestaande rechtspersoon. Voor gevallen dat het besluit om de weg van artikel 831a te volgen, wordt genomen nadat de vennootschap is ontbonden, wordt voorkomen dat de rechtspersoon met terugwerkende kracht verdwijnt.

9. *Vijfde lid.* Een overeenkomst als bedoeld in het eerste lid doet geenszins afbreuk aan bestaande mogelijkheden van verhaal voor schulden van de vennootschap. Deze schulden kunnen derhalve ook na ontbinding worden verhaald op de goederen van de vennootschappelijke gemeenschap (artikel 827, tweede lid) of – indien de vennootschap rechtspersoonlijkheid bezit – op de goederen van de rechtspersoon. Ook het in artikel 827, eerste lid, bepaalde omtrent het voortduren van de vermogensafscheiding, is hier van toepassing. En voorts doet de overeenkomst tot het afzien van vereffening niet af aan de mogelijkheden voor schuldeisers van de vennootschap om de vennoten van de openbare vennootschap (in privé) hoofdelijk aansprakelijk te houden (artikel 813; vergelijk ook artikel 829). In aanvulling op dit alles kunnen alle schulden van de vennootschap ingevolge de eerste volzin van het vijfde lid tevens worden verhaald op de goederen van de persoon of vennootschap die de onderneming voortzet. Deze verhaalsmogelijkheid is aanwezig vanaf het tijdstip van voortzetting van de onderneming, dat niet in alle gevallen hoeft samen te vallen met de ontbinding.
10. Degene die de onderneming voortzet, treedt ingevolge de tweede volzin bij vermogensrechtelijke rechtsverhoudingen tussen de vennootschap en derden in de plaats van de vennootschap. Dit brengt niet alleen mee dat contractuele posities overgaan, maar leidt er ook toe dat op de voortzetter aansprakelijkheid voor schulden van de vennootschap komt te rusten. Ook deze mogelijkheid doet uiteraard niet af aan de aansprakelijkheid van de vennoten in privé. Hoewel met de aansprakelijkheid die voortvloeit uit de tweede volzin in de meeste gevallen hetzelfde kan worden bereikt als met het verhaalsrecht van de eerste volzin, is het naast elkaar bestaan van beide mogelijkheden geenszins bezwaarlijk.
11. *Zesde lid.* Aan de schuldeiser komt bij verhaal op goederen die hebben behoord tot het vermogen van de vennootschap (uit hoofde van het verhaalsrecht van het vijfde lid, eerste volzin, of de aansprakelijkheid die voortvloeit uit het vijfde lid, tweede volzin) voorrang toe boven andere schuldeisers van degene die de onderneming voortzet. De voorrang doet uiteraard niet af aan een pand- of hypotheekrecht op bepaalde goederen.
12. *Zevende lid.* Hierin is de mogelijkheid geopend voor schuldeisers om de rechter te verzoeken alsnog vereffening te doen plaatsvinden. Het verzoek kan slechts worden gedaan tot uiterlijk zes maanden na het tijdstip waarop overeenkomstig het eerste lid bij het handelsregister opgave omtrent de voortzetting is gedaan. Benoeming van een vereffenaar kan mede worden verzocht op de grond dat een schuldeiser zich gaat verhalen op de goederen die hebben behoord tot het vermogen van de vennootschap. In het verlengde daarvan zal de vereffening dan mede betrekking hebben op deze goederen. Daarmee kan de vereffenaar effectief recht doen aan de uit het vijfde en zesde lid voortvloeiende verhaalsrechten op deze goederen.

Artikel 831b (vernietiging toedeling, uitkering of verdeling)

1. Niet-naleving van de vereffeningvoorschriften moet niet tot gevolg hebben dat elke levering op grond van een vervolgens gedane toedeling, uitkering of verdeling, nietig is (vgl. artikel 3:40). Met het oog op de rechtszekerheid is het wenselijk dienaangaande in de wet een voorziening te treffen, inhoudende dat zulks niet leidt tot nietigheid, doch (hooguit) tot de mogelijkheid van vernietiging ter opheffing van het door een schuldeiser daardoor ondervonden nadeel (vgl. artikel 3:193, derde lid, derde volzin). Eveneens met het oog op de rechtszekerheid is hierbij in het voorgestelde artikel 831b rechterlijke tussenkomst voorgeschreven.
2. Als alternatief voor de vernietiging kent de rechter desgevraagd aan de schuldeiser een vergoeding in geld toe ten laste van een der gewezen vennoten. Deze regeling is geïnspireerd door artikel 3:53, tweede lid. De rechtsvordering tot vernietiging verjaart door verloop van drie jaren nadat de benadeling is ontdekt (artikel 3:52, tweede lid, onder c).

Artikel 831c (dwingend recht)

De artikelen van deze afdeling zijn in het algemeen van dwingend recht, behalve voorzover daaruit anders voortvloeit. Ofschoon dit met voldoende duidelijkheid uit de formulering van de artikelen van deze afdeling blijkt, is ter vermijding van mogelijk misverstand artikel 831c opgenomen.

*Afdeling 7 (Verkrijgen en opgeven van rechtspersoonlijkheid en omzetting)**Algemeen*

1. Zoals hierboven ad artikel 802 is uiteengezet, is in het onderhavig ontwerp gekozen voor de flexibele opzet dat men bij het aangaan van een openbare vennootschap de keuze heeft of men deze vennootschap rechtspersoonlijkheid wil laten hebben of niet. Bij deze opzet past dat er ook de mogelijkheden bestaan tot het alsnog verkrijgen van rechtspersoonlijkheid door een bestaande openbare vennootschap die deze nog niet bezit, en tot het afzien van rechtspersoonlijkheid door een openbare vennootschap die deze wél bezit. Deze mogelijkheden zijn geopend in de artikelen 832 en 833. Daarbij is van belang dat de vennoten die van deze mogelijkheden gebruik willen maken, daartoe bij overeenkomst die de bestaande vennootschapsovereenkomst wijzigt, besluiten en dat de positie van de zaakcrediteuren ten opzichte van de goederen die in de rechtspersoon of in de vennootschappelijke gemeenschap zijn gebracht, niet wordt aangetast.
2. In de onderlinge verhouding tussen de vennoten komt door een opkomen of verdwijnen van de rechtspersoonlijkheid geen wezenlijke verandering; deze wordt blijvend door de overigens voortbestaande overeenkomst van vennootschap beheerst. Ook in de hoofdelijke verbondenheid van de vennoten voor verbintenissen van de vennootschap (artikel 813) komt geen wijziging.
3. Indien een openbare vennootschap rechtspersoon is, is het voor de praktijk dienstig dat deze rechtsvorm in een besloten vennootschap met

beperkte aansprakelijkheid kan worden omgezet, en omgekeerd, dat een BV kan worden omgezet in een dergelijke openbare vennootschap. Het is voldoende en ook aangewezen om in het onderhavig ontwerp slechts de omzetting van een openbare vennootschap met rechtspersoonlijkheid mogelijk te maken in een BV en omgekeerd, juist omdat die openbare vennootschap persoonsbetrokken is en dit bij de BV waar slechts aandelen op naam mogelijk zijn, ook veelal het geval is. Wenst men omzetting van of in een NV dan kan men voorts (vooraf of daarna) gebruik maken van de reeds bestaande mogelijkheden tot omzetting van een BV in een NV of omgekeerd.

4. De omzetting van een openbare vennootschap die rechtspersoon is, in een BV en omgekeerd, is in het ontwerp ter wille van de overzichtelijkheid in titel 13 van Boek 7 en niet in Boek 2 geregeld en wel in de artikelen 834 en 835. Daarbij diende te worden gelet op de te bewaken belangen van vennoten, aandeelhouders en crediteuren. Vanwege de eigenaardigheden die aan een dergelijke omzetting inherent zijn, is de waarborg van een rechterlijke machtiging aangewezen. Voorts is bij de formulering van de bepalingen mede inspiratie geput uit en aansluiting gezocht bij bepalingen ter zake van omzetting zoals deze thans voorkomen in Boek 2. Zie verder de toelichting bij de genoemde artikelen.

Artikel 832 (verkrijgen van rechtspersoonlijkheid)

1. Voor het verkrijgen van rechtspersoonlijkheid is ingevolge het *tweede lid, onderdeel a*, in de eerste plaats vereist dat de vennoten dit alsnog willen. Dit betekent dat wijziging moet worden gebracht in de overeenkomst van vennootschap waarin moet worden bepaald dat zij rechtspersoon is. In beginsel is voor zulk een wijziging instemming van alle vennoten vereist, tenzij in de overeenkomst uitdrukkelijk in een nadere regeling is voorzien waarbij een (gekwalificeerde) meerderheid van vennoten ook de minderheid ten aanzien van zo'n wijziging kan binden. Wel dient dan iedere vennoot aan de besluitvorming hieromtrent te kunnen deelnemen.
2. De aldus gewijzigde overeenkomst dient ingevolge het *tweede lid, onderdeel b*, in een notariële akte te worden opgenomen. Dit correspondeert met de constitutieve eis van een notariële akte opgenomen in artikel 802, eerste lid, voor het geval men bij het aangaan van een openbare vennootschap aanstonds rechtspersoonlijkheid beoogt. Is er reeds een notariële akte hoewel men dit laatste niet heeft beoogd en zulks derhalve niet in de vennootschapsovereenkomst is bepaald, dan kan in dit opzicht met een wijziging bij notariële akte van die eerste akte worden volstaan. Die tweede notariële akte dient echter zoals hierna zal blijken, meer te bevatten. De twee laatste volzinnen van artikel 802, eerste lid, en de eerste van artikel 802, derde lid, zijn van toepassing verklaard.
3. De tot de vennootschappelijke gemeenschap behorende goederen, waarvan ook gelden en rechten op genot van goederen kunnen deel uitmaken, dienen alle onverwijld te worden ingebracht in de

- rechtspersoon. Van een dergelijke inbreng moet ingevolge het *tweede lid, onderdeel c*, blijken uit de notariële akte; ook dit is een constitutief vereiste voor het verkrijgen van de rechtspersoonlijkheid. De in te brengen goederen dienen, zoals ook bij inbreng bij het aangaan van de vennootschap het geval is, te worden geleverd volgens de voorschriften die gelden voor de overdracht van de diverse categorieën van goederen.
4. Het *derde lid* herinnert hieraan. De titel tot levering is de nadere in de notariële akte neergelegde overeenkomst tussen vennoten waaraan het tweede lid de verplichting tot bedoelde inbreng verbindt. De levering dient te geschieden door degenen die gerechtigd zijn tot de vennootschappelijke gemeenschap, dat zijn de gezamenlijke vennoten als zodanig. Zij zijn indien de bedoelde nadere overeenkomst tussen hen tot stand is gekomen, tot medewerking aan de leveringshandelingen verplicht. De rechtspersoonlijkheid wordt verkregen met het verlijden van de daartoe strekkende akte.
 5. De levering aan de rechtspersoon dient vervolgens onverwijld te geschieden. De vennootschap als aldus ontstane rechtspersoon kan bij de leveringshandelingen worden vertegenwoordigd door de besturende vennoten van de vennootschap die immers besturende vennoten blijven. Zij kunnen ook de naleving van de verplichting tot inbreng bespoedigen. Voorts is in het derde lid, tweede volzin, artikel 805, derde lid, van toepassing verklaard, waarbij aan iedere vennoot het recht is toegekend de naleving van de inbrengverplichting ten behoeve van de vennootschap te vorderen ('action sociale').
 6. Bepaald is in het tweede lid, onderdeel c, dat alle goederen van de vennootschappelijke gemeenschap moeten worden ingebracht. Zoveel mogelijk dient te worden voorkomen dat naast de vennootschap die verder als rechtspersoon door het leven gaat, nog een vennootschappelijke gemeenschap in eenzelfde vennootschappelijk verband zou blijven bestaan. Dit zou tot onnodige en te vermijden complicaties leiden. In de eerste plaats dienen zaakcrediteuren gelijke verhaalsmogelijkheden als voordien te krijgen, thans op de in de rechtspersoon ingebrachte goederen. De eerste volzin van het *vierde lid* voorziet hierin. De bepaling gaat ervan uit dat de schulden van de vennootschap vóór het ontstaan van de rechtspersoonlijkheid, mede geacht worden schulden te zijn van de vennootschap-rechtspersoon. Zolang alle in te brengen goederen niet zijn geleverd, bestaat er nog een gedeeltelijk ontmantelde vennootschappelijke gemeenschap van goederen waarop de zaakcrediteuren de tot die gemeenschap behorende schulden eveneens kunnen verhalen. Ook dit is in de eerste volzin van het vierde lid bepaald. Nadat de levering van alle in te brengen goederen is voltooid en de vennootschappelijke gemeenschap is verdwenen, rust er slechts een verhaalsrecht op de goederen van de rechtspersoon. Bij dit alles moet echter worden bedacht dat in de persoonlijke verbondenheid van de vennoten voor de verbintenissen van de vennootschap zoals aangeduid in artikel 813, geen enkele verandering komt.

7. Overigens geldt, zoals in de tweede volzin van het vierde lid is voorzien, dat de ontstane rechtspersoon bij rechtsverhoudingen uit contract of uit andere hoofde die bestonden tussen de vennootschap in de zin van de gezamenlijke vennoten als zodanig en derden, treedt in de positie van de vennootschap in bedoelde zin. Alle rechten, ook de nevenrechten enz. en bijkomstige rechten, en alle verplichtingen voortvloeiende uit die rechtsverhoudingen gaan over op die rechtspersoon.
8. In de tweede plaats is het ook voor de positie van de vennoten van belang dat alle goederen van de vennootschappelijke gemeenschap worden ingebracht in de rechtspersoon. Want op deze wijze komt er geen verandering in de economische deelgerechtigdheid van de vennoten, die immers bij een vennootschap-rechtspersoon eenzelfde rol speelt als bij de vennootschap die geen rechtspersoon is. Zie hierboven ad artikel 821 en ad artikel 830. Ook in de overige rechten en verplichtingen van de vennoten op en jegens elkaar die voortvloeien uit de overeenkomst van vennootschap, komt bij het aldus verkrijgen van rechtspersoonlijkheid geen wijziging. Hun onderlinge verhoudingen worden blijvend door die voortbestaande overeenkomst beheerst. Voor de vennootschap die rechtspersoon is geworden, gelden het tweede tot en met vierde lid van artikel 802 en ook de overige bepalingen die in deze titel voor deze rechtsfiguur zijn voorzien. Hierbij zij echter opgemerkt dat diverse bepalingen van deze titel gelden voor de (openbare) vennootschap ongeacht of zij rechtspersoon is of niet.
9. Bankzekerheden blijven ongewijzigd voortbestaan wanneer een openbare vennootschap rechtspersoonlijkheid verkrijgt of opgeeft. Bankzekerheden zijn zekerheden die strekken tot zekerheid van al hetgeen de betreffende kredietgever uit enige hoofde van de kredietnemer te vorderen heeft of in de toekomst zal krijgen. Een dergelijke vorm van zekerheid is zeer gebruikelijk. Het is in het kredietverkeer zeer gebruikelijk dat ook toekomstige goederen van een kredietnemer bij voorbaat worden verpand. Het pandrecht komt dan van rechtswege te rusten op het goed zodra het door de kredietnemer wordt verkregen. Men zie de laatste twee volzinnen van het vierde lid.

Artikel 833 (opgeven van rechtspersoonlijkheid)

1. Dit artikel vormt een spiegelbeeld van artikel 832. Ook voor het afzien van rechtspersoonlijkheid is vereist dat de vennoten hieromtrent overeenstemming bereiken, waarbij het hierboven bij artikel 832 opgemerkte eveneens geldt; zie het *tweede lid*. De vereiste wijziging van de overeenkomst dient in de notariële akte te worden opgenomen. Het is niet per se nodig dat dan de gehele overeenkomst in de notariële akte wordt opgenomen; dit is immers geen eis bij een vennootschap die geen rechtspersoon (meer) is. Maar omdat bij een vennootschap-rechtspersoon de overeenkomst al in een notariële akte is opgenomen, zal veelal een wijziging bij notariële akte van die eerste akte plaatsvinden.

2. De inbreng waarvan moet blijken uit de notariële akte, moet hier geschieden vanuit de rechtspersoon naar een te vormen vennootschappelijke gemeenschap waarvan de vennoten de deelgenoten zijn. De levering dient te geschieden aan die gezamenlijke vennoten als zodanig die tot medewerking aan de leveringshandelingen verplicht zijn. De levering dient zoals in het *derde lid* is bepaald, te geschieden door de besturende vennoten. Indien de vennootschap niet langer rechtspersoon is (na het verlijden van de notariële akte), geschiedt die levering van de goederen vanuit het gevormde vermogen ten name van die niet meer bestaande rechtspersoon dat in zoverre als aparte entiteit moet worden erkend. De besturende vennoten zijn bevoegd en verplicht deze goederen te leveren. Door het toepasselijk verklaren van artikel 805, derde lid, kan iedere vennoot de naleving van deze verplichting bespoedigen. Ook hier is op grond van soortgelijke argumenten als hierboven aangeduid ad artikel 832, bepaald dat alle goederen waartoe de rechtspersoon gerechtigd is, moeten worden ingebracht.
3. Blijkens de eerste volzin van het *vierde lid* krijgen zaakcrediteuren na het verdwijnen van de rechtspersoonlijkheid een verhaalsrecht op de goederen van de gevormde vennootschappelijke gemeenschap, en houden zij hun verhaalsrecht op de goederen van de niet meer bestaande rechtspersoon zolang alle in te brengen goederen nog niet zijn geleverd. In zoverre mogen die goederen ten name van de rechtspersoon als een 'afgescheiden vermogen' worden beschouwd. Dit alles brengt geen verandering in de voortbestaande persoonlijke verbondenheid van de vennoten voor de verbintenissen van de vennootschap. Overigens geldt blijkens de tweede volzin van het vierde lid ook hier maar dan omgekeerd, dat de vennootschap die geen rechtspersoon meer is, dus de vennootschap in de zin van de gezamenlijke vennoten als zodanig, bij rechtsverhoudingen die op het moment van het verdwijnen van de rechtspersoon bestonden tussen die rechtspersoon en derden, in de positie treedt van die rechtspersoon. Verwezen zij verder naar de toelichting ad artikel 832; in de economische deelgerechtigdheid van de vennoten en in hun overige onderlinge rechten en verplichtingen komt geen verandering.

Artikel 834 (omzetting van vennootschap-rechtspersoon in BV)

1. Dit artikel opent naar hierboven, onder Algemeen bij deze afdeling, reeds is aangeduid, de mogelijkheid tot omzetting van een openbare vennootschap die rechtspersoon is, in een besloten vennootschap met een beperkte aansprakelijkheid, waarbij het bestaan van de rechtspersoon niet wordt beëindigd (zie het *zesde lid*) doch deze voortbestaat in een andere rechtsvorm. Aan een dergelijke omzetting zijn specifieke moeilijkheden verbonden. Het betreft hier rechtsvormen die in meerdere opzichten van elkaar verschillen. Zo geldt bij een BV niet de persoonlijke verbondenheid van aandeelhouders en een vennoot van een personenvennootschap-rechtspersoon kan niet beschikken over zijn aandeel in het vermogen van die rechtspersoon (artikel 806, eerste

lid), terwijl de overdraagbaarheid van een aandeel in een BV weliswaar is beperkt doch niet onmogelijk of uiterst bezwaarlijk kan worden gemaakt.

2. De personenvennootschap die rechtspersoon is, heeft aldus een wezenlijk ander karakter dan de BV, die als kapitaalvennootschap is geregeld in Boek 2 betreffende rechtspersonen. Dit vraagt om een zorgvuldige benadering van de belangen van de bij de omzetting betrokkenen, en derhalve wordt in het onderhavige artikel onder het *tweede lid*, onderdeel d, voor omzetting een rechterlijke machtiging vereist. De overige vereisten voor omzetting zijn aangeduid in het tweede lid. Nodig is natuurlijk dat de vennoten zulk een omzetting willen hetgeen kan blijken uit een overeenkomst daartoe, of, indien de overeenkomst van vennootschap hierin uitdrukkelijk voorziet, uit een besluit dat daartoe wordt genomen met een meerderheid van tenminste tweederden van het aantal uitgebrachte stemmen. Deze gekwalificeerde meerderheid wordt geëist omdat het hier een belangrijke beslissing betreft die ingrijpende gevolgen kan hebben voor de vennoten. In het derde lid waarover hierna, is voorzien in een bescherming van niet instemmende vennoten, die ook alleen met hun instemming in de positie van aandeelhouder kunnen worden gedwongen.
3. Het ligt voor de hand dat de vennoten door overeenkomst of bij besluit eerst hun instemming betuigen nadat zij kennis hebben genomen van het notarieel ontwerp van de notariële omzettingsakte, dat zal worden voorbereid door de notaris in samenspraak met de besturende vennoten, en dat door deze laatsten ingevolge het *derde lid* bij het verzoek om machtiging moet worden overgelegd aan de rechter. Die vereiste notariële omzettingsakte, die niet mag afwijken van het geautoriseerde ontwerp hiervan, moet ingevolge het tweede lid, onderdelen b en c, immers ook als voor de vennoten zeer belangrijke gegevens bevatten: de statuten van de BV, een aanduiding van het vermogen van de vennootschap en zijn bestanddelen en hoeveel aandelen ieder der vennoten gelet op zijn economische deelgerechtigheid in het vermogen in het kapitaal van de BV zal verkrijgen. De achtergrond van dit laatste vereiste is dat het vermogen van de vennootschap wordt aangewend als een soort 'storting' op het te plaatsen kapitaal. De economische deelgerechtigdheid van de vennoten, welk begrip hierboven ad artikel 821 en artikel 830 uitvoerig is toegelicht, is in beginsel bepalend voor de waarde en hoeveelheid aandelen die zij verkrijgen. Overigens kunnen indien het vermogen hiertoe toereikend is, reserves in de BV worden aangehouden. Het gaat om toe te kennen volgestorte aandelen; aan de vennoten kan alleen met hun instemming een bijkomende verplichting tot storting op aan hen toe te kennen aandelen worden opgelegd.
4. Zoals gezegd, verzoeken de besturende vennoten om de rechterlijke machtiging tot omzetting. Het publicatievoorschrift in de tweede volzin van het derde lid is ontleend aan artikel 2:300, vijfde lid. De rechter gelast de oproeping van de vennoten die niet hebben ingestemd. Deze bepaling is voor dit geval een aanscherping van het eerste lid van

artikel 429f Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, welk artikel overigens van toepassing is. Die machtiging wordt blijkens het derde lid in elk geval geweigerd (de opsomming van de weigeringsgronden is niet limitatief) ingeval van dreigende ongeldigheid van de overeenkomst of het besluit tot omzetting, en voorts indien de belangen van de vennoten die bij besluitvorming niet hebben ingestemd, onvoldoende zijn ontzien.

5. Die belangen kunnen bijvoorbeeld onvoldoende zijn ontzien in het geval dat de berekening van hun economische deelgerechtigdheid en de op grond hiervan in de akte aan hen toebedeelde hoeveelheid aandelen onjuist worden bevonden. De rechter kan een verzoek tot machtiging aanhouden totdat aan nader door hem bepaalde voorwaarden is voldaan. Een voorwaarde kan zijn dat een accountantsrapport wordt overgelegd omtrent de bepaling van het vermogen en de berekening van de deelgerechtigdheid, op basis waarvan de toekenning van aandelen geschiedt. Indien zulks leidt tot en wezenlijke wijziging van de in het ontwerp opgenomen statuten van de BV of de verkrijging van de aandelen daarin, zullen ook de andere vennoten hiermee opnieuw hun instemming moeten betuigen. Een nieuw of subsidiair verzoek tot machtiging kan dan worden ingediend.
6. Voorts is in dit lid voorzien dat de vennoot die geen aandeelhouder wil worden, bijvoorbeeld om fiscale redenen, moet kunnen 'uittreden' en schadeloosstelling moet kunnen krijgen voor het verlies van zijn economische deelgerechtigdheid in het vermogen van de vennootschap. Met het oog op een juiste bepaling van de schadevergoeding wordt in de toepasselijke artikelen 835a en 835b aan de door de rechter terzake benoemde deskundigen verregaande bevoegdheden tot onderzoek toegekend.
7. In de akte van omzetting verklaart de notaris tenslotte dat de machtiging op het ontwerp daarvan is verleend.
8. Ingevolge het *vierde lid* moet aan de akte van omzetting worden gehecht een accountantsverklaring waaruit blijkt dat het eigen vermogen van de rechtspersoon op een dag binnen vijf maanden vóór de omzetting niet negatief is (vergelijk artikel 2:201, eerste lid, onderdeel b, en tweede lid, BW), dan wel tenminste het bedrag beloopt van het nominaal kapitaal, indien daarvan sprake is (vergelijk artikel 2:201, derde lid, BW). Toegevoegd is dat bij dat eigen vermogen van de rechtspersoon de waarde mag worden geteld van hetgeen na de bedoelde dag uiterlijk onverwijld na de omzetting op aandelen zal worden gestort. Het kan immers zijn dat men het gestort (en geplaatst) kapitaal hoger wil stellen dan hetgeen hiertoe uit dat vermogen kan worden aangewend. Zoals hierboven reeds is opgemerkt, kan aan de vennoten echter niet tegen hun wil een bijkomende stortingsplicht worden opgelegd.
9. Wat betreft het *vijfde lid* zie de toelichting bij artikel 802, vijfde lid.
10. In artikel 824, eerste lid, is bepaald dat rechtsvorderingen tegen de uitgetreden vennoot of zijn erfgenamen tot nakoming van ten tijde van het uittreden bestaande verbintenissen van de openbare vennootschap

verjaren door verloop van vijf jaren nadat zijn uittreding in het handelsregister is ingeschreven. De keuze voor deze benadering is bij dat artikel toegelicht. In de lijn hiervan is thans in het *zevende lid* van het onderhavige artikel een soortgelijke bepaling opgenomen. Ook de hier bedoelde verjaring kan overeenkomstig artikel 3:316 e.v. worden gestuit. Voor verbintenissen van de BV na omzetting ontstaan, zullen de vroegere vennoten niet zijn verbonden behoudens in het geval dat de derde onbekend was met de omzetting en deze niet overeenkomstig het vijfde lid in het handelsregister is ingeschreven.

Artikel 835 (omzetting van BV in vennootschap-rechtspersoon)

1. Dit artikel dat de mogelijkheid opent tot omzetting van een BV in een openbare vennootschap met rechtspersoonlijkheid, vormt het spiegelbeeld van artikel 834. Ook aan deze omzetting zijn vanwege het verschillend karakter van de beide rechtsvormen specifieke moeilijkheden verbonden, en daarom wordt ook hier in het *tweede lid*, onderdeel d, voor de omzetting een rechterlijke machtiging vereist. De overige vereisten zijn aangeduid in het tweede lid. Nodig is een besluit genomen door de algemene vergadering van aandeelhouders met inachtneming van de vereisten die gelden voor een besluit tot statutenwijziging en in elk geval met een meerderheid van tweederden der uitgebrachte stemmen. Dit laatste correspondeert met artikel 834, tweede lid, onderdeel a; het vereiste wordt gesteld omdat het hier een ingrijpende omzetting betreft die belangrijke gevolgen kan hebben voor de betrokkenen. In het derde lid, waarover hierna, is voorzien in een bescherming van niet-instemmende aandeelhouders. Gelden krachtens de statuten van de BV voor een besluit tot statutenwijziging strengere vereisten, bijvoorbeeld een grotere gekwalificeerde meerderheid van stemmen of een quorum, dan dienen deze vereisten in acht te worden genomen.
2. Ook hier ligt het voor de hand dat de aandeelhouders eerst besluiten nadat zij kennis hebben genomen van het notarieel ontwerp van de notariële omzettingsakte die door het bestuur van de BV ingevolge het derde lid bij het verzoek tot machtiging moet worden overgelegd aan de rechter. Deze akte (dus ook het ontwerp daarvan) moet in dit geval de overeenkomst van openbare vennootschap bevatten, een aanduiding behelzen van het vermogen van de BV en zijn bestanddelen, en aangeven hoe groot de economische deelgerechtigdheid van ieder der vennoten in het vermogen van de openbare vennootschap zal zijn, gefet op de aandelen die ieder van hen in het kapitaal van de BV houdt. De achtergrond van dit laatste is dat de waarde en hoeveelheid van hun aandelen voor zover daarop is gestort, in beginsel bepalend zijn voor de berekening van hun economische deelgerechtigdheid. Het kan zijn dat bij deze berekening wel gedeclareerde doch niet geïnde dividenden of uitstaande opeisbare vorderingen tot volstorting van de aandelen moeten worden verdisconteerd. Overigens kunnen aandeelhouders alleen met hun instemming in de positie van vennoot worden gedwongen; zie het derde lid, waarover hierna.

3. Bij de hier bedoelde omzetting van een BV vervalt haar aandelenkapitaal dat opgaat in het vermogen van de openbare vennootschaprechtspersoon. Ook kan het vermogen worden verminderd door de ingevolge het derde lid aan 'uittredende' aandeelhouders te betalen schadeloosstellingen. Voor verbintenissen van de BV die reeds bestaan op het moment van de omzetting, zijn de vennoten van de openbare vennootschap niet verbonden. Ingevolge het derde lid gelast de rechter ook hier de oproeping van de aandeelhouders die niet hebben ingestemd. De rechterlijke machtiging wordt in elk geval geweigerd in de volgende gevallen. In de eerste plaats bij (dreigende) ongeldigheid van het besluit tot omzetting en ook indien de belangen van de niet-instemmende aandeelhouders onvoldoende zijn ontzien. Ook hier kunnen hun belangen onvoldoende zijn ontzien in het geval dat de berekening van hun economische deelgerechtigdheid in het vermogen van de openbare vennootschap op basis van hun aandelenbezit onjuist wordt bevonden. De rechter kan het verzoek aanhouden totdat een accountantsrapport is uitgebracht. Zie verder de toelichting ad artikel 834.
4. Voorts is in dit derde lid voorzien dat de aandeelhouder die geen vennoot wil worden, moet kunnen 'uittreden' en schadeloosstelling moet kunnen krijgen voor het verlies van zijn aandelen, bij gebreke waarvan de rechterlijke machtiging niet wordt verleend. De achterliggende gedachte is daar dat de aandeelhouder niet gedwongen moet worden zijn aanspraak bij eventuele vereffening, in beginsel op terugbetaling van zijn aandeel en op zijn deel in het overschot, op te geven. Hier komt er nog bij dat de aandeelhouder zich bij omzetting ziet geconfronteerd met persoonlijke verbondenheid voor verbintenissen van de vennootschap die na de omzetting ontstaan. Het moet hem vrijstaan deze consequentie te aanvaarden of niet. Zo niet, dan dient hij schadeloosstelling te krijgen.
5. Ook hier verklaart de notaris in de akte van omzetting dat machtiging op het ontwerp van de akte is verleend.
6. Het vierde en vijfde lid corresponderen met het vierde en vijfde lid van artikel 834 en behoeven geen nadere toelichting.

Artikelen 835a en 835b (bevoegdheden deskundigen)

Hierin zijn de artikelen 351 en 352 van het Nederlandse Boek 2 BW uitgeschreven. Het gaat erom dat de door de rechter benoemde onafhankelijke deskundigen die de aan de uittredenden te betalen schadeloosstelling moeten bepalen voldoende mogelijkheden hebben de benodigde gegevens boven water te krijgen.

Afdeling 8 (De commanditaire vennootschap)

Algemeen

1. De commanditaire vennootschap is in de opzet van het ontwerp een gekwalificeerde vorm van openbare vennootschap zoals die is aangeduid in artikel 801, tweede lid. Ook hier is er de mogelijkheid

voor partijen om te kiezen of men de commanditaire vennootschap rechtspersoonlijkheid wil laten hebben of niet. Zie het voorgestelde artikel 836, derde lid. Kiest men voor rechtspersoonlijkheid, dan zijn de bepalingen in de voorgaande afdelingen omtrent de vennootschap die rechtspersoon is, van toepassing.

2. De aanduiding van de commanditaire vennootschap als gekwalificeerde vorm van een openbare vennootschap brengt tevens mee dat de bepalingen in de voorgaande afdelingen die betrekking hebben op de openbare vennootschap, of deze nu rechtspersoon is of niet, en op de vennootschap in het algemeen, ook op de commanditaire vennootschap van toepassing zijn, behoudens voor zover de in deze afdeling vervatte artikelen 836, 836a en 837 afwijkende voorzieningen behelzen. Zo geldt de in artikel 800, eerste lid, gegeven omschrijving ook voor de commanditaire vennootschap. De bepalingen in afdeling 2 betreffende de inbreng (artikel 805) zijn ook van toepassing op de inbreng zijdens de commanditaire vennoot, zij het dat deze steeds mede geldt of (genot van) goederen moet betreffen en niet alleen arbeid (zie het voorgestelde artikel 836, tweede lid). Ten aanzien van de inbreng in de vennootschappelijke gemeenschap bij een commanditaire vennootschap die geen rechtspersoon is, zij het volgende opgemerkt. Reeds onder huidig recht wordt aanvaard dat bij een commanditaire vennootschap, ook een met slechts één besturend vennoot, een vennootschappelijke gemeenschap kan worden gevormd tussen de gewone vennoot c.q. vennoten en de commanditair c.q. commanditair. Zulks wordt immers bepaald door de regels omtrent goederenrechtelijke verkrijging. Artikel 805, derde lid, dat ook voor de commanditaire vennootschap geldt, gaat hiervan uit. Hieruit volgt dat de in artikel 806 vervatte bepalingen omtrent het gebonden karakter van die gevormde gemeenschap en de verhaalsmogelijkheid van zaakcrediteuren op de goederen van die gemeenschap, hier eveneens van toepassing zijn.
3. Tot de vennootschappelijke gemeenschap behorende schulden zijn bij een commanditaire vennootschap schulden die de besturende vennoot namens de commanditaire vennootschap (de gezamenlijke vennoten als zodanig) is aangegaan (of uit een onrechtmatige daad van een besturend vennoot bij het vervullen van zijn bestuurstaak kunnen zijn ontstaan). De opvatting dat de besturende vennoot de commanditaire vennoten nimmer zou kunnen vertegenwoordigen, wordt in dit ontwerp niet gevolgd. De algemene regeling omtrent de vertegenwoordigingsbevoegdheid van besturende vennoten vervat in artikel 811 geldt ook hier. Zo heeft het bevoegd aangaan van zaakschulden tot gevolg dat de zaakschuldeisers de gemeenschap inclusief het aandeel daarin van de commanditair kunnen uitwinnen, en voorts dat de gewone vennoten hiervoor hoofdelijk verbonden zijn (artikel 837, eerste lid). Krachtens een uitdrukkelijke wetsbepaling (eveneens vervat in artikel 837, eerste lid) zijn de commanditaire vennoten in persoon echter niet verbonden voor verbintenissen van de vennootschap. Men zou kunnen zeggen dat de bevoegdheid tot

vennootschap. De volgende punten verdienen daarbij aandacht. Onder omstandigheden kan het antwoord op de vragen of er een gewichtige reden tot rechterlijke ontbinding is (artikel 810) en of een opzegging in strijd met de redelijkheid en billijkheid is geschied (artikel 819), mede beïnvloed worden door het gegeven dat de ontbinding of de opzegging een commanditaire vennoot betreft. Waar sprake is van betaling aan de uittredende vennoot van een bedrag dat gelijk is aan de waarde van diens economische deelgerechtigdheid in het vermogen van de vennootschap (artikel 821, tweede lid, en artikel 823, vierde lid) bedenke men dat ook de commanditair bij zijn inbreng, tenzij anders overeengekomen, zijn recht op de vermogenswaarde daarvan houdt; hij wordt voor dit bedrag gecrediteerd op zijn kapitaalrekening. Ook zijn economische deelgerechtigdheid, zie over dit begrip hierboven ad artikel 821, wordt indien hierover niets in de overeenkomst is geregeld, bepaald enerzijds door zijn inbreng en anderzijds door de grondslag waarop hij deelt in de winsten en verliezen waarbij echter ten aanzien van dit laatste als grens geldt het bedrag van zijn (verplichte) inbreng. Die grens geldt natuurlijk ook bij de toepassing van de laatste volzin van het tweede lid van artikel 821 waarover hierboven ad artikel 821: dat bij een negatieve waarde van de economische deelgerechtigdheid, dus bij een economische deelverschuldigheid, de uitgetreden vennoot, in casu de commanditair, gehouden is die negatieve waarde aan de vennootschap te vergoeden. Omdat de commanditaire vennoot niet is verbonden voor verbintenissen van de vennootschap, heeft artikel 824 voor hem in beginsel geen betekenis.

7. Het is mogelijk bij de vennootschapsovereenkomst te bepalen dat erfgenamen of een erfgenaam commanditaire vennoten zullen zijn. Zie hierboven ad artikel 822. Ook toetreding of opvolging door een commanditaire vennoot (artikel 823) bij een openbare vennootschap is mogelijk. De vennootschap wordt een commanditaire vennootschap en de regels van de onderhavige afdeling worden dan mede van toepassing. In haar identiteit komt geen wijziging. Partijen bij een openbare vennootschap kunnen ook met ieders instemming (tenzij de overeenkomst op dit punt een nadere regeling behelst) een gewone vennoot tot commanditair maken en omgekeerd een commanditaire vennoot tot gewone vennoot. De vormen van openbare vennootschap en commanditaire vennootschap zijn verwisselbaar. Wordt echter een vennoot commanditair, dan is hij tegenover derden niet aanstonds ontheven van zijn verbondenheid voor de verbintenissen van de vennootschap die op dat moment bestaan. Artikel 837, eerste lid, waarover hierna, verklaart voor die situatie artikel 824, eerste lid, (korte verjaringstermijn van 5 jaren) van overeenkomstige toepassing. Voor het verkrijgen en opgeven van rechtspersoonlijkheid dienen de artikel 832 en 833 in acht te worden genomen.
8. Ook de bepalingen omtrent vereffening en verdeling (afdeling 6) zijn van toepassing op de ontbonden commanditaire vennootschap. Met het volgende moet echter rekening worden gehouden. In de eerste plaats heeft artikel 829 voor de commanditaire vennoot geen betekenis.

Artikel 837, eerste lid, behelst een afwijking van artikel 813; commanditaire vennoten zijn niet verbonden voor verbintenissen van de vennootschap, ook niet wanneer deze zijn ontstaan door het handelen van vereffenaars. Voorts moet bij de vereffening en verdeling ingevolge artikel 830 rekening worden gehouden met de bijzondere positie van de commanditaire vennoot. In geval van een overschot na voldoening van de zaakschuldeisers heeft deze evenals de gewone vennoot, tenzij bij de overeenkomst van vennootschap anders is voorzien, aanspraak op de waarde van het bedrag van zijn inbreng (artikel 830, achtste lid) vermeerderd met een deel van het overblijvende (nadat alle kapitaalrekeningen van de vennoten zijn voldaan) naar evenredigheid van zijn winstaandeel (artikel 830, negende lid). In het geval van een tekort na voldoening van de zaakschuldeisers geldt de algemeen geldende regel dat tenzij anders overeengekomen, de commanditaire vennoot aanspraak heeft op de terugbetaling van het bedrag van zijn inbreng voor zover dit niet door zijn aandeel in het verlies is opgeteerd (HR 24-1-1947, NJ 1947, 71).

9. Ook hier geldt dat het aandeel van een insolvente vennoot in het verlies moet worden omgeslagen over de overige vennoten in verhouding tot hun draagplicht in het verlies. Maar ingevolge het voorziene artikel 836a dat bij de toepassing van het tiende lid van artikel 830 in aanmerking moet worden genomen, is de commanditaire vennoot nimmer gehouden tot het verlies meer bij te dragen dan het bedrag van de inbreng waartoe hij is verplicht. Het meerdere verlies wordt gedragen door de gewone vennoten telkens naar evenredigheid van hun aandeel in het verlies. De zojuist aangeduide regel van artikel 836a zal ook in aanmerking moeten worden genomen bij de toepassing van artikel 830, tweede lid, (storting in de liquidatiekas naar evenredigheid van het verliesaandeel). Bij de bepaling van de economische deelgerechtigdheid van de commanditaire vennoot wordt ervan uitgegaan dat eerst de schuldeisers van de vennootschap zijn voldaan (artikel 830, derde lid). Het op grond van die deelgerechtigdheid aan hem uitgekeerde kan niet door de vennootschap worden teruggevorderd; hij is niet meer jegens de vennootschap aansprakelijk voor haar schulden. Zie HR 8-5-1998, NJ 1998, 888.
10. Afdeling 7 behelst in de eerste plaats bepalingen omtrent het verkrijgen en opgeven van rechtspersoonlijkheid. Deze bepalingen zijn ook op de commanditaire vennootschap van toepassing. Ook deze kan met inachtneming van artikel 832 rechtspersoonlijkheid verkrijgen indien zij deze nog niet bezit, en met inachtneming van artikel 833 haar rechtspersoonlijkheid opgeven indien zij deze al wel bezit. Gelet op het hierboven opgemerkte omtrent de verwisselbaarheid van de vormen van openbare en commanditaire vennootschap, is er geen bezwaar tegen dat bij gelegenheid van dit verkrijgen of opgeven van rechtspersoonlijkheid met ieders instemming (tenzij de overeenkomst op dit punt een nadere regeling behelst) een gewone vennoot tot commanditaire vennoot wordt gemaakt of omgekeerd, waarbij de status van onderscheidenlijk commanditaire vennootschap of openbare

vennootschap wordt verkregen. Andere wettelijke bepalingen worden dan (bovendien) van toepassing. Wordt een gewoon vennoot commanditair, dan is ingevolge artikel 837, eerste lid, artikel 824, eerste lid, van overeenkomstige toepassing. Zie hierna.

11. In de tweede plaats behelst afdeling 7 bepalingen omtrent de omzetting van een openbare vennootschap-rechtspersoon in een BV en omgekeerd van een BV in een openbare vennootschap-rechtspersoon. Van artikel 834 (omzetting in een BV) kan ook een commanditaire vennootschap die rechtspersoon is, gebruik maken. Artikel 834, zevende lid, geldt niet voor de commanditaire vennoten; zij zijn immers niet voor de verbintenissen van de vennootschap verbonden. Ingevolge artikel 835 kan een BV zich eveneens omzetten in een commanditaire vennootschap met rechtspersoonlijkheid. Onder omstandigheden zal een aandeelhouder van een BV gemakkelijker instemmen met zulk een omzetting en afzien van schadeloosstelling indien hij daarbij het vooruitzicht heeft dat hij commanditaire vennoot zal worden en zich derhalve niet zal zien geconfronteerd met persoonlijke verbondenheid voor verbintenissen van de vennootschap die na de omzetting ontstaan. Zie ook de toelichting bij artikel 835 (derde lid). Aan een commanditaire vennootschap op aandelen bestaat niet of nauwelijks behoefte. Men zie artikel 836, vierde lid. Intussen is er wel de ook thans reeds bestaande mogelijkheid van een commanditaire vennootschap met (eventueel beperkt) overdraagbare deelnemingen of participaties van de commanditaire vennoten.

Artikel 836 (omschrijving commanditaire vennootschap)

1. In de omschrijving van de commanditaire vennootschap in het *eerste lid* is opgenomen dat de commanditaire (openbare) vennootschap als zodanig optreedt. Zij dient derhalve, mede gelet op artikel 801, tweede lid, als zodanig op een voor derden duidelijk kenbare wijze naar buiten op te treden onder een door haar als commanditaire vennootschap gevoerde naam. Zie in dit verband voor het huidig recht ook HR 4-1-1937, NJ 1937, 586, waarin gesproken wordt van de naam waaronder wordt gehandeld en waaruit het bestaan van een commanditaire vennootschap blijkt, en HR 3-2-1956, NJ 1960, 120 waarin wordt gewaagd van een als zodanig naar buiten optredende commanditaire vennootschap.
2. Naast een of meer gewone vennoten moeten er een of meer commanditaire vennoten zijn; zie voor de omschrijving van de commanditaire vennoot het tweede lid van dit artikel. Zijn er meerdere gewone vennoten, dan geldt ten aanzien van de vraag wie van hen besturende vennoten zijn het eerste lid van 809 (ieder van hen tenzij bij of krachtens overeenkomst anders is bepaald). Is er slechts één gewone vennoot dan zal deze in de regel besturend vennoot zijn. Er moet steeds één voor het geheel van de verbintenissen van de vennootschap verbonden gewone vennoot aanwezig zijn. De gewone vennoten zijn ook als zij geen besturende vennoten zijn, ingevolge artikel 837, eerste

- lid, hoofdelijk verbonden voor de verbintenissen van de vennootschap. Zie reeds HR 6-5-1966, NJ 1966, 287.
3. Wil een vennoot commanditaire vennoot zijn, als zodanig worden gekwalificeerd, dan moet blijkens het *tweede lid* zijn voldaan aan twee in cumulatieve zin op te vatten elementen. Hij moet uitgesloten zijn van de bevoegdheid om rechtshandelingen voor rekening van de vennootschap te verrichten. Dit komt er in het licht van artikel 810 op neer dat hij geen besturend vennoot kan zijn. In deze bepaling is immers voorzien dat alleen een besturend vennoot dergelijke handelingen kan verrichten. Voorts is als element opgenomen dat de commanditair niet uitsluitend arbeid mag inbrengen. Dit is een afwijking van artikel 805, eerste lid, en wordt reeds naar huidig recht aanvaard.
 4. Deze elementen hoeven niet noodzakelijk met zoveel woorden in de vennootschapsovereenkomst te worden genoemd. Het gebruik van de term commanditaire vennoot geeft in de regel aan dat deze elementen aanwezig zijn. Blijkt echter uit die overeenkomst dat een als commanditair aangeduide vennoot wél rechtshandelingen voor rekening van de vennootschap kan verrichten of uitsluitend arbeid inbrengt, dan is deze geen commanditaire doch gewone vennoot met de daaraan verbonden hoofdelijke verbondenheid voor de verbintenissen van de vennootschap (artikel 837, eerste lid). Blijven er in zo'n geval geen commanditaire vennoten over, dan is er sprake van een openbare vennootschap waarvan hij vennoot is en waarvoor artikel 813 geldt.
 5. Het geval dat een als commanditair geldende vennoot zelf in naam van de vennootschap optreedt of op zulk een optreden door de besturende vennoten beslissende invloed uitoefent, wordt geregeld in artikel 837, tweede lid, dat voor deze situatie een civiele sanctie behelst. Zie hierna de toelichting op deze bepaling.
 6. Dat de commanditaire vennoot in het verlies niet verder moet delen dan tot het bedrag van hetgeen hij heeft ingebracht of verplicht is in te brengen is geregeld in artikel 836a. Overtreding heeft niet tot gevolg dat de vennoot dan geen commanditaire vennoot meer is.
 7. Hierboven, onder Algemeen bij deze afdeling, is reeds opgemerkt dat ook hier voor partijen de mogelijkheid bestaat om te kiezen of men de commanditaire vennootschap rechtspersoonlijkheid wil laten hebben of niet. Daarom wordt in het *derde lid* artikel 802 dat bij het kiezen van rechtspersoonlijkheid onder meer de eis van een notariële akte stelt, van toepassing verklaard. Op stukken waarin de commanditaire vennootschap partij is of die van haar uitgaan, moet de door haar gevoerde naam aanvangen of eindigen met de woorden 'Commanditaire Vennootschap met rechtspersoonlijkheid', of afgekort 'CVR', in plaats van de woorden 'Openbare Vennootschap met rechtspersoonlijkheid', afgekort 'OVR'.
 8. Het *vierde lid* is toegelicht bij de Artikelen XVII tot en met XX (fiscale wetgeving); zie in het bijzonder het nieuwe artikel 2, tweede lid, onderdeel h, van de Algemene landsverordening Landsbelastingen.

Artikel 836a (beperkt delen in verlies)

De commanditair moet in het verlies niet verder delen dan tot het bedrag van hetgeen hij heeft ingebracht of verplicht is in te brengen. Dit element is hierboven, onder Algemeen bij deze afdeling, reeds meerdere malen ter sprake gekomen. De terminologie 'niet verder behoeft te delen' enz. sluit aan bij die welke is gebezigd in artikel 815, eerste lid. Een met dit artikel strijdig beding leidt niet, zoals in artikel 836, tweede lid, ertoe dat de commanditaire vennoot een gewoon hoofdelijk verbonden vennoot is, maar leidt tot aantastbaarheid van het beding. Zoals reeds voor het huidige recht wordt aangenomen, gaat het hier om dwingend recht.

Artikel 837 (aansprakelijkheid)

1. De eerste volzin van het *eerste lid* is hierboven bij artikel 836 reeds ter sprake gekomen. Het voornaamste gevolg van het zijn van commanditaire vennoot is dat deze niet verbonden is voor verbintenissen van de vennootschap. Dat deze bepaling bij een commanditaire vennootschap die geen rechtspersoon is, een beperking behelst van de bevoegdheid van de besturende vennoten om (mede) de commanditaire vennoot te vertegenwoordigen, is hierboven, onder Algemeen bij deze afdeling, toegelicht. De hoofdelijke verbondenheid voor de verbintenissen van de vennootschap van de gewone vennoten correspondeert met die welke is neergelegd in artikel 813, eerste lid. Voor de gewone vennoten geldt ingevolge de tweede volzin van het eerste lid van het onderhavig artikel 837 ook hetgeen in artikel 813, tweede lid, is bepaald voor het geval de commanditaire vennootschap een opdracht heeft ontvangen. Voor alle duidelijkheid is een en ander hier uitdrukkelijk bepaald.
2. Zoals hierboven, onder Algemeen bij deze afdeling, is aangegeven, kan een openbare vennootschap commanditaire vennootschap worden. Wordt een vennoot van die openbare vennootschap daarbij commanditair, dan is hij tegenover derden niet aanstonds ontheven van zijn verbondenheid voor de verbintenissen van de vennootschap die op dat moment bestaan. Hetzelfde geldt indien bij een bestaande commanditaire vennootschap een gewone vennoot commanditair wordt. De derde volzin van het eerste lid bepaalt voor deze situaties dat artikel 824, eerste lid, van overeenkomstige toepassing is. Dit betekent dat de rechtsvorderingen tegen hem of zijn erfgenamen tot nakoming van ten tijde van het commanditair worden bestaande verbintenissen van de openbare vennootschap verjaren door verloop van vijf jaren nadat in het handelsregister de verandering van zijn status (door opgave van de commanditaire vennootschap of door doorhaling als gewoon vennoot) is ingeschreven.
3. Dat de commanditaire vennoot niet verbonden is voor verbintenissen van de vennootschap, hangt ten nauwste samen met de omstandigheid dat hij niet besturend vennoot kan zijn, zie hierboven ad artikel 836, en derhalve ook niet als besturend vennoot ingevolge artikel 811 bevoegd is de vennootschap te vertegenwoordigen. Daarom wilde de wetgever vanouds voorkomen enerzijds dat bij derden toch de indruk postvat dat

de commanditair in werkelijkheid besturend vennoot zou zijn en anderzijds dat deze in staat zou zijn om zonder eigen persoonlijke verbondenheid de commanditaire vennootschap eventuele gewaagde handelingen in het rechtsverkeer te laten verrichten. Deze ratio geldt nog steeds.

4. Het *tweede lid* van het onderhavig artikel 837 sanctioneert in de eerste plaats het handelen van een commanditaire vennoot in naam van de vennootschap. Dit is in overeenstemming met hetgeen naar huidig recht algemeen als wenselijk wordt aanvaard. Ook indien de commanditair krachtens algemene of bijzondere volmacht van de besturende vennoten namens de vennootschap optreedt, dient de hierna nog te bespreken sanctie in te treden. Onduidelijkheid omtrent diens rechtspositie wordt door een zodanig optreden immers bevorderd. Hiermee wordt afgeweken van de Landsverordening van 13 september 1989, P.B. 1989, no. 52, waarin in het huidige artikel 17, tweede lid, Wetboek van Koophandel de woorden 'zelfs niet uit kracht ener volmacht' werden geschrapt, met als motivering: 'Er is geen reden om de commandiet uit te sluiten van de bevoegdheid die een willekeurige derde wel heeft' (Memorie van Toelichting, Staten van de Nederlandse Antillen, zitting 1988/1989, no. 1117, p. 2). Ik meen dat de uitsluiting onduidelijkheid en rechtsonzekerheid tegengaat. Is er in een gegeven geval behoefte aan volmachtverlening, dan moet maar een 'willekeurige derde' worden ingeschakeld en niet de commanditaire vennoot.
5. In de tweede plaats sanctioneert de bepaling de situatie dat een commanditair door zijn handelen een beslissende invloed uitoefent op het optreden door de besturende vennoten namens de vennootschap. Dit sluit aan bij het tweede element van de hierboven aangeduide ratio van een regeling als hier bedoeld. Gedoeld wordt op de (misbruik-)situatie dat de positie van de besturende vennoten wordt uitgehold tot die van stromannen die bij hun optreden naar buiten volledig naar het pijpen moeten dansen van de commanditair(en). Die beslissende invloed op het (actieve) optreden van de besturende vennoten zal moeten worden gesteld en aannemelijk gemaakt. Zo zal van een dergelijke invloed sprake zijn in de situatie dat een commanditair tevens directeur-enig aandeelhouder is van de BV die optreedt als besturend vennoot.
6. Dit betekent echter geenszins dat de commanditair geen medezeggenschap zou kunnen doen gelden in de vennootschap. Zo zal, tenzij anders is overeengekomen, ingevolge artikel 810 zijn instemming benodigd zijn voor ingrijpende, niet onder de normale exploitatie vallende beschikkingshandelingen voor rekening van de vennootschap. Zo kan ook worden overeengekomen dat de commanditair toezicht zal hebben op het bestuur en dat hij voor bepaalde categorieën van ingrijpende externe handelingen van de besturende vennoten zijn goedkeuring of instemming moet geven. In dergelijke gevallen kan hij zulk een handeling beletten doch de besturende vennoten niet tot zulk een handeling noodzaken; hij heeft

- dan geen beslissende invloed op het actief en extern (in naam van de vennootschap) optreden van de besturende vennoten.
7. Als sanctie bepaalt het onderhavig tweede lid: tegenover derden is de commanditair alleen hoofdelijk verbonden voor de verbintenissen van de vennootschap die ten tijde van zijn handelen of daarna zijn ontstaan en niet ook voor dergelijke verbintenissen die vóórdien zijn ontstaan. Omdat er gevallen zijn dat een handelen van de commanditair in naam van de vennootschap onder omstandigheden zeer weinig impact heeft of positief te waarderen valt omdat in het belang van de vennootschap niet langer met zodanig handelen kon worden gewacht, is aan de bepaling toegevoegd dat de bedoelde verbondenheid er niet of niet ten volle is indien zijn handelen een dergelijke verbondenheid niet rechtvaardigt. Door deze toevoeging wordt aan de rechter de mogelijkheid geboden de sanctiebepaling onder bijzondere omstandigheden buiten toepassing te laten of de toepassing ervan te verzachten.
 8. Bij een onbevoegd optreden van de commanditair zal naast de onderhavige sanctiebepaling voorts op hem van toepassing zijn artikel 3:70, in verbinding met artikel 3:79; hij staat jegens de wederpartij in voor het bestaan en de omvang van zijn volmacht c.q. vertegenwoordigingsbevoegdheid. Intussen betekent het van toepassing worden van de onderhavige sanctie niet dat er daarmee wijziging komt in de interne rechtspositie van de commanditaire vennoot. Evenals naar huidig recht wordt zijn positie tot de overige vennoten van de vennootschap hierdoor niet gewijzigd. Zijn draagplicht blijft beperkt tot het bedrag van zijn verplichte inbreng. Ter zake van hetgeen hij op grond van de onderhavige bepaling betaalt aan derden-crediteuren voor vennootschapsschulden, kan hij met inachtneming van deze draagplicht regres zoeken op zijn mede-vennoten.
 9. Aansprakelijkheid van de commanditaire vennoot bestaat ingevolge het *derde lid* ook indien zijn naam in de naam van de vennootschap is opgenomen. De opneming van zijn naam kan bij derden de schijn wekken dat de commanditaire vennoot gewoon vennoot is. Op deze regel wordt een uitzondering gemaakt indien een vennoot commanditaire vennoot wordt. Afweging van de belangen van de vennoten en de derden doet deze uitzondering wenselijk zijn. Voor de vennootschap kan het van groot belang zijn dat de naam van de vennootschap – waaraan een belangrijke goodwill kan zijn verbonden – behouden mag worden. Deze uitzondering geldt niet alleen wanneer in een bestaande commanditaire vennootschap een gewone vennoot tot commanditair wordt, maar ook wanneer, zie hierboven onder Algemeen bij deze afdeling, een openbare vennootschap met behoud van haar identiteit commanditaire vennootschap wordt. De aan overtrekking van deze bepaling verbonden sanctie wordt echter ook hier aanmerkelijk verlicht. Er is alleen hoofdelijke verbondenheid voor de verbintenissen van de vennootschap ontstaan terwijl de vennootschap deze naam voert, en niet ook voor verbintenissen ontstaan vóóordat de vennootschap deze naam is gaan voeren.

AANPASSINGSWETGEVING

Algemeen

1. Ingevolge de nieuwe titel 7.13 (vennootschap) BW zal onder het nieuwe recht niet langer sprake zijn van een vennootschap onder firma, openbare maatschap en stille maatschap, maar van een openbare vennootschap die al dan niet rechtspersoon kan zijn en van een stille vennootschap. Een commanditaire vennootschap is een gekwalificeerde vorm van openbare vennootschap. In verband daarmee is een aantal wijzigingen in de wetgeving nodig.
2. In nogal wat bepalingen wordt naast elkaar gesproken van 'commanditaire vennootschap' en 'vennootschap onder firma'. Omdat beide typen vennootschap naar nieuw recht zijn te beschouwen als 'openbare vennootschap', is bij de aanpassing aan het nieuwe recht zoveel mogelijk slechts die term gebruikt. Afzonderlijke vermelding van de commanditaire vennootschap is, nu deze een species is van het begrip openbare vennootschap, zoveel mogelijk vermeden.
3. In de aanpassing van de fiscale wetgeving is de fiscale transparantie gehandhaafd.
4. Zie voorts in titel 7.13 BW de algemene uitlegbepaling in artikel 804.

ARTIKEL II (Boek 1 BW)

Onderdeel 1 (artikel 1:10 BW)

1. De toevoeging van een derde lid aan artikel 1:10 BW houdt verband met de mogelijkheid dat een vennootschap in rechte wordt opgeroepen. Men zie daarover nader bij de toelichting van de wijzigingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (ontwerp-Landsverordening tot aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Faillissementsbesluit 1931 aan een aantal aanvullingen van het nieuwe Burgerlijke Wetboek).
2. Door de hiervoor onder algemeen toegelichte uitlegbepaling van artikel 7:804, eerste lid, is het niet nodig om in het tweede lid van artikel 1:10 BW bij het begrip 'rechtspersonen' nader tot uitdrukking te brengen dat daaronder niet mede de openbare vennootschappen met rechtspersoonlijkheid zijn begrepen.

Onderdeel 2 (artikel 1:436 BW)

De wijziging in artikel 1:436, derde lid, BW betreft het geval van onderbewindstelling van een aandeel in een vennootschap onder firma, welke in het handelsregister dient te worden ingeschreven. De formulering is voor het nieuwe recht terminologisch aangepast. De commanditaire vennootschap, die een species is van het genus openbare vennootschap, behoeft hier niet met zoveel woorden te worden genoemd. Wel is uitgedrukt dat inschrijving van een aandeel in zodanige vennootschap slechts behoeft plaats te vinden voor de gewone (hoofdelijk aansprakelijke)

vennoten, aangezien commanditaire vennoten niet als zodanig behoeven te worden ingeschreven.

ARTIKEL III (Boek 2 BW)

Het gaat hier louter om een terminologische aanpassing.

ARTIKEL IV (Boek 3 BW)

Onderdeel 1 (afdeling 3.1.1B BW)

In navolging van Nederland is de afdeling in titel 1 van Boek 3 BW inzake het voeren van een administratie vernummerd tot 1B. Het nieuwe artikel 3:15i BW is aangepast aan Boek 2 BW. Het nieuwe artikel 3:15j BW betreft de vordering tot openlegging van een administratie. Ten aanzien van vennoten wordt deze materie geregeld in het tweede lid van artikel 7:814 BW.

Onderdeel 2 (artikel 3:24)

Deze aanvulling hangt samen met de recente invoering van een surséanceregister (artikel 212a Faillissementsbesluit 1931, zoals tot stand gekomen bij de Landsverordening van 11 april 2009, P.B. 2009, no. 23).

Onderdeel 3 (artikel 3:189)

De bepalingen van titel 7 (Gemeenschap) Boek 3 BW zullen niet op de vennootschap van toepassing zijn. Voor de periode tot ontbinding vloeit zulks reeds voort uit artikel 3:189, eerste lid, BW. Voor de periode vanaf ontbinding is de in artikel 3:189, tweede lid, BW bepaalde toepasselijkheid van titel 3.7 op de ontbonden gemeenschap van de maatschap en vennootschap geschrapt. Zie ook bij Artikel V, onderdeel A, ten aanzien van artikel 3:193 BW.

Onderdeel 4

Het gaat hier louter om een terminologische aanpassing.

ARTIKEL V (Boeken 3 en 4 overeenkomstig de ontwerp-Landsverordening erfrecht en schenking)

Onderdeel A (artikel 3:193 BW)

Zie de toelichting bij Artikel IV, onderdeel 2, ten aanzien van artikel 3:189, tweede lid. Voor de ontbonden vennootschap gelden eigen regels. In verband daarmee vervalt het in het ontwerp-Landsverordening erfrecht en schenking voorgestelde artikel 3:193, derde lid, BW. Dit heeft mede tot gevolg dat ook de artikelen 658 tot en met 670 Rv (betreffende verzegeling en ontzegeling) niet langer van toepassing zullen zijn. Zie voorts hetgeen in die memorie van toelichting ten aanzien van de verdeling is opgemerkt bij artikel 7:830 BW.

Onderdeel B (Boek 4 BW)

Onderdeel I (artikel 4:126 BW)

1. Artikel 4:126 BW betreft de regeling van de zogeheten 'quasi-legaten', die blootstaan aan de mogelijkheid van vermindering voor schulden van de nalatenschap. Als quasi-legaat worden in genoemd artikel allereerst schenkingen en giften ter zake des doods aangemerkt (eerste lid). In het tweede lid worden enige verwante figuren eveneens behandeld als quasilegaat, waaronder verblijvensbedingen (tweede lid, onder a). De regeling van het tweede lid, onder a, kan thans ook toepassing vinden op verblijvensbedingen in een overeenkomst van vennootschap.
2. Naar nieuw recht zal in het geval van gedeeltelijke ontbinding van een vennootschap het aandeel van de uittredende vennoot in de vennootschappelijke gemeenschap ook zonder specifiek beding verblijven aan de overblijvende vennoten (artikel 7:821, eerste lid, BW). Hier is als het ware sprake van een 'wettelijk verblijvensbeding', waarvan de werking gelijk behoort te zijn als door partijen in hun overeenkomst opgenomen verblijvensbeding. Het voorgestelde derde lid van artikel 4:126 BW strekt daartoe. De gelijkstelling van een toedeling op de voet van artikel 7:821, eerste lid, BW met een verblijvensbeding in de zin van artikel 4:126, tweede lid, onder a, BW, brengt mee dat deze toedeling, welke de titel vormt voor overgang van het aandeel van de uittredende vennoot in de tot de vennootschappelijke gemeenschap behorende goederen op de andere vennoten (en voor de daarvoor vereiste levering), onder omstandigheden als een legaat kan worden verminderd. Door vermindering wordt de aan de levering ten grondslag liggende titel aangetast.
3. Het zal duidelijk zijn dat een toedeling eerst kan worden ingekort of verminderd, wanneer tevens is voldaan aan de in artikel 4:126, tweede lid, onder a, BW gestelde voorwaarde dat de overgang plaatsvindt 'zonder redelijke tegenprestatie'. Als tegenprestatie moet in dit verband worden aangemerkt de in artikel 7:821, tweede lid, BW verschuldigde vergoeding ter grootte van de economische deelgerechtigdheid in het vermogen van de vennootschap, zoals die nader bij of krachtens de overeenkomst van vennootschap kan zijn bepaald. Van een overgang zonder redelijke tegenprestatie zal eerst sprake kunnen zijn als de economische deelgerechtigdheid bij of krachtens de overeenkomst zodanig nader is bepaald, dat deze moet worden beschouwd als onredelijk laag. Daarvan zal naar aan te nemen valt niet snel sprake zijn. In een geval dat de economische deelgerechtigdheid met het oog op de voortzetting van de activiteiten van de vennootschap zodanig is vastgesteld dat een rendabele bedrijfsvoortzetting nog juist mogelijk is, kan de tegenprestatie niet reeds op die grond als onredelijk laag worden beschouwd, ook al gaat het aandeel in de goederen daarmee in feite over tegen een lagere prijs dan een reële marktwaarde; vgl. HR 13-2-2004, NJ 2004, 653.

4. Hiervoor werd reeds vermeld dat vermindering leidt tot aantasting van de titel voor de overgang. Deze aantasting kan door de opvolgende vennoten worden voorkomen door het bedrag van de vermindering – dat wil zeggen het bedrag dat nodig is om de tegenprestatie zodanig aan te vullen dat deze niet langer als onredelijk kan worden beschouwd – in geld ‘op te leggen’ (artikel 4:122, eerste lid, BW).
5. De voorgestelde wijziging van artikel 4:126 BW heeft mede betrekking op het geval van gedeeltelijke ontbinding van een vennootschap die rechtspersoon is. Hoewel daarbij geen sprake is van een vennootschappelijke gemeenschap en er dus geen overgang (en levering) plaatsvindt van het aandeel daarin van de uittreedende vennoot op de voortzettende vennoten, dient daarbij wel op de voet van artikel 7:821, vierde lid, BW levering plaats te vinden van een aandeel in de vennootschap die rechtspersoon is tegen vergoeding van de economische deelgerechtigdheid van de uitgetreden vennoot. Niet uitgesloten is dat bij of krachtens de overeenkomst de economische deelgerechtigdheid van de uitgetreden vennoot zodanig is vastgesteld, dat deze kan worden beschouwd als onredelijk laag.

Onderdeel 2 (artikel 4:160 BW)

De wijziging van artikel 4:160, tweede lid, onder c, BW heeft dezelfde achtergrond als de wijziging van artikel 1:436 BW; zie bij Artikel II, onderdeel 2.

ARTIKEL VI (Boek 7A BW)

Met de inwerkingtreding van titel 13 van Boek 7 BW kan de achtste titel van Boek 7A, gedeeltelijk bevattende de oude regeling van de maatschap, vervallen.

ARTIKEL VII (Boek 8 BW)

Onderdelen 1 en 5 (artikelen 8:192 en 1301 BW)

1. Voor toekenning van rechtspersoonlijkheid aan de rederij bestaat onvoldoende grond, te minder nu op de voet van titel 7.13 de vennootschap niet steeds rechtspersoon zal zijn. Wensen de eigenaren het schip te exploiteren in een rechtspersoon, dan kunnen zij daartoe een openbare vennootschap met rechtspersoonlijkheid aangaan.
2. In de artikelen 8:192 en 8:1301 BW is een regeling opgenomen voor de verplichtingen van de reder van een zeeschip en de eigenaar van een luchtvaartuig, waarbij telkens wordt aangegeven op wie deze verplichtingen rusten in het geval het zeeschip of het luchtvaartuig toebehoren aan meer personen, aan een vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap dan wel aan een rechtspersoon. De wijzigingen van deze bepalingen behoeven, in aanvulling op hetgeen in het algemeen deel van de toelichting reeds is vermeld over het niet langer apart noemen van de commanditaire vennootschap, geen nadere toelichting.

Onderdelen 2 tot en met 4 (Algemeen)

De in 2001 in werking getreden titel 7 (Beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen) van Boek 8 BW is gebaseerd op het op 19 november 1976 te Londen tot stand gekomen Verdrag inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen (Trb. 1980, 23) (hierna: het Londens Limitatieverdrag). Op 2 mei 1996 is te Londen een Protocol (Trb. 2006, 17) bij dit verdrag tot stand gekomen dat een modernisering beoogt. De belangrijkste wijziging betreft een verhoging van de toepasselijke limiteringsbedragen, alsmede een vereenvoudigde procedure voor de wijziging van deze bedragen in de toekomst. De regering van de Nederlandse Antillen heeft laten weten dat zij medegelding van het Protocol 1996 wenst. De onderhavige voorstellen tot wijziging van de artikelen 8:755 en 8:756 BW strekken tot uitvoering van het Protocol 1996; voorts wordt artikel 8:753 aangepast. De voorstellen komen overeen met die in het op 16 april 2008 ingediende Nederlandse wetsvoorstel tot aanpassing van Boek 8 BW, zoals gewijzigd (Kamerstukken 31 425).

Onderdeel 2 (artikel 8:753, eerste lid, onderdeel a, BW)

Artikel 14 van het op 28 april 1989 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag inzake hulpverlening (Trb. 1990, 109) bepaalt dat ingeval hulp is verleend aan een schip dat op zichzelf of door zijn lading schade dreigde toe te brengen aan het milieu, de hulpverlener onder bepaalde voorwaarden en binnen bepaalde grenzen, boven het normale hulploon, recht heeft op een zogenoemde 'bijzondere vergoeding'. Deze bijzondere vergoeding kan nog volgens een in het artikel bepaalde sleutel worden verhoogd indien door de inspanningen van de hulpverlener schade aan het milieu daadwerkelijk is voorkomen of beperkt. Het voorgestelde artikel 8:753, eerste lid, onderdeel a, BW bewerkstelligt dat de aansprakelijkheid voor de bijzondere vergoeding niet kan worden gelimiteerd met een beroep op de limieten uit het Protocol.

Onderdeel 3, onder a (artikel 8:755, eerste en tweede lid, BW)

1. In de huidige situatie staan de uit het verdrag voortvloeiende bedragen van de aansprakelijkheidslimieten nog expliciet in het eerste lid van dit artikel vermeld. Een dergelijke vermelding van de limieten in de (formele) wet heeft het bezwaar dat bij een wijziging van de bedragen de wet moet worden aangepast, waarvoor een volledige formele wetgevingsprocedure nodig is. In het verleden was dat niet een groot bezwaar, omdat wijziging van het verdrag, met inbegrip van wijziging van de aansprakelijkheidslimieten daarvan, plaatsvond door middel van een wijzigingsprotocol, tot stand gebracht op een diplomatieke conferentie, waarna voldoende staten tot het wijzigingsprotocol moesten toetreden alvorens dit internationaal in werking kon treden. Dit was alles bij elkaar een tijdrovende aangelegenheid, zodat

voldoende tijd bestond om de corresponderende goedkeurings- en aanpassingswetgeving tot stand te brengen. In moderne aansprakelijkheidsverdragen komen echter steeds vaker bijzondere amenderingsprocedures voor, met behulp waarvan een de lidstaten bindende aanpassing van (uitsluitend) de limieten veel sneller tot stand kan komen, zonder dat daarvoor een diplomatieke conferentie nodig is. Het opnemen van de limieten in de wet schept dan het risico dat een aanpassing daarvan niet tijdig tot stand kan worden gebracht.

2. Ook het Protocol voorziet in een dergelijke bijzondere amenderingsprocedure. Daarom wordt thans voorgesteld om in het eerste lid van artikel 8:755 BW een dynamische verwijzing naar de limieten van het (gewijzigd) Verdrag op te nemen. Doordat deze verwijzing tevens betrekking heeft op de bijzondere amenderingsprocedure, wordt daarmee steeds verwezen naar de laatste geldende aansprakelijkheidslimieten van het Verdrag. Daarbij verdient in verband met de kenbaarheid voor burgers en bedrijven vermelding dat in het kader van de bijzondere amenderingsprocedure internationaal aanvaarde aanpassingen van de limieten steeds kenbaar zullen zijn uit het Tractatenblad. De in het eerste lid opgenomen dynamische verwijzing naar de limieten van het gewijzigd Verdrag zal op grond van een door het Koninkrijk gemaakt voorbehoud ook van toepassing zijn voor vorderingen uit hoofde van – kort gezegd – interventie, vlottrekken en wrakopruijing (wrakkenfonds). Zodoende zal het wrakkenfonds in de huidige versie worden voortgezet, waarbij dan dezelfde hoogte als van de limieten van het gewijzigd Verdrag voor deze vorderingen zullen worden aangehouden.
3. De thans in het eerste lid opgenomen dynamische verwijzing naar de limieten van het gewijzigd Verdrag geldt niet voor gevallen waarin op grond van een eveneens door het Koninkrijk gemaakt voorbehoud eigen nationale limieten van toepassing zijn voor – kort gezegd – kleine passagiersschepen tot maximaal 300 ton. Artikel 15, tweede lid, onderdeel b, van het Londens Limitatieverdrag biedt staten de mogelijkheid de toepassing van het verdrag op schepen van minder dan 300 ton uit te sluiten. Nederland heeft bij de implementatie van het Londens Limitatieverdrag reeds gebruik gemaakt van de uitzonderingsmogelijkheid ten aanzien van schepen die blijkens hun constructie uitsluitend of in hoofdzaak bestemd zijn tot het vervoer van personen en waarvan de tonnage niet groter is dan 300 (art. 8:755, tweede lid, BW). De uitzondering betreft alleen zaakschade. De reden voor het maken van deze uitzondering was de wens om alle pleziervaartuigen op gelijke voet te behandelen door de limieten voor alle kleine passagiersschepen gelijk te stellen. De uitzondering op de dynamische verwijzing is tot uitdrukking gebracht door de woorden 'onverminderd het in het tweede lid bepaalde' in het eerste lid.
4. Overigens biedt het tweede lid, anders dan in Nederland, blijkens het woord 'kan' de mogelijkheid van aparte regeling, niet de verplichting; men vergelijk de huidige tekst.

5. Voorts geldt het eerste lid niet voor vorderingen ter zake van dood of letsel van passagiers van een schip, welke in artikel 756 zijn geregeld.

Onderdeel 3, onder b (artikel 8:755, zevende lid, BW)

Teneinde het gewijzigde eerste en tweede lid van artikel 755, alsmede het gewijzigde eerste lid van artikel 756 gemakkelijker leesbaar te houden, is gedefinieerd wat voor de toepassing van de artikelen 755 en 756 moet worden verstaan onder het 'Protocol van 1996'. De huidige mogelijkheid van afwijking bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, is vervallen. Er is geen noodzaak voor en een dergelijke delegatie verdraagt zich moeilijk met het codificatiebeginsel.

Onderdeel 4 (artikel 8:756, eerste lid, BW)

1. Door middel van deze aanpassing wordt artikel 4 van het Protocol uitgevoerd. Daarin is de nieuwe limiet opgenomen voor vorderingen ter zake van dood of letsel van passagiers van schepen. Dit artikel 4 Protocol wijzigt artikel 7, eerste lid, van het Londens Limitatieverdrag van 1976. In dat artikel is, in afwijking van artikel 6 van het Londens Limitatieverdrag, de aansprakelijkheidslimiet geregeld voor vorderingen ter zake van dood of letsel van passagiers van een schip. Het artikel voorziet daarmee in een zogenoemde globale limiet, inhoudende dat als gevolg van eenzelfde voorval de aansprakelijkheid van de reder voor dit soort schade ten hoogste kan belopen het daarin genoemde bedrag, vermenigvuldigd met het aantal passagiers dat het schip gerechtigd is te vervoeren volgens zijn veiligheidscertificaat. In het huidige Londens Limitatieverdrag van 1976 is daarbij tevens een absolute bovengrens bepaald van 25 miljoen rekeneenheden. Deze is in het Protocol op aandrang van vele staten, en met enige tegenzin van de zijde van reders en verzekeraars, verwijderd. Een dergelijke absolute bovengrens heeft met name voor scheepsexploitanten en verzekeraars het voordeel dat zij bij zeer grote schepen verzekerd zijn van een maximaal bedrag van de aansprakelijkheid dat lager ligt dan het maximale bedrag per passagier, vermenigvuldigd met het aantal passagiers dat het schip gerechtigd is te vervoeren volgens zijn veiligheidscertificaat. Voor slachtoffers heeft dit echter het zwaarwegende nadeel dat bij een ernstig ongeval met een groot schip een wezenlijk lager bedrag per schadelijde passagier voorhanden is dan de in de nu geldende versie van het Londens Limitatieverdrag van 1976 bepaalde limiet van 46.666 rekeneenheden (SDR). Dit punt wordt immers reeds bereikt bij een voor het schip toegestaan aantal passagiers van 536, terwijl vele passagiersschepen tegenwoordig (veel) groter zijn en de grootste passagiersschepen zelfs tot ongeveer 3000 passagiers kunnen vervoeren. De opzet van het Protocol is gekozen om gelijke behandeling van slachtoffers in dit opzicht te garanderen, ongeacht of zij met een groot of een klein schip reizen.
2. Evenals in het eerste lid van artikel 8:755 BW is thans ook hier in artikel 8:756 BW een zogenoemde dynamische verwijzing naar de limiet van het Protocol opgenomen.

ARTIKEL VIII (Wetboek van Koophandel)

Met de inwerkingtreding van titel 13 van Boek 7 BW kan de tweede afdeling van de tweede titel van het Eerste Boek, gewijd aan de vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap, vervallen.

ARTIKELN IX tot en met XII (diverse landsverordeningen)

Deze terminologische aanpassingen hebben een louter technisch karakter. Zie hierboven onder Algemeen bij Aanpassingswetgeving.

ARTIKELN XIII tot en met XVI (fiscale wetgeving)

1. Personenvennootschappen vormen een overeenkomst tot samenwerking. Zij worden veelal benut door (kleine) ondernemingen en samenwerkingsverbanden in de dienstensector alsmede voor joint ventures. Onder het huidige fiscale recht zijn personenvennootschappers transparant. Daardoor worden de resultaten van de personenvennootschap toegerekend aan de deelnemers in de vennootschap. Dat betekent dat de winsten respectievelijk verliezen van de vennootschap worden meegenomen bij de resultaten (winst/verlies) van de deelnemers.
2. Onder het nieuwe recht wordt het voor openbare vennootschappen en commanditaire vennootschappen mogelijk te kiezen voor een bepaalde vorm van rechtspersoonlijkheid via de figuur van de OVR respectievelijk de CVR. De OVR en de CVR behouden daarbij het karakter van samenwerkingsovereenkomst. De rechtspersoonlijkheid betreft in de eerste plaats het goederenrecht en in de tweede plaats de mogelijkheid dat de vennootschap als rechtspersoon partij kan zijn bij overeenkomsten en verbintenissen. Dit biedt het grote praktische voordeel dat het samenwerkingsverband zelf, in plaats van de participanten, vermogenstransacties kan verrichten. Het belangrijke kenmerk van de personenvennootschap blijft evenwel onverminderd overeind: de hoofdelijke aansprakelijkheid van de vennoten. In dat opzicht is er een groot verschil met de rechtsvormen van de BV en de NV, die beide gekenmerkt worden door een beperkte aansprakelijkheid van de aandeelhouders. Aandeelhouders in de BV en de NV lopen slechts risico tot het bedrag van hun inbreng.
3. Vervolgens is de vraag hoe de OVR en de CVR fiscaal moeten worden gekwalificeerd. Zij vormen geen vennootschap met een in aandelen verdeeld kapitaal. Ook vallen zij niet automatisch onder het begrip 'rechtspersoon'. Dit laatste is een gevolg van artikel 7: 804 BW. In dat artikel staat namelijk dat voor wettelijke bepalingen buiten titel 7.13 BW, voor zover niet anders blijkt, met het begrip 'rechtspersoon' niet mede wordt bedoeld op de OVR en CVR.
4. Om buiten kijf te stellen dat voor de inkomstenbelasting en de winstbelasting de bezittingen en schulden alsmede de resultaten van de

OVR en de CVR rechtstreeks worden toegerekend aan de participanten, wordt voor beide landsverordeningen een bepaling in deze lijn voorgesteld. Hiertoe wordt in de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 een artikel 2a ingevoegd en wordt dat artikel in artikel 41A van de Landsverordening op de winstbelasting 1940 van overeenkomstige toepassing verklaard. Hiermee wordt voor de heffing van de inkomsten- en de winstbelasting bereikt dat de OVR hetzelfde wordt behandeld als de OV waarbij niet is gekozen voor rechtspersoonlijkheid en de CVR hetzelfde als de CV. Het handhaven van de fiscale transparantie ook als gekozen wordt voor rechtspersoonlijkheid, heeft tot gevolg dat een vennoot van een OVR voor de inkomsten- of winstbelasting geacht wordt rechtstreeks een aandeel in de vermogensbestanddelen van de vennootschap te hebben net zo als bij een openbare vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid (OV). De vennoten van de OVR zijn over de aan hun toekomende opbrengsten, verminderd met de aan hun toegerekende kosten, inkomstenbelasting (of winstbelasting) verschuldigd. Hetzelfde is het geval bij een CVR; de vennoten in een CVR worden op dezelfde wijze in de belastingheffing betrokken als de vennoten in een CV.

5. Ingevolge artikel 7:836, vierde lid, BW heeft de commanditaire vennootschap geen in aandelen verdeeld kapitaal. In Nederland is deze regel reeds in 1975 ingevoerd (wet van 28 mei 1975, Stb. 277). In de Nederlandse fiscale wetgeving is destijds de term 'commanditaire vennootschap op aandelen' vervangen door de term 'open commanditaire vennootschap'. Deze vervanging wordt overgenomen (het nieuwe artikel 2a, tweede lid, tweede volzin, Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943, artikel 1, eerste lid, onderdeel a, Landsverordening op de winstbelasting 1940, alsmede artikel 4, onderdeel c, artikel 6, derde lid, en artikel 9, onderdeel 1, Overdrachtsbelastingverordening 1908). Benadrukt zij dat de term een specifiek fiscaalrechtelijke betekenis heeft en niet mag worden verward met de term 'openbare vennootschap'. Onder een open commanditaire vennootschap moet worden verstaan: de commanditaire vennootschap waarbij buiten het geval van vererving of legaat, toetreding of vervanging van commanditaire vennoten kan plaats hebben zonder toestemming van alle vennoten, gewone zowel als commanditaire, aldus het nieuwe onderdeel h van artikel 2, tweede lid, van de Algemene landsverordening Landsbelastingen (overeenstemmend met artikel 2, derde lid, onder c, van de Nederlandse Algemene wet inzake rijksbelastingen); zie ook HR 24-11-1976, BNB 1978/13.
6. Dat een CVR ook voldoet aan de kwalificatie van 'open commanditaire vennootschap' doet zich voor wanneer in de vennootschapsakte is afgeweken van artikel 7: 823, eerste lid, BW. Voor de open CV geldt thans geen fiscale transparantie voor zover het betreft de commanditaire vennoten. De open CV is op basis van artikel 1, eerste lid, onderdeel a, Landsverordening op de winstbelasting 1940 belastingplichtig voor de winstbelasting waarbij de grondslag zich niet uitstrekt tot hetgeen toekomt aan de voor het geheel aansprakelijke

gewone vennoten. Deze worden voor het aandeel in de winst rechtstreeks in de heffing van inkomstenbelasting (indien het een natuurlijk persoon is) of winstbelasting (indien het een lichaam is) betrokken. Deze beperkte transparantie bij een open CV (te weten alleen voor het deel dat toekomt aan de gewone vennoot), wordt ook voorgesteld voor een CVR die voldoet aan de kwalificatie 'open CV'. Dit is geregeld in het voorgestelde artikel 2a, tweede lid, tweede volzin, Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943.

ARTIKEL XVII (Handelsregisterverordening)

Algemeen

Hier wordt de nieuwe Handelsregisterverordening van 9 september 2009, P.B. 2009, no. 51 aangepast.

Onderdeel 1 (artikel 3 Hrgv)

Onder het nieuwe recht zal niet langer sprake zijn van een vennootschap onder firma, maar van een openbare vennootschap die al dan niet rechtspersoon kan zijn (artikel 7:802 BW). Die openbare vennootschap is een vennootschap tot het uitoefenen van een beroep of bedrijf dan wel tot het verrichten van beroeps- of bedrijfshandelingen (artikel 7:801, eerste lid). De commanditaire vennootschap is een gekwalificeerde vorm van openbare vennootschap (artikel 7:836).

Onderdeel 2 (artikel 4 Hrgv)

De toevoeging aan het eerste lid van artikel 4 Hrgv brengt mee dat de verplichting tot inschrijving van rechtspersonen mede betrekking heeft op openbare vennootschappen met rechtspersoonlijkheid met zetel hier te lande.

Onderdeel 3 (artikel 5 Hrgv)

1. Ten aanzien van de vraag wie tot het doen van de opgave ter inschrijving verplicht is, kan de laatste zinsnede van artikel 5, eerste lid, waarin het gaat over de inschrijving van (een onderneming van) een rechtspersoon, onder de nieuwe situatie verwarring wekken. Gesproken wordt over 'de bestuurders' van de rechtspersoon; kennelijk zijn hier bedoeld de rechtspersonen van Boek 2 BW. Ter wille van de duidelijkheid wordt daarom toegevoegd dat in het geval van inschrijving van de onderneming van een openbare of commanditaire vennootschap ieder der vennoten, met uitzondering van de commanditaire vennoten, inschrijvingsplichtig is. Deze bepaling geldt ongeacht of de openbare vennootschap rechtspersoonlijkheid heeft of niet. Wanneer de opgave is gedaan door een vennoot, zijn de andere vennoten van die verplichting ontheven.

ARTIKEL XVIII (artikel 31 Landsverordening op het Notarisambt)

Aangezien invoering van titel 7.13 BW meebrengt dat een openbare vennootschap rechtspersoon kan zijn en als zodanig registergoederen

kan verkrijgen, is met het oog op artikel 7:804, tweede lid, BW een aanpassing van artikel 31 Landsverordening op het Notarisambt nodig die er toe strekt dat onder het in het tweede lid, ten 2° en 3°, gebruikte begrip 'rechtspersonen' openbare vennootschappen met rechtspersoonlijkheid zijn begrepen.

ARTIKEL XIX (overgangsrecht)

Onderdeel 1 (overgangsrecht titel 13 van Boek 7 BW)

1. *Algemeen.* Ingevolge artikel 1 van de Landsverordening overgangsrecht nieuw Burgerlijk Wetboek (hierna: OR) wordt in de daaropvolgende artikelen van die landsverordening onder 'de wet' verstaan de in werking getreden bepalingen van de Boeken 1 en volgende. Met de hier genoemde in werking getreden bepalingen wordt mede bedoeld op bepalingen van de Boeken 1 en volgende die na de inwerkingtreding van de OR zijn tot stand gekomen en in werking getreden, derhalve ook op de in titel 7.13 BW vervatte bepalingen met betrekking tot de vennootschap. Dit betekent dat met name ook de in titel 1 OR neergelegde Algemene bepalingen van overgangsrecht, waaronder de hoofdregels omtrent onmiddellijke werking (artikel 2 OR) en verkregen rechten (artikel 3 OR), voor de in werking getreden bepalingen van titel 7.13 BW van belang zijn. Ten aanzien van enkele afzonderlijke artikelen van titel 7.13 BW is echter een bijzondere overgangsbepaling gewenst.
2. *Artikel 7:803 BW.* Dit artikel regelt de gevolgen van de nietigheid van de overeenkomst van vennootschap; òf de overeenkomst nietig is, wordt niet hier maar elders geregeld, zie onder meer artikel 3:40 BW. Deze gevolgen kunnen pas worden ingeroepen na het tijdstip van inwerkingtreding, maar ook als de overeenkomst is aangegaan voor het tijdstip van inwerkingtreding bestaat er geen bezwaar tegen het intreden van die gevolgen. Dit behoort ook te gelden voor de hoofdelijke aansprakelijkheid zoals voorzien in de laatste volzin van artikel 7:803, eerste lid. Daartoe is een uitdrukkelijke overgangsbepaling wenselijk, die dan duidelijkheidshalve op het gehele eerste lid betrekking kan hebben; zie het voorgestelde artikel 166 , eerste lid, OR.
3. *Artikel 7:805 BW.* Uit het dwingendrechtelijk karakter van deze bepaling vloeit reeds voort dat zij ook toepasselijk is ingeval het gaat om een overeenkomst van vennootschap die is aangegaan onder het oude recht. teneinde elke twijfel uit te sluiten is zulks uitdrukkelijk bepaald.
4. *Artikel 7:811 BW.* Voor de huidige vennootschap onder firma, die door de inwerkingtreding van het nieuwe recht een openbare vennootschap is, levert dit artikel geen overgangsrechtelijke vragen op, omdat het niet afwijkt van het thans geldende recht. Er moet echter ook rekening worden gehouden met een openbare (beroeps)maatschap naar huidig recht, die met de inwerkingtreding van het nieuwe recht een openbare vennootschap wordt. Wat betreft het eerste lid van artikel 7:811 BW

ontstaat bij de openbare maatschap een ruimere vertegenwoordigingsbevoegdheid. Het tweede lid speelt voor deze maatschap een rol omdat vóór de inwerkingtreding voor haar een inschrijving overeenkomstig de eisen van het Handelsregisterverordening niet aan de orde was. Dit maakt het wenselijk de maatschap die naar het nieuwe recht een openbare vennootschap zal zijn, een termijn te gunnen om aan de verplichting tot inschrijving te voldoen. Men zie het tweede lid van artikel 166 OR.

5. *Artikel 7:813 BW.* Het eerste lid van dit artikel komt overeen met hetgeen naar huidig recht reeds geldt voor de vennootschap onder firma. In zoverre is geen overgangsbepaling nodig. Wel moet een voorziening worden gegeven voor de openbare maatschap die naar het nieuwe recht een openbare vennootschap wordt. Naar huidig recht bestaat, kort gezegd, voor de verbintenissen van de maatschap een aansprakelijkheid van de maten voor gelijke delen, maar naar het nieuwe recht zal volgens het eerste lid hoofdelijke aansprakelijkheid bestaan. Het ligt voor de hand dat voor verbintenissen die vóór het tijdstip van inwerkingtreding van titel 7.13 BW zijn ontstaan de bestaande aansprakelijkheid voor gelijke delen blijft bestaan, en dat de hoofdelijke aansprakelijkheid alleen geldt voor verbintenissen die zijn ontstaan na het tijdstip van inwerkingtreding. Ofschoon dit resultaat ook reeds zou kunnen worden afgeleid uit artikel 3 OR, verdient het duidelijkheidshalve toch de voorkeur hiertoe een uitdrukkelijke bepaling op te nemen; zie het voorgestelde derde lid van artikel 166 OR.
6. Voor het tweede lid gelden soortgelijke overwegingen, in het bijzonder ook met het oog op de in het slot van deze bepaling gegeven voorziening die inhoudt dat een vennoot aan wie de tekortkoming niet kan worden toegerekend, niet aansprakelijk is.
7. Het derde lid wijkt niet af van hetgeen naar huidig recht geldt, zodat een overgangsbepaling niet nodig is.
8. *Artikel 7:814 BW.* Dit artikel bevat een regeling die goeddeels ook al naar huidig recht geldt. Niettemin is ter vermijding van mogelijke misverstanden met het oog op de van het huidige recht afwijkende voorzieningen een uitdrukkelijke overgangsbepaling gewenst. Deze is opgenomen in artikel 166, vierde lid, OR.
9. *Artikel 7:815 BW.* Deze bepaling komt weliswaar in een aantal opzichten overeen met het huidige recht, maar dat is niet over de gehele lijn het geval. Daarom verdient het aanbeveling een uitdrukkelijke overgangsbepaling op te nemen, die als voor de hand liggend uitgangspunt inhoudt dat het artikel slechts van toepassing is op winst en verlies behaald onderscheidenlijk geleden na het tijdstip van inwerkingtreding. Zie het voorgestelde vijfde lid van artikel 166 OR.
10. *Artikel 7:816 BW.* Voor dit artikel gelden overeenkomstige overwegingen. Verwezen zij ook hier naar artikel 166, vijfde lid, OR.
11. *Artikelen 7:821 tot en met 7:824 BW.* Van deze artikelen kan niet zonder meer worden gezegd dat zij met het huidige recht overeenstemmen. Wel kan worden betoogd dat het voor de hand ligt

dat zij slechts van toepassing zijn als het relevante rechtsfeit (de uittreding, opvolging of toetreding van een vennoot) zich heeft voorgedaan na het tijdstip van inwerkingtreding. Niettemin ware voor alle duidelijkheid een uitdrukkelijke overgangsbepaling op te nemen. Zie het voorgestelde zesde lid van artikel 166 OR.

12. *Artikelen 7:825 tot en met 7:831b BW.* De regeling met betrekking tot de vereffening en verdeling verschilt in een aantal opzichten van hetgeen dienaangaande naar het huidige recht geldt. Het ligt voor de hand dat, indien een vennootschap onder het huidige recht is ontbonden, de vereffening en verdeling ook volgens het huidige recht moeten worden afgewikkeld. Het zou tot lastige complicaties leiden, indien in de loop van de vereffening op een ander stelsel zou moeten worden overgegaan. Ofschoon dit ook zonder uitdrukkelijke overgangsbepaling wel zou kunnen worden aangenomen, verdient het aanbeveling met het oog op de duidelijkheid voor de wetstoepasser een overgangsbepaling op te nemen. Zie het zevende lid van het voorgestelde artikel 166 OR.

Onderdeel 2 (overgangsrecht titel 7 van Boek 8 BW)

Dat de nieuwe hogere limieten slechts van toepassing zullen zijn op nieuwe ongevallen spreekt van zelf, mede met het oog op afgesloten verzekeringen.

ARTIKEL XX (inwerkingtreding)

Wat betreft het tijdstip van inwerkingtreding is dezelfde methode gekozen als in de overige ontwerpen die thans aanhangig zijn ter voltooiing van het nieuw BW-project.

ARTIKEL XXI (citeertitel)

Zoals de laatste tijd gebruikelijk wordt ook voor dit onderdeel van het nieuw BW-project een citeertitel opgenomen.

De Minister van Justitie,

